Poštnina plačana v gotovini
Leto XIX., št. 86
Ljubljana, sreda 13. aprila 1938
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11 842, Praga číslo 78 180, Wien št. 105 241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflјeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Praška narodna prisega

Letošnje leto je kar posajeno s spominskimi dnevi, ki ob dvajsetletnici ne moremo mimo njih, saj so znameniti za našo težko borbo za osvobojenje. L. 1918. je bila habsburška monarhija že popolnoma dozorela za svoj konec. Pretežni del zasluge za tak razvoj gre v delež slovanskim narodom Avstrije, ki so začeli sistematično rušiti temelje avstroogrske države na frontah in v zaledju. Na prvem mestu so bili Čehi in Jugosloveni, vedno tesno drug ob drugem, neomajno drug z drugim.

Izredno važen dogodek v tej skupni borbi je bila prisega vzajemne zvestobe Čehoslovakov in Jugoslovenov, slovesno izrečena na današnji dan pred dvajsetimi leti. Bila je ne samo manifestacija bratstva, marveč pogumen čin ter prvo znamenje vsenarodnega slovanskega odpora. Pozorišče tega znamenitega dogodka je bila zlata Praga. Tudi zamisel sama je češkega izvora. Čehi kot spretni organizatorji in delavci s trdno začrtanim jasnim ciljem so porabili vsako priliko, da so tudi na našem jugu raznetili uporno misel o tesnem sodelovanju Slovanov v obeh polovicah bivše monarhije. Po izjavi čeških poslancev, na dan sv. Treh kraljev l. 1918., v kateri so odločno zahtevali za Čehe in Slovake svobodo in narodno samostojnost, je šel po deželah češke krone val trdne odločnosti in češki narod je v teku te akcije dokazal, da stoji neomajno za svojimi poslanci. Avstrija je morala pogoltniti bridko pilulo, kajti moči za nasilni zator osvobodilne misli s policijskimi prijemi ni imela več. Češka »Mafija«, takrat že silno vplivna, je začela pripravljati svečanost narodne prisege in v treh mesecih neumornega organizacijskega dela se je posrečilo, da je tudi pri nas prodrla misel strnjenega nastopa. V začetku marca so češki politiki izredno spretno porabili stoletnico rojstva hrvatskega pesnika Preradovića za veliko manifestacijo v prid zbližanja s Hrvati. Ves češki tisk je pisal o hrvatskem pesniku, na zagrebške proslave pa je prišlo posebno odposlanstvo in odločilno prebilo led tudi med Hrvati.

Pionir misli revolucionarnega sodelovanja s Čehoslovaki je bil med Slovenci dr. Žerjav, »Slovenski narod«, pa je za Veliko noč napravil posebno češko številko z izjavami dr. Kramáža, Šámala in Herbena, ki so vse naglašale potrebo složnega skupnega dela ter usodne povezanosti Čehov in Jugoslovenov in seveda niso ostale brez učinka. Zadnji upor konservativcev proti skupnemu nastopu s Čehi je ginil pod silo prilik in napredujočega dokončnega preloma v miselnosti naših najširših slojev.

Jugoslovenski gosti so se pripeljali v Prago zvečer 12. aprila. Takrat v Pragi živeči Rudolf Giunio je imel v rokah organizacijo in češki narod je sprejel naše politike, kakor zna samo on sprejemati slovanske brate. Stotisoči Pražanov so bili na nogah in vso noč je Vaclavski trg odmeval od navdušenih manifestacij. Naslednji dan je bilo krasno sončno vreme, ko je bila napovedana svečana prisega zvestobe. Med 25članskim odposlanstvom iz jugoslovenskih dežel so prišli k slavnostni prisegi med drugimi: Valerijan Pribičević in dr. Budisavljević, tedanja disidenta srbsko-hrvatske koalicije, Stjepan Radić, predsednik starčevićanske stranke dr. Pavelić, nadalje dr. Peršić iz Dalmacije pa dr. Grga Andželinović in dr. Krsteli. Sokolstvo je zastopal dr. Car, razpuščeno Matico Hrvatsko dr. Kučera. Od Slovencev se je udeležil slavnosti dr. Korošec, ki je istočasno zastopal dunajski Jugoslovenski klub.

Svečanost sama je bila v Smetanovi dvorani, otvorili pa so jo z veličastnim husitskim koralom »Kdo ste boži bojevniki«. Bila je bolj nekak obred, kakor politično zborovanje. Višek je bil dosežen, ko je stari češki romanopisec Alois Jirásek prebral slovesno zaobljubo, da bodo Čehi in Jugosloveni neomajno vztrajali v borbi za polno narodno osvobojenje in državno samostojnost ter da si za vse čase prisegajo zvestobo za zvestobo. Za Jiráskom so prisego svečano ponavljali vsi navzoči, za njimi kmalu vsa Praga. Iz nato je šla dalje in dalje po vseh slovanskih pokrajinah Avstrije in Madžarske, povsod oznanjajoč zarjo svobode.

Maršal Graziani pri papežu

Vatikan, 12. aprila. AA. Papež Pij XI. je sprejel danes v zasebni avdienci maršala Grazianija, s katerim se je v svoji knjižnici razgovarjal skoro celo uro o Abesiniji. Pri tej priliki je papež izročil maršalu Grazianiju pontifikalno kolajno.

Krvavi izgredi v Indiji

London, 12. aprila. br. A. Alahabadu je prišlo do krvavega spopada med muslimani in Indi. Intervenirati je moralo vojaštvo. **V spopadih sta bila dva demonstranta ubita, 16 pa jih je bilo hudo ranjenih.**

576 : 5 ZA DALADIERA

Nova francoska vlada je dobila včeraj v parlamentu zaupnico s tako večino, kakor dosedaj še nobena

Pariz, 12. aprila. hw. Po otvoritvi današnje seje poslanske zbornice ob 16.15 se je razvila živahna debata med predsednikom Daladierjem in socialisti, ker je Daladier takoj zahteval glasovanje o zaupnici vladi, socialisti pa so hoteli glasovanje odgoditi. Debata je pokazala, da obstajajo v socialistični stranki močna nesoglasja. Del stranke je za vlado, drugi pa so hoteli glasovati proti.

Vlada je zbornici predložila naslednji zakonski predlog: Vlada se pooblašča, da do 31. julija z odloki, ki jih bo sklenil ministrski svet, izvede vse ukrepe, ki se jí zdijo potrebni za zadovoljitev potreb državne obrambe ter za konsolidacijo financ in gospodarstva. Ti odloki bodo predloženi zbornici v odobritev na izrednem zasedanju, najkasneje do 31. decembra.

Nato je ministrski predsednik **Daladier** prečital naslednjo vladno izjavo:

Velika svobodna država se more rešiti le sama. Vlada narodne obrambe je odločena biti izraz te volje. Večina ministrov sedanje vlade je sodelovala v velikem narodnem pokretu, ki je v nevarni uri nastopal za demokracijo, pokazala je voljo za obrambo republike in željo po socialni pravičnosti. Mi ostanemo zvesti svojim nazorom tedanjem in načelom. Z nami sodelujejo sedaj tudi desničarski republikanci, ki so pred kratkim pokazali svojo pripravljenost, da se pridružijo veliki nacionalni uniji, ki ne bi izključevala nikogar, da bi se rešile velike težkoče sedanje dobe. Ti možje pozivajo parlament in narod k obrambi svobode in miru. Izven naših mej se izpreminja Evropa. Nove ideologije obvladujejo cele narode, države izginjajo, dočim se organizirajo imperiji. Zato se razvija narodna obramba danes preko gole vojaške organizacije. Vsi finančni, gospodarski in politični problemi so tesno zvezani z našo varnostjo. Ne obstojajo več različni problemi, obstaja samo en problem, blagor države.

Narodna obramba zahteva zdravo valuto in zdrave finance, ki ne nosijo v sebi znaka smrtonosne slabosti. Izredni in začasni ukrepi so dopustni, vendar pa jih morajo spremljati tudi splošni ukrepi, ki bodo učinkovali proti vzrokom vsega zla, ki je v zadnjih 20 letih napravilo mnogo škode. Narodna obramba zahteva zdravo gospodarstvo. Ne morem se zadovoljiti s tem da bi produkcija postala bolj počasna ali da bi celo prenehala, zlasti ne v obratih, ki delajo za varnost države. Zato mora vlada apelirati na razum in patriotizem delavcev in delodajalcev. Delavci morajo upoštevati dejstvo, da zbujajo zasedbe obratov po vsej državi čustvo krivice, ki postaja za režim svobode usodepoln, kakor je to tudi pri vseh drugih narodih, delodajalci pa morajo uporabljati socialne zakone z lojalnostjo, ker jih sami smatrajo kot končnoveljavne. Odslej naprej se bodo vsi konflikti reševali v okviru razsodiščnega zakona, za katerega bo vlada predložila parlamentu dodatke, ki bodo izpopolnili delovni statut. Vlada, ki ima pred očmi samo narodne interese, bo zaradi tega poskrbela, da se takoj prične za narodno obrambo potrebna produkcija municije. Brez orožja bi Francija postala plen invazije. Nacionalna obramba ne pomeni zgolj obrambe republike, nacionalna obramba je predvsem obramba miru. Ne da bi se odrekli plemenitim načelom, za katere je v vojni padlo toliko milijonov, smo prisegli zgraditi pravi mir in zaradi tega je vlada odločena povsod braniti interese Francije, pa tudi interese svojih kolonij. Vlada ne bo dopuščala, da bi kaka grožnja obteževala naše meje, naše pomorske poti in naše kolonije. Vlada ne bo dopuščala, da bi zunanji vplivi izzivalne agitacije, povzročene iz inozemstva, ogrožali našo svobodo. Naj gre za to, da se ojačijo prijateljstva in izpriča naša zvestoba sklenjenim pogodbam, ali pa da se udeležujemo pogajanj, vedno je potrebno, da se zajamči sodelovanje vseh nacionalnih energij. Hočemo mir z vsemi narodi ne glede na to, kakšen je njihov političen režim. Hočemo mirno delo in spoštovanje pravice. V interesu splošne blaginje apelira vlada na plemenita čustva francoskega bratstva, ki pomeni vedno korist države. Naše so metode svobode. One bodo sankcionirale disciplino in napore, ki jih zahtevamo. Prišla je ura, da dokažemo, da se zna Francija upreti vsem nevarnostim, ki grozijo državi, s tem, da ostanemo zvesti svojemu geniju.

Nato je bila seja prekinjena ter se je zopet pričela ob 18. Po zopetni otvoritvi je predsednik zbornice **Herriot** izjavil, da so se interpelanti odrekli besedi in da bo zbornica prešla h glasovanju. Za socialiste je izjavil poslanec **Coin**, da bodo socialisti glasovali za Daladierovo vlado, ki jo bodo presojali po njenem delu. Na veliko presenečenje zbornice je izjavil komunistični poslanec **Ranette**, da bodo tudi komunisti glasovali za vlado, čeprav njena sestava ni v skladu z izidom volitev ljudske fronte iz l. 1936.

Ob splošni napetosti zbornice je poslanec **Marin** v imenu desnice izjavil, da posamezne točke vladne izjave, kakor apel na narod za obrambo svobode financ in miru, odobrava tudi desnica. Zaradi tega bo tudi desnica glasovala za vlado, vendar pa si pridržuje pravico, da zavzame svoje stališče v bodočnosti.

Pri glasovanju je zbornica izrekla zaupnico novi vladi s 576 glasovi proti 5.

Seja je bila nato odgodena do 22., ko se je pričela razprava o vladnem finančnem predlogu.

Daladier in Bonnet pojdeta v London

London, 12. aprila. o. »Daily Mail« poroča, da bosta Daladier in Bonnet v kratkem odpotovala v London ter obiskala Chamberlaina in Halifaxa. Angleški in francoski državniki bodo tedaj proučili splošno mednarodni politični položaj in se dogovorili o morebitnem še tesnejšem sodelovanju med obema državama. V zvezi s tem so se danes v Parizu razširile govorice, da se namerava Francija sprijazniti tudi z Italijo in da bo v ta namen poleg drugega v kratkem ustanovila svoje trgovsko zastopstvo pri nacionalni španski vladi.

Kriza v Boncourjevi stranki

Pariz, 12. aprila. b. V socialistično-republikanski uniji je kot posledica neke nove volitve v senat, pri kateri so člani te stranke glasovali za kandidata desnice, nastopila huda kriza. Zaradi tega nastopa je kandidat ljudske fronte, ki je bil po volilnih računih v naprej zmagovalec, izgubil svoj sedež v senatu. Včeraj sta predsednik stranke Paul-Boncour in podpredsednik Viollette napovedala svoj izstop iz unije. Obema so se pridružili še en senator in trije poslanci stranke, pričakujejo pa se še nadaljnji izstopi. Razcep v socialistično republikanski uniji ima lahko svoje neugodne posledice tudi v pogledu razmerja v parlamentu, ker so, kakor znano, trije člani tega kluba vstopili v novo Daladierovo vlado, dočim je bil iz te izločen Paul-Boncour.

Tudi Francija se bo sporazumela z Rimom

Francija bo sledila zgledu Anglije — V kratkem bo imenovan nov poslanik v Rimu

Pariz, 12. aprila. o. Iz Quai d'Orsaya se širijo vesti, da bo novi zunanji minister Bonnet dal iniciativo za pogajanja z Italijo, da bi se čimprej likvidirala napetost med obema državama. Prvi korak ki ga bo napravila Francija za zboljšanje svojih odnošajev z južno sosedo bo imenovanje novega francoskega poslanika v Rimu. Ob tej priliki bo Francija formalno priznala italijanski imperij. Kandidata za rimskega poslanika sta Francois Pietri in Jean Mistler, predsednik zborničnega odbora za zunanje zadeve. Francoska vlada bo podprla tudi akcijo britanske vlade v Ženevi, da bi Društvo narodov dalo svojim članicam proste roke glede priznanja italijanskega imperija. Če bo Daladieru uspelo ostati delj časa na vladi, bo Bonnet prav gotovo izvedel ta načrt, čeprav so že te govorice danes vzbudile hudo reakcijo v vseh levičarskih krogih.

Tudi listi se mnogo bavijo s temi vprašanji. »Petit Parisien« med drugim piše, da bo francoska vlada s svoje strani gotovo podpirala angleški predlog v Ženevi. »Epoque« poudarja, da je treba samo obžalovati, da se Francija ni mogla pogajati z Rimom istočasno z Veliko Britanijo. »Ere Nouvelle« pravi, da Franciji ne preostaja ničesar drugega, kakor da se znova tesno združi z Anglijo in da dela predvsem to, kar je v interesu obeh držav.

Likvidacija abesinskega problema

Rim, 12. aprila. o. »Giornale d'Italia« naglaša, da ni treba pričakovati, da bo v Ženevi sprejet sklep, s katerim bo tudi svet Društva narodov priznal italijanski imperij, čeprav ga je že več članic Društva narodov de jure priznalo, pač pa se more samo pričakovati, da bo svet Društva narodov, ki se bo sestal brž kone 9. maja, sprejel sklep, po katerem se bo članicam Društva narodov dala popolna svoboda, da po lastni uvidevnosti priznajo tudi de jure italijanski imperij, ne da bi se s tem pregrešile proti določbam pakta Društva narodov. Predlog Anglije pa je izzval v italijanskem časopisu zelo povoljne komentarje. »Corriera della sera« piše, da je britanska vlada sprejela sklep, s katerim daje pobudo za rešitev abesinskega vprašanja pred Društvom narodov, popolnoma samostojno in v duhu sporazuma, ki bo podpisan te dni. »Popolo d'Italia« poudarja, da pomeni angleška nota tajništvu Društva narodov ponoven dokaz, kako so se italijansko-angleška pogajanja srečno končala. »Stampa« poudarja, da je bilo dovolj časa po odstopu angleškega zunanjega ministra Edena, da se ozračje in napetost med Rimom in Londonom popolnoma pomiri in razčisti. Posebno važno je dejstvo da je bilo na obeh straneh dovolj dobre volje za sporazum. Najnovejša angleška nota je samo dokaz, da bo italijansko-angleški sporazum v veliki meri pripomogel k ureditvi evropskih političnih vprašanj.

Podpis rimskega sporazuma že v četrtek

London, 12. aprila. AA. (Reuter). »Daily Telegraph« poroča, da bo italijansko-angleški sporazum podpisan najbrž že v četrtek, v najslabšem primeru pa v soboto.

Novi sporazum bo vseboval tudi dva naknadna protokola, od katerih se bo eden nanašal na vprašanje bodoče Palestine drugi pa na angleške in italijanske interese v Arabiji. Vprašanje Egipta bo rešeno s posebnim sporazumom. V glavnem je angleško-italijanski sporazum osnovan na prejšnjem gentlemenskem sporazumu od meseca januarja 1937, vsebuje pa tudi druge važne odredbe, med drugim priznanje italijanskega cesarstva v Abesiniji.

Hore Belisha v četrtek na Malto

London, 12. aprila. b. Vojni minister Hore-Belisha odpotuje v četrtek z letalom na Malto, kjer bo pregledal obrambne utrdbe in vojaško oboroževanje te važne britanske sredozemske postojanke.

S španskih bojišč

Barcelona, 12. aprila. AA. Severno od reke Ebra in južno od Frage so republikanske čete včeraj izvršile napad na desnem bregu reke Segre. Med Granho in Seroso blizu električne centrale je bitka trajala vse dopoldne, vendar pa na noben strani ni bilo večjih uspehov. Davi so se boji nadaljevali. Republikanskim četam se je posrečilo, da so potisnile nacionaliste s Siere Turmel in zavzele cesto, ki vodi od Morelle k morju. V višinah Villabone divjajo srditi boji.

Madrid, 12. aprila. AA. Na srednjem in južnem španskem bojišču se razvijajo precej hudi boji. V Estremaduri so nacionalisti skušali osvojiti izgubljene postojanke pri Caraselohu, kar pa so republikanske čete preprečile. Francove čete so imele znatne izgube. Na severu v pokrajini Gvadalajare v odseku pri Cifuentesu republikanske čete še nadalje utrjujejo svoje dosedanje postojanke. Na raznih delih bojišča okoli Madrida je skoro popolnoma mirno.

Pariz, 12. aprila. o. Po vestih iz Barcelone je republikanska vlada sklenila preprečiti nadaljnji beg republikanskih miličnikov v Francijo. Zato je odredila, naj se utrdi gornji del doline reke Are v Pirenejih. V dolino je bil odposlan podpolkovnik Guarner z vsem tehničnim osebjem, da dovrši utrdbena dela. V gorah nad dolino reke Aro nameravajo republikanci tudi ustaviti nadaljnje prodiranje nacionalistov proti vzhodu. V dolini se je v zadnjem času zbralo izredno mnogo beguncev, ki so jim iz Barcelone poslali sedaj več transportov živil in drugih potrebščin. Podpolkovnik Guarner je med njimi proglasil splošno mobilizacijo.

V ostalem je prodiranje nacionalistov v Katalonij ustavljeno ker [illegible] nacionalistič[illegible] poslali del svojih čet [illegible] atalon je na estremadursko fronto, kjer so republikanci resno pričeli ogrožati nacionalistične postojanke.

Kitajska ofenziva proti Šangnaju

Južnozapadno, 20 milj od Šanghaja je v teku srdita bitka, v kateri ogražajo Japonce tudi kitajski četniki

Šanghaj, 12. aprila. o. V Šanghaju se je danes od jugozapada po več mesecih zopet čulo močno streljanje. Japonci so danes sami priznali, da je kitajska vojska le še 20 milj oddaljena od mesta. Na jugozapadu od Šanghaja se je razvnela huda bitka. Japonska vojska je proti Kitajski brez moči, ker ji vsako operacijo onemogočijo kitajski četniki, ki so se sijajno organizirali ne le na področju jugozapadno od Šanghaja, nego po vsej pokrajini do Nankinga in Vuhuja. Borbe so se danes koncentrirale okrog Sunkiena iz katerega so se morali Japonci že dopoldne umaknitи.

V Šantungu so se borbe osredotočile okrog Jihšiena in Čaočanga. Po najnovejših vesteh so Kitajci obe mesti že zasedli, po japonskih informacijah pa sta obe mesti šele obkoljeni. Kitajska vojska je prešla v napad tudi v odseku pri Linčengu, kjer je bila v zadnjem času zelo ojačena. Odtod namerava izvesti veliko ofenzivo, ki naj bi se zaključila z osvoboditvijo Cinana. Tudi po vsem Šantungu so se v zadnjem času kitajski četniki dobro organizirali. Njihovo prvo delo je bilo razdejanje železniške proge Cinan-Cintav, kjer so razstrelili vse mostove.

Ponovno so oživele kitajske vojne operacije vzhodno in zapadno od Jenčova.

Po vesteh z anhvajske fronte so Kitajci dosegli na Jangceju nove uspehe. General Čenčen, ki poveljuje kitajski vojski na otoku pri Vuhuju, je izjavil tujim novinarjem, da kitajska vojska ni premagala Japoncev samo v južnem Šantungu, nego si je v zadnjem času priborila nazaj tudi vse kraje jugozapadno od črte Vuhu-Hangčov. Veliko zmago so Kitajci izvojevali pri Kvantehu na cesti med obema mestoma. Kvanteh je ključ do pokrajine ob Tajskem jezeru.

Letalska bitka

Šanghaj, 12. aprila. o. Nad severnim Kiangsujem se je včeraj popoldne razvila huda letalska bitka. 15 japonskih letal je bilo nad kitajskim zaledjem na izvidu, nenadoma pa jih je napadlo 30 kitajskih letal. Japonci se niso mogli umaknitи in so bili prisiljeni spr jeti boj. Bitka je trajala celo uro, pokazalo pa se je, da so kitajska letala tehnično daleč za japonskimi. Japoncem se je po vesteh tukajšnjih listov posrečilo sestreliti 24 kitajskih letal, dočim so sami izgubili le dve letali.

Maršal Čangkajšek živ

Hankov, 12. aprila. AA. Uradno se zanika vest, ki so jo razširili japonski listi, češ da je bil maršal Čangkajšek s svojima dvema sinovoma ubit med letalskim napadom na Hankov. Čangkajšek v nedeljo sploh ni bil v Hankovu.

Nesoglasja v japonski vladi

Tokio, 12. aprila. o. O ostavki, ki jo je nameravat podati vojni minister general Sugijama ki pa je mikado ni sprejel, so [illegible] izvedele naslednje podrobnosti:

Vojni minister je na poslednji seji vlade zahteval znatna ojačenja japonske vojske na kontinentu. Utemeljeval je svoje predloge s sedanjim položajem na frontah, proti njegovim zahtevam pa je z vso odločnostjo nastopil finančni minister, češ, da bi bil on tjan državni proračun in da bi za Japonsko nastala nevarnost inflacije, če bi njegove predloge sprejeli. Nato je general Sugijama podal ostavko, ki pa je bila zavrnjena. Da bi se vendarle rešila vsa stvar, je zunanje ministrstvo prejelo nalog, naj čimprej poskrbi, da bo popustila napetost v odnošajih z Rusijo, da bo mogoče japonske divizije, ki so sedaj angažirane v Mandžuriji, poslati v severne kitajske pokrajine na pomoč ogroženi japonski vojski. Po načrtih vojnega ministrstva bi bilo treba poslati v južni Šantung vsaj 100 000 vojakov. Šele v tem primeru bi mogla japonska vojska prodreti dalje proti jugu in zavzeti pokrajini Kiangsu in Anhvaj, ki sta sedaj še v kitajski posesti.

Angleška sodba o bojih na Kitajskem

London, 12. aprila. AA. O zadnjih dogodkih na kitajskih bojiščih piše »Times« med drugim: Moremo smatrati za resnično, da so Kitajci izvojevali lepo zmago pri Tajerčuangu. Kitajci v tem predelu razpolagajo samo z nekaj železniškimi progami in z omejenim številom dobrih cest. Japoncem povzročajo velike težave kitajski gverilski oddelki. Brez dvoma bodo sedaj Japonci poslali nova ojačenja v te kraje in podvzeli nove napade. Japonski državniki in predstavniki vojske, ki bi lahko videli tudi nekoliko v bodočnost, se morajo vprašati, kam bo prišla Japonska, če se bo vojna nadaljevala še šest mesecev. Na Kitajski strani se ne bore samo hrabro pač pa tudi mnogo bolj previdno in mnogo bolj po načrtih, kakor pa so se borili v prvih mesecih. Morala kitajskih čet je na višini. Uspeh japonskega prodiranja proti Hankovu postaja problematičen. Iz položaja ki danes vlada na bojiščih, se mora sklepati, da se je vojna sreča obrnila na stran Kitajcev.

Razdelitev Palestine

London, 12. aprila. br. Tako zvana palestinska komisija, ki ima nalogo izvršiti razdelitev Palestine na arabsko in židovsko ozemlje, bo odpotovala 24. aprila v Palestino kjer bo ostala bržkone do jeseni. Pripravila bo podrobne načrte za končno razdelitev želene v židovski in arabski del ter britansko mandatno področje. Če bo angleška vlada pristala na njene načrte, bo vprašanje o razdelitvi Palestine takoj predloženo Društvu narodov v odločitev.

V zadnjih dneh so se pojavili v Palestini novi nemiri. Snoči sta bližu Haife sredi petrolejskega skladišča eksplodirali dve bombi. Ubitih je bilo 5 ljudi. Skupina Arabcev je napadla v Haifi policijsko stražnico in vrgla vanjo težko bombo, ki je ubila tri policijske stražnike. Dva angleška policijska oficirja sta postala žrtev slične eksplozije pri pregledovanju tovornega vlaka na haifski postaji. Iz Jeruzalema so odposlali v Haifo večji oddelek mandatne policije. Oblasti so uvedle preiskavo proti atentatorjem, za katerimi pa za sedaj še ni sledu.

Motorizacija čsl. vojske

Češkoslovaški vojni minister o pomenu motorizirane armade

Praga, 12. aprila. b. Včeraj je bil svečano otvorjen propagandni teden češkoslovaških vojaških motoristov. Pri tej priliki je vojni minister Machnik govoril o pomenu motorizirane armade in poudaril med drugim:

Napad v bodoči vojni bo verjetno izveden kaj najbolj hitro, da bi se tako doseglo kar največje presenečenje pri nasprotniku. Tem bolj mora biti zato pripravljena naša obramba. Ako nas sovražnik napade z motoriziranimi oddelki vojske, potem moramo tudi mi poskrbeti, da mu bomo postavili nasproti najmanj enakovredne sile. ČSR je na področju motorizacije svoje armade dosegla že zelo lepe uspehe. Kakor druge države, pa ne smemo tudi mi imeti v zalogi toliko motornih priprav, kolikor jih je potrebno za primer vojne, ker bi to ne bilo gospodarsko in pametno. Zato se moramo že v mirnem času zanesti na svoj civilni avtomobilski park, ki se bo lahko v vojni izrabil. Tu se nam odpirajo še zelo velike možnosti. V primeri z inozemstvom lahko na tem področju še zelo mnogo storimo. Predvsem bi bilo potrebno, da bi se vsaka inteligentna oseba pri nas naučila vodstva avtomobila. Razume se, da je realizacija teh načrtov odvisna od mnogih činiteljev, toda vojaška uprava bo v tem pogledu priskočila na pomoč, kakor to zahtevajo razmere.

V klubu vojaških strokovnjakov so bile prečitane informacije o sedanjem stanju priprav za predvojaško vzgojo. Kakor se doznava, bo v kratkem poslovalo na vsem ozemlju ČSR 5.000 central za vojaško vzgojo.

Anglija bo podpirala stremljenja ČSR za sporazum z Nemci

London, 12. aprila. b. »Sunday Times« doznavajo, da se češkoslovaška vlada v zadnjem času zelo prizadeva, da bi dosegla časten sporazum z Nemci. Po mnenju lista je prezident dr Beneš trdno odločen, da se istočasno prične pogajati z vlado tretjega rajha in henleinovci. Češkoslovaška vlada hoče pri obeh pogajanjih postaviti skrajne meje svojih morebitnih koncesij, ki jih v nobenem primeru in za nobeno ceno ne bo prekoračila.

Z Berlinom se češkoslovaška vlada pogaja za sklenitev diplomatskega agreementa, katerega rezultat naj bi bil nekak pakt o nevmešavanju, s henleinovci pa se pogaja o pogojih za realizacijo nemških zahtev glede priznanja narodne avtonomije, v kolikor je taka rešitev sploh mogoča. List poudarja, da bo angleška vlada v vsakem pogledu podprla češkoslovaško politiko sporazumevanja in ji bo v njenih pogajanjih nudila vso potrebno diplomatsko oporo. Foreign office trenutno z vso temeljitostjo proučuje nemški problem v ČSR. Uspeh teh pogajanj bo po angleškem mnenju odvisen predvsem od mere nemške lojalnosti, ki je po sodbi angleških odgovornih krogov glavni pogoj za mirno ureditev vprašanja.

Henleinovci pri dr. Hodži

Praga, 12 aprila. b. Ministrski predsednik dr. Milan Hodža je sprejel v daljši avdienci delegacijo sudetsko nemške stranke s katero je ostal v prijateljskem razgovoru, v katerem so bila znova temeljito proučena vsa vprašanja, ki zanimajo sudetske Nemce. Kakor se doznava, prepoved političnih zborovanj še ne bo ukinjena in bodo zato letos prvič odpadle vse proslave prvega maja.

Prepoved shodov v ČSR podaljšana preko 1. maja

Praga, 12. aprila. w. Politični ministri so sklenili, da ostane neterminirana prepoved zborovanja in manifestacij, ki velja od 1. aprila v vsej češkoslovaški republiki v veljavi tudi preko 1. maja. Prvič od obstoja češkoslovaške republike 1. maja nebo nobenih manifestacij in slovesnosti. Vlada je to sklenila, da prepreči vse, kar bi moglo poostriti nesoglasja.

Potovanja nemških državnih predstavnikov

Hitler bo obiskal Italijo, Ribbentrop jugovzhodno Evropo, Göring pa Poljsko

Berlin, 12. aprila. b. Od včeraj se kancelar Hitler mudi v svoji vili v Berchtesgadenu, kjer bo prebil tudi velikonočne praznike. Dne 18. t. m. se bo vrnil v Berlin, da bo prisostvoval premieri filma o olimpiadi 1936. Dne 20. t. m. bo njegov rojstni dan. Po še nepotrjenih vesteh se bo ta dan sestal v nedeljo izvoljeni parlament, najbrž na Dunaju.

Med tem se v pospešenem tempu vršijo priprave za Hitlerjev obisk v Italiji, ki bo v prvih dneh maja. Njegovo spremstvo bo obsegalo 60 oseb, med njimi mnogo visokih oficirjev. Bivanje v Italiji je preračunano na sedem dni.

Iz poučenega vira se nadalje doznava, da bo zunanji minister Ribbentrop najbrž že v kratkem odpotoval na evropski jugovzhod, kjer bo tamošnje državne prestolnice obiskal. Nekako v istem času bo ministrski predsednik maršal Göring obiskal Varšavo.

Velikonočni mir v Avstriji

Dunaj, 12. aprila. o. Listi objavljajo proglas Hitlerjevega poverjenika v Avstriji Bürckla, ki odreja tako zvani »velikonočni mir«. Trajal bo do 25. aprila. Do tega dne mora prenehati sleherno strankarsko delovanje. Prepovedane so tudi vse personalne spremembe v državni in samoupravni službi ter pri raznih državnih podjetjih.

Dolg razgovor dunajskega kardinala s Hitlerjem

Dunaj, 12 aprila. b. O sprejemu kardinala Innitzerja pri kancelarju Hitlerju v soboto v hotelu »Imperial« se naknadno doznava iz oficioznega vira, da je ta drugi razgovor avstrijskega kardinala s Hitlerjem trajal polnih 90 minut.

Samomor avstrijskega generala

Dunaj 12. aprila. AA. Nemški poročevalski urad poroča: General bivše avstrijske vojske Zehner je izvršil v svojem stanovanju samomor. General Zehner je bil član izjemnega sodišča, ki je razpravljalo o dogodkih meseca julija 1934 in je podpisal veliko število smrtnih obsodb za narodne socialiste. Ni še znano, če je bilo to vzrok njegovemu samomoru.

Halifax o pomirjenju v Sredozemlju

London, 12 aprila. d. Zunanji minister lord Halifax je na zborovanju v Bristolu govoril med drugim tudi o glavnih smernicah angleške zunanje politike v sedanjem mednarodnem položaju. V uvodu se je najprej dotaknil Edenove demisije in je ob splošni pozornosti poudaril, da se svojemu predniku, ki je pokazal izredno nadarjenost kot zunanji minister, zahvaljuje za njegovo delo. Izjavil je tudi, da se bo mogla država znabiti v kratkem že spet ponašati z Edenovim sodelovanjem v vladi.

Lord Halifax je nato zavrnil kritiko opozicije glede vladne zunanje politike ter nadaljeval: Glavni cilj angleške zunanje politike je dosega častnega miru. Zaradi tega moramo biti vselej pripravljeni, da gledamo suhim dejstvom v oči. Mnogi ljudje mislijo, da je mogoče najti uspešno sredstvo za ozdravljenje sedanjega mednarodnega življenja s krepko poudarjeno besedo. Zato zahtevajo od nas, naj bi sklicali Društvo narodov, ki naj bi s svojimi resolucijami obsodilo vse ono, kar obsoja angleško javno mnenje. Ne morem verjeti, da bi kaj takega moglo koristiti Društvu narodov samemu ali svetu. Morda se bodo te moje besede zdele mnogim trpke in ostre, toda prepričan sem, da je v njih resnica. Ne gre pri tem niti za krivdo Društva narodov niti za krivdo angleške vlade, temveč enostavno za resnico.

Ako bi mi tako postopali kakor to zahtevajo nekateri od nas in ako bi se trudili, da ustvarimo nekakšno novo kolektivno varnost proti Nemčiji z organizacijo sedanjih članov DN, potem bi storili prav to, kar bi za dolgo dobo ne le uničilo vse nade za zopetno pritegnitev Nemčije in ostalih velesil, ki so zapustile DN, v evropsko skupnost, temveč bi se obenem izrekli za razdelitev Evrope v sovražne bloke, ki bi v najrazličnejših oblikah nastopili drug proti drugemu. Po našem mnenju bi vse to nevarnosti neke neizbežne končne katastrofe samo povečalo. Nasprotno pa si mi prizadevamo da bi naše odnošaje na vse strani in na splošno izboljšali.

Mnenja smo, da bomo lahko povsod omilili napetost, ako se nam jo posreči omiliti na enem samem mestu. Učinek izboljšanih odnošajev, doseženih na enem samem kraju, se bo nujno raztegni na širše področje. Tako se nam je že posrečilo doseči v naših odnošajih z Italijo, ki je ena izmed najstarejših naših evropskih prijateljic, znatno izboljšanje, ki bo ugodno vplivalo, o čemer sem prepričan ne le na naše medsebojne odnose, temveč tudi na pomirjenje v vsem Sredozemlju, da, v vsej Evropi.

Ustanovljeno bo društvo rezervnih podoficirjev

Beograd, 12. aprila. AA. V nedeljo 17. aprila bo shod rezervnih podoficirjev v dvorani hotela Slavije v Beogradu. Na shodu bodo ustanovili društvo rezervnih podoficirjev kraljevine Jugoslavije.

Jules Romain v Jugoslaviji

Beograd, 12 aprila. p. Jutri zvečer bo prispel v Beograd znani francoski književnik Jules Romain. Zastopniki beograjskega Penkluba, francoskega instituta, društva prijateljev Francije in njegovi osebni prijatelji mu nameravajo prirediti čim lepši sprejem. Romain bo imel v Beogradu dve predavanji, v Kolarčevem ljudskem vseučilišču o vprašanju »Pisec in publika«, na beograjski univerzi pa »O piscu in osebnostih iz njegovih del«.

Otvoritev egiptskega parlamenta

Kairo, 12. aprila. AA. Danes se je sestal egiptski parlament. Seji sta prisostvovala tudi kralj in kraljica. Vladna koalicija šteje 139 narodnih poslancev izmed 164. Vafdisti, 80 po številu so odklonili sodelovanje v vladi in so zavzeli stališče zmerne opozicije.

Podpis letalske pogodbe z Bolgarijo

Sofija, 12 aprila. AA. Včeraj je bila podpisana jugoslovensko bolgarska letalska pogodba. Redni letalski promet se bo verjetno začel čez 2 meseca. Letala bodo letala po trikrat na teden iz Beograda v Sofijo in obratno.

Kraljevska rodbina na Jadranu

Beograd, 12. aprila. AA. Danes popoldne ob 2. so se Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica Marija ter kraljevića Tomislav in Andrej odpeljali v gradič Miločer, kjer ostanejo za velikonočne praznike. Razstanku na topčiderski postaji sta prisostvovala Nj. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga s kneževićema Aleksandrom in Nikolo.

Beležke

Kandidati za reis ul ulemo

Kakor smo že poročali, se bo 20. t. m. v Sarajevu sestal volilni zbor muslimanske verske zajednice, da izvoli kandidate za novega reis ul ulemo, muslimanskega cerkvenega poglavarja. Po informacijah sarajevskih listov prihajajo pri volitvah v poštev v prvi vrsti Fehim Spaho, Salih Safef Bašić, Ahmed Burek in Hafis Omer Džanić.

Nacionalni program JRZ

Na nekem shodu JRZ pri Paračinu je v nedeljo govoril tudi minister pravde Milan Simonović. Listi poročajo, da je »govoril o popolnem zedinjenju vseh Jugoslovenov ter naglasil, da se mora državna politika nadaljevati v pravcu popolnega nacionalnega zedinjenja in do končne izvedbe nacionalnega programa.«

Adam Pribičević odstopil

Po smrti Svetozarja Pribičevića je bil izvoljen za predsednika onega dela bivše Samostojne demokratske stranke, ki se ni pridružil JNS njegov brat Adam Pribičević. Včerajšnji zagrebški in beograjski listi poročajo, da je Adam Pribičević podal ostavko na svoj položaj. Svojo odločitev utemeljuje s slabim zdravjem, ki mu ne dovoljuje, da bi izvrševal svoje funkcije, kakor bi bilo to potrebno. Ali niso v ozadju morda še kaki drugi razlogi, zaenkrat še ni znano.

Prepovedano Ljotićevo predavanje v Banjaluki

V nedeljo dopoldne bi se moralo vršiti v Banjaluki v dvorani kina Luksor predavanje predsednika Zbora Dimitrija Ljotića. Ta je že prispel v Banjaluko, kakor pa poroča »Vreme«, so se začele v mestu zbirati skupine mladih ljudi, ki so hoteli preprečiti njegovo predavanje. Ko je uprava policije za to zvedela, je predavanje prepovedala, da bi preprečila incidente.

Konferenca združene opozicije v Sarajevu

V nedeljo je bila v Sarajevu konferenca zaupnikov srbske združene opozicije iz sarajevskega okrožja. O političnem položaju je poročal znani staroradikalski prvak dr. Laza Marković. O vsebini njegovega govora listi ne beležijo ničesar.

Izključitev iz JRZ

Novosadski »Dan« objavlja obsirno poročilo o poteku seje organizacije JRZ za mesto Novi Sad. Sejo je vodil predsednik narodne skupščine Stevan Ćirić, ki je predsednik te organizacije. Na seji so razpravljali o poskusu nekaterih članov, da bi osnovali »ilegalno organizacijo JRZ«. Poskus so izvršili 3. aprila v nekem novosadskem hotelu. Akcijo je vodil novosadski odvetnik Dušan Obradović, ki je bil še do nedavna med voditelji Hodžerovih borbašev v Novem Sadu.

Po dolgotrajnem razpravljanju je bilo z večino glasov sklenjeno, da se vsi poborniki »ilegalne organizacije JRZ« izključijo iz stranke. Med izključenimi je tudi novosadski župan dr. Branko Ilić, ki so ga na seji posebno hudo napadali, češ da s svojim delom kot župan škoduje stranki.

Po glasovanju je predsednik Ćirić izjavil, da je bil v duši proti predlogu za izključitev omenjenih štirih članov. Kot discipliniran član stranke, ki je osnovana na demokratski podlagi, pa se pokorava sklepu večine. Želi samo, da bi se izključeni člani skoraj poboljšali, nakar jih bo vodstvo stranke zopet lahko sprejelo v vrste JRZ.

Pred pomirjenjem med voditelji naših Nemcev

Poročali smo že, da je vodja naših vojvodinskih Nemcev poslanec dr. Kraft začel izdajati lasten list »Volksbote«, ko je dotedanje skupno nemško glasilo, novosadski »Volksblatt«, prešlo v roke dr. Kraftovega nasprotnika dr. Moserja. V zadnji številki prinaša »Volksbote« članek, v katerem razpravlja dr. Kraft o nemškem ljudskem glasovanju. Članek se končava s pozivom vsem Nemcev v Jugoslaviji, naj pozabijo na medsebojne razprtije in se združijo v bratski slogi po zgledu rojakov iz Nemčije.

Tudi Moserjev »Volksblatt« je prinesel v nedeljski številki uvodnik o nemškem ljudskem glasovanju. Uvodnik je napisan v enakem duhu, kakor oni v glasilu dr. Krafta in ravno tako zaključuje z apelom, naj Nemci v Jugoslaviji vse osebne spore potisnejo v ozadje ter uravnajo svoje delo le po splošnih narodnih interesih.

Kakor se da sklepati iz teh dveh člankov v glasilih obeh glavnih nasprotnikov med voditelji jugoslovenskih Nemcev, je v teku resna akcija za njuno pomirjenje.

Jubilejni šahovski turnir

Pri večernem nadaljevanju sta bili končani le dve partiji. Pirc in dr. Trifunović sta naredila nekaj potez, v 40. sta se pa sporazumela na remis. Furlani je nasproti Nedeljkoviću naglo uveljavil premoč in pripeljal svoja vezana prosta kmeta do zadnje linije. Ker Nedeljković ni mogel preprečiti, da se ne bi izpremenila v dami, se je udal. Dr. Vidmar je prekinil s Foltysom ter bosta nadaljevala 18. t. m. Enako je bilo v partiji Tot-Szabo. Slednjemu se je sicer v nadaljevanju posrečilo dobiti kvaliteto, vendar je beli obdržal prostega kmeta. Zato je pri tej, kakor tudi pri prejšnji partiji težko predvidevati izid.

Stanje po II. kolu: dr. Asta'oš, Bröder, Furlani, Kostić, dr. Trifunović 1 in pol, Pirc, Prenfak, dr. Tartakower 1, Szabo 1 (1), Foltys, Tot, dr. Vidmar pol (1), Steiner, Vidmar ml. pol, Nedeljković, Šorli 0. (Glej tudi stran 5.)

Na plebiscitni dan v Gradcu

Gradec, 10 aprila.

Vse hiše v mestu so v slavnostni obleki. Kamor seže oko, povsod same zastave in zastavice. Zlasti kolodvor in druga javna poslopja krasijo tisoči malih praporčkov, da skoro ne vidiš zidu. Tam okoli Gradca so celo na strehah z apnom narisana razna volilna gesla, najčešče »En, narod, ena država, en vodja« ali pa »Zahvalimo se vodji Hitlerju«. Gradec je že od jutranjih ur močno razgiban. Vse hiti na volišče h glasovanju že dopoldne, tako da je opoldne volilni akt v glavnem že končan. Po izložbah vidiš Hitlerjeve slike, najrazličnejša plebiscitna gesla, narodnosocialistična ideološka in propagandna dela, med njimi tudi že najnovejše »Hitler v svoji domovini«, ki s slikami in obširnim besedilom prikazuje priključek Avstrije.

Na pročelju številnih hiš visijo ogromne Hitlerjeve slike, na prstih rok bi mogel sešteti hiše, ki niso okrašene z zastavami in zastavicami. V bogati slavnostni obleki so tudi cerkve in cerkvene stavbe, zlasti škofovska palača, semenišče in glavno mestno župnišče. Na stolpu stolnice plapola, obdana od hitlerjevskih, tudi belo-rumena graška zastava.

Vsem po ulicah se nekako mudi. Zdi se, kakor da bi se vsakdo bal, da bo prišel prepozno h glasovanju. Tudi škof Paulikowsky je že dopoldne oddal svoj glas. Pripeljal se je na volišče z avtomobilom. Prav tako se je korporativno udeležila glasovanja ostala graška duhovščina. Mlaiši duhovniki in semeniščniki so prihajali na volišča z znak kljukastega križa, Hitlerjevo plaketo ali s plovico v gumbnici. Redovnice so glasovale popoldne. Da ne bi bile morebiti izpostavljene kakim nevšečnostim, so jih vozili na volišča z avtomobili propagandne službe.

V Gradcu je glasovala tudi večina nemških in bivših avstrijskih državljanov iz Jugoslavije. Pripeljali so se v Gradec s petimi posebnimi vlaki, dva sta vozila iz Beograda, dva iz Zagreba in eden iz Maribora. Kolodvor je tako bogato okrašen predvsem njim na čast. Pred kolodvorom so postavili še velik slavnostni govorniški oder. Posebni vlaki so prihajali z zakasnitvijo, tako da se je sprejem zavlekel skoro za dve uri. Čeprav je bilo vreme vetrovno in hladno, so ljudje, ki so se zbrali k pozdravu na trgu pred kolodvorom disciplinirano vztrajali. Da bi jim bilo lažje, so ves čas neumorno igrale godbe, med katerimi je bila zlasti godba avstrijske legije viharno pozdravljena.

Okoli 3000 nemških državljanov in državljank je prispelo s posebnimi vlaki iz Jugoslavije. Ko so prišle prve kolone na trg pred kolodvorom, so bile sprejete z viharnimi ovacijami. Po kratkem pozdravu so se razvrstili v sprevod po skupinah, vsaka skupina na čelu s tablico z oznako svojega kraja. Prvi so bili Zagrebčani, ki so nosili na tabli napis »Zagreb«. Sledila jim je skupina iz Celja z dvema tablama; na prvi je bil napis »Cilli«, na drugi pa »Celje«. Mariborska skupina, precej močna, je nosila samo napis »Maribor«, enako beograjska le tablo z napisom »Beograd«. Vso pot s kolodvora v mesto je bil na obeh straneh strnjen špalir. Medsebojnega vzklikanja ni bilo ne konca ne kraja.

Sprevod se je ustavil pred rotovžem, s katerega vihrata poleg hitlerjevskih tudi jugoslovenska in madžarska zastava, ker v Gradcu volijo tudi nemški državljani iz zapadnih krajev Madžarske. Na trgu pred rotovžem je bil službeni pozdrav, ki ga je v imenu Gradca izrekel novi graški župan dr. Kasper. Po pozdravu so odšli nemški državljani iz Jugoslavije na Bismarckov trg, kjer so bila za nje odrejena volišča. Bržčas pa niso pričakovali tako velikega odziva svojih državljanov iz inozemstva, ker so se volišča izkazala za pretesna. Da bi jim ne bilo treba predolgo čakati, so odpremili številne skupine na druga volišča, ki so bila namenjena za Gradčane, ki pa so svoj posel v glavnem že opravila. Zvečer so se nemški državljani iz Jugoslavije vrnili nazaj v svoja bivališča.

JNS v južnih banovinah

Jugoslovenska nacionalna stranka razvija zadnje tedne živahno delovanje v vseh delih države, čeprav so jo razni njeni nasprotniki že neštetokrat položili v grob. Pretekli teden je bila sreska skupščina JNS za gospiški srez. Glavni poročevalec je bil nar. posl. Josip Cvetić, ki je poročal o delu narodne skupščine in o splošnem političnem položaju. Kot Hrvat je izrazil še posebno zadovoljstvo, da so tudi Srbi v Liki ostali v jugoslovenskem taboru in se niso odzvali pozivom tistih, ki so klicali »Srbe na okup«.

Po povratku iz Beograda je sklical podpredsednik JNS Juraj Demetrović konferenco banovinskega odbora JNS za savsko banovino. Zbranim delegatom je poročal o svojih beograjskih razgovorih in o političnem položaju. Po poročilih posameznih delegatov je bilo sklenjeno, da bo pričela stranka z akcijo tudi v savski banovini, kjer je bila do sedaj prilično v rezervi.

V prostorih zagrebške organizacije JNS so se zbrali člani stranke iz južnega dela mesta na sestanku, ki je nadvse lepo uspel. Poročali so poslanci Cvetić, Kovač in inž. Horvat.

V Splitu je bila v nedeljo širša konferenca banovinskega odbora JNS v dvorani »Narodne čitalnice«. Glavni referent je bil senator dr. Grga Andjelinović. Njegovo poročilo so navzoči ponovno prekinjali z burnim pritrjevanjem. Konferenca je izrekla dr. Andjelinoviću zaupnico in priznanje za njegov odločni nastop v senatu.

V Ilidži pri Sarajevu je bil v nedeljo shod JNS, ki je bil izredno lepo obiskan. Govorili so poslanci dr. Srpko Vukanović, Mustafa Mulalić in Milan Božić. Razen njih je govoril tudi znani voditelj bosanskih nacionalistov prota Begović.

V Srbiji so bile konference JNS v občinah Laznica, Suvi Do in Ribari v homoljskem srezu. Na njih je govoril v imenu vodstva stranke narodni poslanec Jovan Nenadović. V občinah Paračin, Vidovo, Sikirica in Drenovac je poročal o delu JNS poslanec Velja Popović. Prav tako je imel konference JNS v gružanskem srezu bivši minister dr. Kojić. Narodna poslanca Ilija Mihajlović in Daka Dodić sta poročala na konferencah JNS v Kruševcu in v nekaterih občinah rasinskega sreza.

V Beogradu samem so bile v nedeljo skupščine štirih krajevnih organizacij JNS. Po poročilih starih odborov so bili izvoljeni novi odbori in delegati v osrednje vodstvo stranke za mesto Beograd. Vse štiri skupščine so potekle v najlepšem redu.

V Sremski Mitrovici je bila konferenca okrožnega odbora JNS za Srem. Navzoči so bili delegati iz vseh sremskih srezov. Konferenci je predsedoval odvetnik dr. Peter Jovanović, ki je podal poročilo o delu stranke v Sremu in o stanju posameznih sreskih organizacij. Po njegovem poročilu je govoril poslanec dr. Svetislav Popović. Nato se je razvila razprava o političnem položaju.

V južni Srbiji je bila v nedeljo konferenca banovinskega odbora JNS za vardarsko banovino v Skoplju. Poročali so poslanci Bogoljub Jevtić, Ignjat Štefanović in drugi. Delegati iz posameznih srezov so orisali stanje svojih sreskih in krajevnih organizacij.

Poljski prometni minister v Beogradu

Beograd 12. aprila. p. Davi je prispel semkaj poljski prometni minister Julij Ulrych, da vrne lanski obisk našemu prometnemu ministru dr. Spahu.

Popoldne si je minister Ulrych ogledal v muzeju kneza Pavla razstavo italijanskih portretov, nato pa je obiskal vojni muzej. Jutri bo odpotoval na Oplenac, kjer se bo poklonil na grobu kralja Aleksandra, na povratku pa bo na Avali položil venec na grob Neznanega junaka. Jutri zvečer bo odpotoval v Sarajevo, kamor ga bo spremljal minister dr. Spaho. Uradni del njegovega obiska bo s tem zaključen.

Ob priliki obiska ministra Ulrycha je prometni minister dr. Spaho izročil članom njegovega spremstva razna odlikovanja. Odlikovani so bili z redom Jugoslovenske krone 3. stopnje Robert Centjowski, ravnatelj komercialnega oddelka poljskega prometnega ministrstva, in Gustav Rozatowski, ravnatelj kabineta poljskega prometnega ministrstva; z redom sv. Save 3. stopnje dr. Janusza, šef finančnega odseka v poljskem prometnem ministrstvu, ter z redom Jugoslovenske krone 4. stopnje Pavel Woygylo, tajnik v poljskem prometnem ministrstvu.

Voditelji slovanskega Sokolstva v Beogradu

Beograd, 12. aprila. AA. Minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletić je danes sprejel v svojem kabinetu predsednika zveze slovanskega sokolstva, načelnika češkoslovaške sokolske zveze in zveze slovanskega sokolstva, načelnika poljske sokolske zveze ter načelnika zveze bolgarskega Junaka. S temi zastopniki sokolstva se je minister dalj časa razgovarjal ter se zanimal za razmere in delo v sokolskih vrstah.

Zdravniki pri predsedniku vlade

Beograd, 12. aprila. p. Ministrski predsednik dr. Stojadinović je sprejel zastopnike zveze zdravniških zbornic. Delegacijo je vodil predsednik Zveze dr. Dušan Popović. Zastopniki zdravniških korporacij so predsedniku vlade obrazložili potrebe svojega stanu in zdravstvene službe sploh.

Iz državne službe

Beograd, 12. aprila. p. Na drž. srednji tehniški šoli v Ljubljani je napredoval v 7. pol. skupino strokovni učitelj Josip Širm. — V poštni službi so premeščeni k poštni direkciji v Ljubljani: Viktor Škarč, Karel Arko, Vladimir Šenk, Zdenko Vehovar, Ivan Pohorc, Robert Cigler, Katarina Kosta, Gabrijela Osipović, Alojzij Urbančič, Gabrijel Vidmar in Ana Mohorič s pošte Ljubljana I., Hinko Fajdiga, Ljubica Fajdiga, Ervin Vilhar in Alojzij Zorc s pošte Ljubljana II. ter Ivan Pucelj z Viča; k pošti Ljubljana I. Mirko Kramarič s pošte Ljubljana II. in k pošti Ljubljana II. Ludvik Parkelj s pošte Ljubljana I. — V železniški službi je premeščen administrativni uradnik Ilija Orel iz občega oddelka generalne direkcije v Beogradu k prometno-komercialnemu oddelku direkcije v Ljubljani. — Upokojen je Fran Ferenčak, pisarniški uradnik pri sreskem sodišču v Slov. Bistrici.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo. Nad Severnim ledenim morjem se je pojavil nov ciklon, zaradi česar mrzli polarni zrak ne more prodreti na evropsko celino. Topli zrak se je začel polagoma pomikati iz južnih predelov preko angleškega otoka v vzhodne in severne kraje, kjer prihaja v stik s hladnim zrakom in povzroča naraščanje temperature in ponoven dež in sneg. Močan ciklon na Jonskem morju povzroča viharno vreme z dežjem na Sredozemskem morju ter sneg in dež na Balkanskem polotoku. V Jugoslaviji je hladno vreme po vsej državi. Zjasnilo se je v severnih in zahodnih krajih, v ostalih pa prevladuje oblačno vreme z dežjem in snegom, zlasti v srednjih in južnih krajih. Toplota se je nekoliko dvignila. Bolj mrzlo je bilo v severnih krajih. Najnižja toplota Kalinovik —10, najvišja Ercegnovi 13 C.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno vreme v severnih in zahodnih krajih države. Na jugu bo še oblačno in bo ponekod deževalo ali pa snežilo. V severnih krajih je treba pričakovati ponovnega pooblačenja. Ponoči se bo toplota znižala, podnevi pa se bo brzkone dvignila.

Zagrebška: Vedro, polagoma tudi bolj toplo.

Dunajska: Le malo topleje, po večini precej oblačno, močne padavine pa niso verjetne.

Naši kraji in ljudje

Anton Hajdinjak

Iz Odrancev v Prekmurju so nam včeraj popoldne sporočili žalostno vest, da je ob 2 zjutraj po daljšem bolehanju podlegel bivši narodni poslanec Anton Hajdinjak eden izmed najmarljivejših narodnih delavcev v krajih onkraj Mure, star šele nekaj nad 40 let. Pokojnik je kot prekmurski domačin storil mnogo za gospodarski in prosvetni napredek svojih krajev, trudil se je vse do zadnjega, da bi Prekmurje doseglo ono stopnjo, ki jo v okviru svobodne Jugoslavije po dolgem robstvu zasluži.

Anton Hajdinjak je bil doma iz lendavskega sreza, rodil se je v Odrancih. Postal je kovač in posestnik v rodnem kraju. Od mladih nog se je sam izobraževal. Bil je izredno delaven v javnem življenju in si je v vsem okraju pridobil zaradi lepega značaja splošno priljubljenost. S posebno vnemo se je posvetil vprašanju agrarne reforme. Organiziral je agrarne interesente v dolnjelendavskem okraju. Od uedinjenja dalje je bil prvoboritelj napredne in nacionalne misli v Prekmurju. Pripadal je dosledno narodni in napredni politiki. Kot mož lepih zaslug, čistega značaja in velike marljivosti je pri volitvah dne 8 novembra 1931 kandidiral v svojem srezu in je bil izvoljen v Narodno skupščino. Zbral je 3.511 glasov, kar je bil za prekmurske razmere zelo časten uspeh. V narodni skupščini si je pridobil splošne simpatije. Bil je zlat dečko...

Zadnja leta je bolehal in se je ponovno moral podvreči operaciji. Bolezen mu je ovirala delo, toda v duhu in s srcem je bil vedno z nami. Njegova smrt je silovito zadela njegovo številno družino in vzbudila globoko obžalovanje v širokem krogu njegovih znancev in prijateljev. K večnemu počitku ga bodo spremili jutri v četrtek ob 10 dopoldne. Naj mu bo ohranjen častni spomin. Žalujoči družini izrekamo iskreno sožalje!

Drago Lapaine †

Ljubljana, 13. aprila

Na Bledu je včeraj priminil g. Dragotin Lapaine, mož, s katerim je bilo v najtesnejši zvezi napredno gibanje v idrijski dolini. Kot idrijski domačin je tam imel zelo dobro vpeljano trgovino in v zvezi z razvitim čipkarstvom daleč na okrog znano posredovalnico za to važno panogo domače obrti. Vsestransko podjeten in na-

vdušen za vsako nacionalno stvar se je že zgodaj uveljavil v javnem življenju za Ljubljano največjem mestu na Kranjskem. Pridno se je udejstvoval pri idrijskem Sokolu, Narodni čitalnici in Bralnem društvu ter z odprto roko podpiral vsako stvar, ki je imela pripomoči k razvoju napredne slovenske misli v dolini.

Kako zelo je znalo rudarsko mesto ceniti njegove zasluge priča dejstvo, da je bil pokojni Dragotin Lapaine po trdem volilnem boju z nasprotniki izvoljen pred 37 leti z lepim priznanjem volilcev za idrijskega župana. Mnogo je kot tak pripomogel k razvoju Idrije, posredoval pri oblastvih za rešitev perečih gospodarskih in socialnih vprašanj. Največja zasluga vrlega rodoljuba in občinskega odbora pod njegovim vodstvom je pa bila ustanovitev prve slovenske realke v Idriji. Vsi nekdanji učenci tega zavoda, razkropljeni po svetu, se bodo ob vesti o Dragotinovi smrti s hvaležno pieteto spomnili moža, ki je idrijskemu dijaštvu pripomogel po ustanovitvi važnega zavoda k boljšemu kruhu.

Med vojno je pokojni Lapaine tudi poučeval na realki, v novih razmerah je pa moral zapustiti rodno mesto, kar ga je zelo potrlo. S številno vso v strogo narodnem duhu vzgojeno družino se je preselil v Žiri, kjer je kot marljiv javni delavec ostal nacionalni ideji zvest do smrti. Nedavno mu je umrla verna družica, soproga, kar je občutljivo srce pokojnika še bolj strlo. Pred meseci je obolel, iskal leka tudi v ljubljanski bolnišnici, a zaman. Vrnil se je k svoji hčerki na Bled, kjer je zaslužnega Idrijčana zadela prerana smrt. Bodi vrlemu Dragotinu lahka zemljica v naročju jugoslovenske zemlje pod Triglavom, ki jo je tako ljubil, v srcih vseh, ki so ga poznali mu bo ohranjen svetal, hvaležen in lep spomin!

Mokronog nujno potrebuje vodovod

Mokronog, 12. aprila.

Kakor že krajevno ime samo znači, ima Mokronog dovolj vode. Zdaj želi dobiti vodovod. Kraj ima krasno lego ob Mirni, z občudi vanja vredno okolico, z mnogimi vinskimi goricami in prijaznimi izletišči. Dani so vsi pogoji, da privabi letovjščarje, katerih število res vsako leto narašča ter so v naših restavracijah dobro sprejeti in postreženi. Le dobre pitne vode za enkrat v Mokronogu še ni. Vodnjaki nudijo tržanom talno vodo, ki pa še ne zadovoljuje.

Mokronog je večji trg z dobro razvito trgovino, obrtjo in industrijo, v pretežni večini pa se tržani pečajo s kmetijstvom in živinorejo. Nikakor ni mogoče trditi, da imajo hleve in dvorišča vsi tako urejene kakor zahteva napredno gospodarstvo. Ni čudno, da gnojnica pronica v zemljo. Kolikor vemo, je bila pred kratkim preiskana voda iz šolskega vodnjaka. Preiskava je dognala, da voda ni pitna. Ne vemo, kaj se je potem ukrenilo, vendar sklepamo, da voda tudi v drugih vodnjakih ni zadovoljiva.

Mnogo se je že govorilo o napravi vodovoda, a doslej je ostalo le pri besedah. Dobro bi bilo preiti k dejanjem, saj je tudi kr. banska uprava voljna podpreti akcijo z izdatno podporo, želimo torej, da se zadeva vodovoda čimprej uresniči. Z vodovodom bo naš lepi Mokronog ki ima zdaj električno razsvetljavo, pridobil vse tisto kar je za razvoj tujskega prometa najpotrebnejše. Postal bo res odlično letovišče, zlasti še, ko bo imel z novo železnico tudi dobre prometne zveze.

Poostreno varstvo zaščitenih cvetlic

Tržni organi v Ljubljani so dobili nova navodila

Ljubljana, 12. aprila.

Redke blagajke in rdeče jožefce so se — kakor nam povedó z magistrata — prav kruto maščevale nad svojimi uničevalci ker so jih trgali in prinesli v Ljubljano naprodaj. Strogi mestni tržni organi so v soboto in ponedeljek zasačili prodajalca blagajk in prodajalko njej podobne rdeče sestrice jožefce, jim zaplenili z zakonom zaščitene redke rožice ter jih zaslišali nato so pa poiskali še vse tiste ki so celo iz Male vasi pri Ježici šli cvetice trgat v okolico Dvora pri Polhovem gradcu. Prodajalke so jožefco ponujale tudi ljubljanskim cvetličarnam ki so pa vse ogorčeno zavrnile nakup ponujenih jim zaščitenih rastlin.

Zakon o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanost pomembnih živali in rastlin z dne 28. februarja 1922 prepoveduje trganje, ruvanje, prodajanje, ponujanje in nakup in izvažanje zaščitenih rastlin ter prestopke tega zakona kaznuje z globo do 1000 din ali z zaporom do 14 dni. Župani in orožništvo kakor tudi vsi javni nadzorstveni organi, posebno pa gozdno lovsko in policijsko varstveno osebje in tržna policija so zavezani da nadzirajo izvrševanje tega zakona in da ovajajo prestopke političnemu okrajnemu oblastvu. Greh torej ni tako majhen in kazen je primerno velika, toda postopanje mora biti strogo, ker bi drugače brezvestni zatiralci redkih rastlin uničili vso floro, ki se naši kraji z njo ponašajo pred drugim svetom.

Predvsem to velja za blagajko ali igalko — Daphne Bagyana, ki cvete skoraj edino v naših krajih, kamor jo je pred dobrimi sto leti prišel iskat tudi za botaniko navdušeni saški kralj, da to lepo cvetlico sedaj ves svet pozna pod imenom »kraljeva roža«. Pod bno je pa tudi z njeno rdečo sestrico jožefco — Daphne cneorum, ki jo še marsikdo smatra za nezaščiteno, toda tudi za njo velja zakon in enaka kazen. Mestno tržno nadzorstvo je spet natančno poročilo vse svoje organe o tem zakonu, hkrati je pa poslalo vzorce zaščitenih rastlin tudi trošarinskim in obrtnim organom ter policiji, da je skoraj nemogoče vtihotapiti prepovedane rastline v Ljubljano. Posebno pa se opozarjajo tudi izletniki na posledice zakona da na skritih potih po podeželskih gostilnah in kolodvorih ne bo preveč neprijetnih presenečenj, sitnosti, solza in kazni.

Posledice vremenskih sprememb na deželi

Mnogi kraji so močno prizadeti po slani

Mokronog, 12. aprila.

Na dan po 40 mučenikih je zapadlo nekaj snega, vendar ni imel obstanka. Nastopilo je spet lepo jasno in toplo vreme, noči pa so hladne, kar je precej dobro vplivalo da se narava ni prehitro razvijala v pomlad in da ni pregnalo prezgodnje zelenje in cvetje. Tudi sneg, ki je zapadel zadnjo nedeljo v marcu, ni povzročil škode, marveč je posvežil že dokaj suho zemljo.

Nato so nastopili izredno topli pomladni dnevi, kakršnih že dolgo let ni bilo. Ker tudi noči niso bile več tako hladne, se je narava hitro prebujala. Dolenjski griči so se odeli z najlepšim zelenjem in cvetjem, razcvetele so se črešnje češplje, breskve in marelice. Marljive čebelice so neutrudno nabirale strd in čebelarji so se oveselili v pričakovanju zlatih rojev. Tudi drugo, poznejše sadno drevje že zeleni in se pripravlja na izredno zgodnje cvetje.

Splošno pravilo je da se sv. Jurij, katerega god obhajamo 24. aprila, odene z zelenjem. Toda letos je vse prej, tako je tudi bukev že ozelenela ter se je gozd pokazal v očarujočem svežem zelenju, ki ga oživlja prijetno žgolenje selivk. Žal je po lepih dneh temperatura spet padla in smo dobili nov sneg z neprijaznimi vetrovi. Po ravninah je sneg hitro izginil, zasneženi pa so še vrhovi Gorjancev in kočevskih gozdov. Ozračje je zelo ohlajeno. Posebno mrzle so noči. Slana je napravila že občutno škodo, poparila je cvetje črešenj in češpelj. Tudi po vinogradih, kjer so trte že precej odgnale, se mraz zelo pozna in vinogradniki se s skrbjo ozirajo po vinogradih. Njihova edina želja je, da bi spet nastopili topli dnevi, sicer je nesreča neizbežna.

Ptuj, 12. aprila

V preteklem tednu se je sadno drevje v ptujski okolici lepo razcvetelo. Po dežju pa se je ozračje shladilo in je Haloze deloma pobelil sneg. Noči so hladne, da je ponekod ponoči začela zmrzovati voda. Seveda je takšno vreme napravilo Haložanom veliko škodo. Letos utegnemo imeti spet slabo vinsko letino. Tudi zgodnje sadno drevje (črešnje, marelice in breskve ki so letos obetale izredno dobro) je večinoma pozeblo. Prizadete pa so tudi slive in hruške, edino jabolka še niso bila razcvetena.

Ivanjkovci, 12. aprila

S skrbjo zasledujemo v Slovenskih goricah razvoj letošnjega pomladnega vremena. Ozračje je še vedno močno ohlajeno, slana je že precej morila in povzročila manjšo škodo, vendar za enkrat še ni katastrofe, zlasti ne v jeruzalemskih vinogradih.

Planica pri Framu, 12. aprila

Sneg, dež in sonce so bili zadnje dni na dnevnem redu. Črešnje so v polnem cvetu, a prizadela jih je slana. Sredi marca so se že pojavile tu prve lastovice. V začetku aprila pa se je že oglašala kukavica. Nekaj redkega, kar že dolgo ne pomnijo naši ljudje.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Danes zadnjikrat
ob 16., 19.15 in 21.15 uri
KINO UNION
Tel. 22-21

Danes telefoniramo dop. od 10.—12. ure pop. od 16.—18. ure!

Zloraba zaupanja — Abus de confiance

Najlepši film sezone! Ne zamudite ogledati si ta film in tekmovati za dragocena darila!

z DARRIEUX DANIELLE

Vse dele štedilnika, če so umazani ali pa zarjaveli, boste lahko in hitro očistili z Vimom.

Kakšen avto Vam poklanja „Jutro“...

Najmodernejšo limuzino „Škoda-Popular“

V vsej slovenski javnosti je vzbudila ogromno zanimanje vest, da poklanja »Jutro« v okviru nagradnega tekmovanja svojim čitateljem za pirhe krasen nov avtomobil, *elegantno Škodovo limuzino*, vrhu tega pa še *motorno kolo, bicikelj, pisalni stroj, foto aparat, zapestno uro* in *celo vrsto drugih nagrad*.

Krilatica »Avtomobil zastonj« gre danes od ust do ust. Mnogi še ne morejo verjeti, da bo v resnici vse to zastonj. Ugibajo in napovedujejo to in ono. Vsem tem nejevernim Tomažem, ki tako težko čakajo na razpis nagradnega tekmovanja v velikonočni številki »Jutra« lahko že danes povemo, da »Jutro« od udeležencev tekmovanja ne bo zahtevalo

nobenih protidajatev!

Zadostuje, da ste naročeni na list, ali pa, da ga kupite — in že se lahko udeležite tekmovanja »Jutru«, kot našemu največjemu in najbolj razširjenemu dnevniku ni treba postavljati posebnih pogojev, ker si pridobiva naročnike in čitatelje predvsem z dobro informativno službo in odlično urejeno vsebino. Vsak čitatelj pa itak ve, da je najbolje če naš list naroči, kajti potem ga stane vsaka posamezna številka le 1 din.

Mnogi naši čitatelji nas vprašujejo, kakšen bo prav za prav avtomobil, ki se ga lohko dobi za nagrado. Naj jimzaupamo, da je to

krasna štirisedežna limuzina

najnovejši model slovitih Škodovih tvornic. Že v prihodnjih dneh boste imeli priliko, da si ta avtomobil sami ogledate. Gre za najnovejšo tipo *»Škoda Popular«*, s katerim so Škodove tvornice v lanskem letu v težavnih mednarodnih konkurencah dosegle sijajne zmage in dokazale odlično kakovost svojih voz. Sploh je podjetje s to tipo vzbudilo povsod v svetu največjo pozornost, zlasti pri težavni vožnji iz Evrope v Indijo, pri vožnji skozi tropske predele Mehike, na tekmi Rallye Monte Carlo, pri 24-urni konkurenčni vožnji skozi Belgijo, na tekmi v Južni Afriki in drugod. Lani v septembru je serijski voz tega tipa dosegel sijajno zmago na konkurenčni vožnji Male antante, katere se je udeležilo 73 avtomobilov in 58 motociklov na 2420 km dolgi progi Praga—Bratislava—Košice—Cluj—Bukarešta—Turnu Severinu—Beograd. Pri tej mednarodni konkurenčni vožnji je bil absolutni zmagovalec v vseh kategorijah g. Zdenek Pohl na Škodovem »Popularju«. Vrhu tega je skupina Škodovih »Popularjev« dosegla prvo češkoslovaško nagrado. Ta skupina je absolvirala vso dolgo progo brez kakršnekoli kazenske točke.

Najnovejša tipa »Škoda Popular«

je plod dolgoletnih poizkusov in izkušenj. Pri konstrukciji tega avtomobila so Škodove tvornice uporabile vse tehnične novosti, tako pri gradnji motorja kakor tudi šasije in koroserije. Motor ima pri enem litru vsebino 27 konjskih sil in omogoča pri zelo nizki porabi niti 10 litrov goriva hitrost 100 kilometrov na uro. Motor je konstruiran po najnovejšem sistemu z ventili, ki se ravnajo z vrha. Enostaven pregleden mehanizem omogoča lahek pristop k vsem delom motorja. Ugodno razmerje med celotno težo in jakostjo motorja daje avtomobilu možnost, da lahko naglo pospeši hitrost in da zmaguje velike strmine. Motor je elastično montiran, kar zopet omogoča sila mirno vožnjo. Najnovejše pa je pri tem avtomobilu, da vsako kolo posebej niha, tako da avtomobil lahko vozi tudi po najslabših cestah. V tem pogledu je zlasti značilna konstrukcija zadnje osi, ki je deljena kot nihalna os.

Že ta kratki opis avtomobila nam pove, da ne gre morda za miniaturno vozilo, ki le nosi ime avtomobila, *temveč za vozilo najmodernejše konstrukcije*, za katerega katerega kakovost jamči že ime Škodovih tvornic.

Smrt uglednega gorenjskega narodnjaka

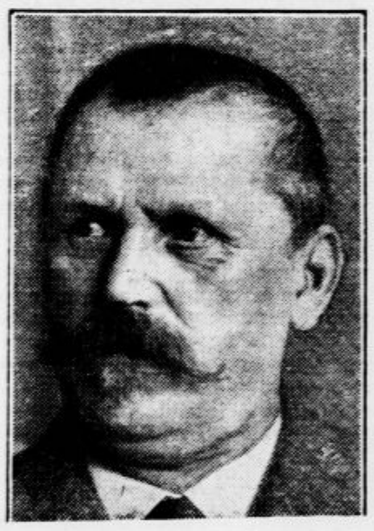

V nedeljo zvečer je v 78. letu starosti umrl na Slovenskem Javornjku g. Franc Pečnik, hišni posestnik in sedlarski mojster. Po rodu je bil iz Mengša. Ko se je osamosvojil, je odšel za več let v Nemčijo. Po prevratu je prišel na Javornik, kjer je kupil lepo Königovo domačijo. Bil je odločen naprednjak in dolga leta član sokolskega društva Koroška Bela — Javornik, kjer je k gradnji doma izdatno prispeval. Vzgojil je več otrok, ki pa so se razkropili po svetu. Le ena hčerka je ostala doma, da mu je gospodinjila in mu je bila zlasti po ženini smrti krepka opora. Dolgotrajna bolezen je krepkega moža glodala več let. Naj mu bo ohranjen lep spomin, prizadetim velja tudi naše sožalje!

13. aprila 1918 v Pragi

Velika noč je bila leta 1918 precej zgodaj. Minila je v slavospevih na vstajenje človeštva, v odrešenje malih narodov in zmago miru nad borečimi se narodi. A razpoloženje v srcih onih, ki so verovali, da se bliža odločitev že to pomlad, je bilo precej tesno. Na veliki petek je dalekonosni top zadel cerkev v Parizu in nad sto ljudi je bilo mrtvih in ranjenih. To ni nič razveseljivega, če so Nemci res iznašli take dalekonosne topove. Kdo in kako naj se proti njim bori? Tako orožje mora zmagati. In če ne zmagati, more vsaj vplivali na popustljivost zaveznikov. In ta popustljivost bo najprej usodna za nas — kajti rešili bodo sebe in nas prepustili usodi.

Toda dalekonosni strel v Pariz je bil precej osamljen. Oni, ki so imeli skrivna poročila od zunaj, so vedeli, da se je razbila velika nemška ofenziva na St. Guitaine. Z velikimi žrtvami so Nemci skušali izsiliti odločitev — da bi presekali francosko-angleške vrste, pa se jim ni posrečilo... Toda ofenziva se bo morda ponovila...

O vsem tem se je šepetalo po Pragi. Že vso pomlad je bilo mesto polno pričakovanja. Po vseh lokalih si videl v tenem tisku natisnjeni obe važni izjavi: majniško deklaracijo in trikraljevsko resolucijo. Dogodki v parlamentu na Dunaju so se ugodno razvijali. Poročila s fronte so pričala, da se je vojna furija utrudila. Vse je mirovalo in pričakovalo kakih nenadnih dogodkov. Dnevi so potekali leno in počasi, kakor vlaki, ki so se trudno in z ropotom pomikali okoli mesta... Sredi te izčrpane in utrujene Avstrije pa so tem bolj oživljali narodi...

Ruska revolucija jim je dajala nove pobude. Tudi tam so zahtevali samoodločbo narodov.

Avstrijski zunanji minister grof Czernin je bil v zadregi. Njegov rod je bil češkega pokoljenja — a zdaj že popolnoma ponemčen. Njegova prateta je bila še navdušena Čehinja... In ta grof, ki je sklepal mir z ruskimi boljševiki, ni imel razumevanja za avstrijske narode. Toda ti narodi so rastli gospodu grofu že čez glavo. Niti niso več prikrivali, da zahtevajo svoje narodne države, kar je mogoče samo na razvalinah Avstrije.

Taka je bila pomlad v Pragi 1918.

In vsak dan smo čakali velikih novih dogodkov. Tišina je bila občutljiva. Milijoni smo se utrinjali v eni misli v istem pričakovanju.

Izza meje se je vedelo že marsikaj. Zmaga je bila zagotovljena, če se Nemcem ne posreči izviti se iz klešč...

V to tišino je zadonel glas grofa Czernina z Dunaja... Da uničujejo Avstrijo le taki klavrni Masaryki znotraj in zunaj...

In glej, veleizdajalci sredi propadajoče države so že tako vzrasli, da si niso dali niti več kaj takega očitati, kajti borba za lastno državo je častna stvar...

Tako se je približal 13. april.

Jutri je bilo megleno, kakor vsa pomladna praška jutra, ko se šele počasi dvigne težka meglena zavesa, polna dima in saj, nad prelestno lepoto obrežij ob Vltavi.

Dasi so se ljudje navadili molčati in bi ne bil nihče izdal, kar je vedel, se je vendar razvedelo, da se nekaj pripravlja. Treba je bilo namreč vedno prehiteti policijo...

Tako smo se vozili v nabito polnem tramvaju z Vinogradov v mesto. V naših glavah se je ponavljalo samo eno vprašanje:

»Ali pridejo naši? In kdo pride?«

Tako smo se počasi priborili do Obecnega doma. Ta dom je delal pred vojno mestni občini praški mnogo preglavic. Zdaj je vse to pozabljeno. Tu je zdaj kraj najvoljastnejših manifestacij.

Množica narašča. Policija jo razganja. Tam po trotoarju pa prihajajo slavnostni gosti. Vsi v svečani obleki.

Kaj bo?

Solnce se dviga nad Prago.

Vojaška straža se bliža. Treba se je umakniti. Od daleč gledam vrvenje množice. Vse je nekako tiho, ko da bi množica na ulici hotela čuti besede, ki se govore znotraj v dvorani. Vse trepeče v nekaki negotovosti. Kaj se godi? Šepeta se o tem in onem. Da je prišel tudi dr. Korošec in drugi Jugoslovani. V dvorani da je dr. Kramař, Stanek, Jiřasek... In nešteta druga imena.

Dolgo ni glasu. Zdaj zadone orgle. Čuje se ogromen spev... »Kdo ste božji bojevniki...« Ljudje si otirajo solze. Policija pritiska. Čujejo se razni vzkliki narodnim voditeljem. Mnogi mirijo, češ, da je to želja prirediteljev. Danes je dan prisege... In že se dvigajo roke. Vsaka beseda odmeva iz množice, ko da hoče sama govoriti. Toda v njenem imenu sedaj govori v nabito polni dvorani njen ljubljenec pisatelj Jiřasek:

»Prisegamo«.

In potem:

»Zvestoba za zvestobo«... Naposled je zašumelo v notranjosti in slavnostni gostje so pričeli prihajati. Tudi oni si še brišejo solze.

Prisegali so...

Množica zagrmi. Policija razganja...

A po Pragi dalje odmeva vest v veliki prisegi...

To je bil 13. april 1918. v Pragi.

Danes in jutri še

sprejemamo naročila na oglase v velikonočno številko »Jutra«, ki bo izšla

že v soboto zjutraj.

V petek bomo sprejemali naročila na oglase le, če bosta dopuščala čas za zložitev oglasov in pa prostor, ki bo zaradi obilnega zanimivega uredniškega gradiva omejen za oglase, le na nekaj strani.

Domače vesti

* **Proslava pesnika Otona Župančiča v Osjeku.** V dvorani industrijske in trgovske zbornice v Osjeku je imel prof. dr. Stjepan Pelc predavanje o pesniku Otonu Župančiču za njegovo 60-letnico. Velika dvorana je bila polna mladine in profesorjev. Predavatelj je lepo in obširno orisal pesniško osebnost Župančičevo, prikazal njegove zbirke pesmi, dramo in prevode, posebno pa poderta! nacionalno-socialni slovenski problem v Župančičevem pesniškem ustvarjanju. Tako se je tudi Osjek oddolžil največjemu živemu pesniku Slovenije, katero Osječani tako radi obiskujejo.

* **Bolgarski zadrugarji v Boru.** Člani zveze bolgarskih zadrug, ki so prispeli k nam na obisk in so obiskali najprej Zaječar, so si ogledali tudi rudnik bakra v Boru. Ekskurzijo, ki šteje okrog 50 članov, vodi vseučiliški profesor Grojadikov, ki je predsednik zveze bolgarskih kooperativnih zadrug. Bolgarske goste je prebivalstvo Bora prisrčno pozdravljalo in pogostilo. Bolgari so si ogledali tudi rudniško topilnico, potem pa so nadaljevali pot v Brestovačko banjo.

SALON MODE
ZA DAMO IN GOSPODA

SCUVAN-CO
MODERN TAILORING - MESTNI TRG 24
Krojimo izključno po meri.

* **Zborovanje kopaliških zdravnikov.** Društvo za balneologijo in fizikalno terapijo je imelo svojo glavno redno skupščino v beograjskem zdravniškem domu. Odborniki so poročali, da se je društvo v minilem letu uspešno bavilo z razširitvijo organizacije in da bodo kmalu organizirani vsi v naših kopališčih zaposleni zdravniki, kar bo omogočilo uspešnejše delo društva in napredek naših kopališč. Društvo je tudi uspešno sodelovalo z zvezo kopališč in zdravilišč. Vseučiliški profesor dr. Nenadović, ki je predsednik društva, je poročal o načrtu zakona o kopališčih in o mednarodnem kongresu kopališč v Budimpešti.

Pri ljudeh visoke starosti, ki trpe na nerednem iztrebljanju, nudi često naravna **Franz-Josefova** grenčica, užita redno 3—4 žlice dnevno skozi 8 dni, zaželjeno čiščenje in s tem trajno olajšanje. Zahtevajte povsod **Franz-Josefovo** vodo!
Dr. Ger. br. 20/15. 485/35

* **Katastrofa na morju.** Te dni je zajel naše Primorje ciklon in se je v vihri ponesrečilo nekaj manjših brodov. Tri jadrnice so še v zadnjem hipu rešili, jadrnica »Hrvatska«, ki je bila last nekega brodarja iz Brela, pa se je potopila. Na jadrnici so bili njen lastnik, njegov sin in neki mornar. Jadrnica je plula natovorjena s peskom proti Splitu.

Sedemdesetletnica gospe Alojzije Vatovčeve

Včeraj je praznovala v Mariboru v krogu dragih svojcev 70-letnico rojstva gospa Alojzija Vatovec, roj. Drašček, vdova po orožniškem poročniku Antonu Vatovcu. Slavljenka je ob sedmem »križu«, ki se je znašel na njenih še vedno čvrstih ramenih, telesno in duševno čila, prožna in delavna. Svoja mlada leta je preživela v narodno zavedni Draščkovi rodbini v nacionalno prebujenem Solkanu pri Gorici, nato pa jo je vodila življenjska pot v Kormin, Gradiško ob Soči in Gorico, kamor se je preselila, samo da je omogočila svojim otrokom narodno šolsko vzgojo, četudi je morala zaradi tega živeti z možem, ki je bil v Gradiški uslužben, v ločenem gospodinjstvu. Vojna vihra jo je z mlajšimi otroci vred pregnala v Maribor, kjer živi od konca leta 1915. Svoje otroke je vzgojila v duhu narodne zavednosti in je najstarejši sin Rajko orožniški kapetan, v Murski Soboti, hčerka Ana poštna kontrolorka v Mariboru, sin dr. Fran glavni urednik »Večernika« v Mariboru, najmlajši sin Bogdan pa gradbenik. Vse svoje življenje je bila vzorna mamica in je njeno zlato materino srce vedno toplo in žarko utripalo za drage svojce. Polno je dobrote in usmiljenja, saj ga ni reveža in pomoči potrebnega, ki bi bil kedaj šel od Vatovčeve mame praznih rok. Pomagati bližnjemu, to je njeno največje veselje in notranje zadoščenje. Vatovčevi mamici želimo ob njeni 70-letnici, da bi ji bilo dano, da preživi pri dragih svojcih še obilo let v sreči, zdravju in zadovoljstvu tja do skrajnih meja človeškega življenja.

* **Podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju** je izročila ga. Leopoldina Šavnikova 100 din za Tomo Zupana sklad namesto cvetk na krsto lekarnarju Bergmannu iz Novega mesta. Hvala!

* **Državnim in banovinskim uslužbencem,** ki se udeleže potovanja na Oplenac, je dovolila banska uprava dravske banovine z odlokom z dne 15. marca t. l. I. št. 3371/1 dopust od 30. t. m. do vključno 3. maja, ki se ne šteje v redni letni odmor.

* **Propagandne zaklopne znamke za XVIII. ljubljanski pomladni velesejem** so izšle. Na razpolago so s slovenskim, srbohrvatskim (latinica in cirilica), nemškim ali francoskim napisom v lični in okusni izvedbi. Uprava ljubljanskega velesejma dostavlja p. n. tvrdkam na željo znamke brezplačno na razpolago in prosi da z njimi opremljajo vse svoje poštne pošiljke. Poštna uprava je uporabo teh znamk dovolila.

6. Predlog za velikonočno darilo:
Pomlad — čas potovanja! Lepe potovalne garniture v usnjenih etuijih. Bogata izbira za dame in gospode, seveda pri **»NADA«, Frančiškanska ulica.**

* **Vprašanje kolektivne pogodbe za stavbno delavstvo.** Zastopniki delodajalcev in delojemalcev stavbne stroke so se v večmesečnih pogajanjih posvetovali o novi stilizaciji in dopolnitvi kolektivne pogodbe za stavbno delavstvo katere veljavnost je potekla konec prejšnjega meseca. Pri razpravah so stalno sodelovali zastopniki združenj pooblaščenih graditeljev, zidarskih in tesarskih mojstrov in inženjerske zbornice iz Ljubljane, delno tudi zastopniki združenja zidarskih mojstrov iz Maribora ter sekcije pooblaščenih graditeljev iz Maribora, za delavstvo pa zastopniki Narodne strokovne zveze, Zveze stavbnih delavcev, Zveze združenih delavcev in Jugoslovenske strokovne zveze. Dosegel se je sporazum glede besedila kolektivne pogodbe, ni pa bil dosežen sporazum pri vprašanju novih mezd. Obe stranki sta se sporazumeli, naj se to vprašanje končnoveljavno reši po členu 15 uredbe o določanju minimalnih mezd, poravnavanju in razsodništvu v poravnalnem postopku pod predsedstvom banske uprave. Obe stranki sta se po Delavski zbornici obrnili na Inspekcijo dela, da čimprej sklče poravnalne razprave.

NAKUP FOTO-APARATA
zaupajte nam, ker Vam
1. strokovnjaško nasvetujemo,
2. zavežemo se Vas naučiti fotografirati,
3. **vsak pri nas kupljen fotoaparat** tudi zamenjamo ako z istim ne bi bili zadovoljni, ali pa če pride iz tovarne nov model.

Sveži filmi do vel. 6 x 9 26 Sch. pa že od Din 8.— naprej pri

Agfa

Foto Touristu Lojzu Šmucu
Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

* **Za internat Franje Tavčarjeve** daruje namesto cvetja na krsto blagopokojne Visoške gospe rodbina Fürsager, Radovljica, 100 din.

* **Praznik vrbice** — pravoslavne cvetne nedelje bodo letos v Beogradu po odredbi patriarha praznovali z velikimi svečanostmi po programu, ki ga je uvedla pravoslavna cerkev leta 1933. Praznik vrbice bo v nedeljo 17. t. m. V središču mesta bo velika procesija ki se bo popoldne ob 3. sestavila pri »Slaviji« in bo potem obiskala vse cerkve mestnega središča. Istočasno bodo procesije tudi okrog cerkva mestne okolice.

* **Hud mraz pred veliko nočjo.** Še bolj kakor v naših krajih, pritiska mraz na jugu države. Celo v Bitolju je nekaj dni močno snežilo in je sneg poškodoval brzojavne naprave. Na cesti Vlasotinci—Črna trava je sneg dosegel višino enega metra. Močno je snežilo tudi v topliškem okolišu. Tudi okolica Štipa ima od spomladanskega mraza veliko škodo. Pred nekaj dnevi je bilo zelo toplo zdaj pa je bujno vegetacijo uničil mraz. Hribi okrog Skoplja so spet pod snežno odejo in tudi v mestu samem je bilo nekaj snega. V Dubrovniku, kamor je lepo vreme privabilo mnogo tujih gostov, je postalo bolj mrzlo kakor je bilo sredi zime. Po hotelih si pomagajo z električnimi in plinskimi pečmi.

KINO SLOGA, telef. 27-30
Danes poslednjič
„M A N E Ž A“
Film iz cirkuškega življenja.

* **Medved kot zdravnik.** V vasi Vitkovcu blizu Kraljeva se je medved, ki so ga v vas pripeljali cigani, proslavil kot zdravnik. Ko je medved po zapovedi svojega gospodarja plesal, se je pojavil kmet Tadija Nešović, ki ga muči revmatizem, ter prosil cigana naj pusti, da bo medved enkrat po njem zaplesal. Pripovedoval je, da se mu je sanjalo kako lahko samo medved v svojimi šapami izleči revmatizem. Za nekaj dinarjev sta se s ciganom pogodila. Tadija se je vlegel na zemljo in kosmatinec je stopical po njegovem hrbtu. Ko je bila »ordinacija« končana, je kmet medveda objel ter prisotnim slovesno izjavil, da je ozdravljen. Kmalu so se pojavili še drugi bolniki in je medved v veliko zadovoljstvo svojega gospodarja »ordiniral« ves dan.

* **Za veliko noč: Trst — Gorica — Opatija — Reka — Benetke — Padova — Milano (na velesejem) — Rim.** Prijavite se takoj pri Putniku v Ljubljani, Kranju in na Jesenicah.

* **Dom na Kofcah** vabi vse ljubitelje planin za velikonočne praznike.

Iz Ljubljane

u— **V pojasnilo** smo prejeli naslednjo izjavo: Pred dnevi so izšli v Ljubljani letaki, z naslovom »Javnosti!« in s podpisom »Nacionalna mladina«. Letaki so napadali tovariše Mikuletiča, Plajha in Polaka kot odbornike SJNAO. (Saveza jugosl. nac. akad. omladine). V letaku je bilo omenjeno tudi ime JNAD Jadrana, iz česar bi mogel kdo sklepati, da so letake izdali člani Jadrana. Kot člani direktorja, ki je edini kompetenten odločati v vseh zadevah, tičočih se razpuščenega JNAD Jadrana, odločno obsojamo vsako rušenje enotnosti nacionalne mladine in izjavljamo, da omenjeni letak nima nobene zveze z Jadranom in z odgovornimi činitelji nacionalne mladine. Smatramo, da je za odločanje o pravilnosti delovanja omenjenih tovarišev predvsem kompetenten občni zbor, odnosno razsodišče SJNAO, nikakor pa ne pisci anonimnih letakov. **Stane Klemenc, Tone Žun l. r.**

DANES ZADNJIKRAT
najzgovornejši film današnje dobe in kulture
Če umolknejo topovi . . .!
KINO MATICA

u— **Akademski krajevni odbor Jadranske Straže v Ljubljani** je razpisal za studijsko leto 1938/39 svetosavsko nagrado v višini 500 din za dela, ki so kakorkoli v zvezi z našim morjem. Nagrada pripade letos filozofski fakulteti. Natačni pogoji bodo objavljeni po odločitvi univerzitetnega senata. Odbor ima v načrtu še tri enake nagrade za ostale fakultete, zato prosi one ugledne naslovnike, ki jim bo poslal prošnje za podpore, da ga primerno podpro, vpoštevajoč še ostale načrte, ki jih skuša odbor izvesti. Obenem naj vpoštevajo potrebo naše Almae Matris pri takih nagradah.

u— **Zveza ruskih akademikov** na ljubljanski univerzi obvešča svoje člane in prijatelje, da bo v sredo 13. t. m. ob 11. uri v pravoslavni cerkvi parastos za blagopokojno častno dvorno damo gospo Franjo dr. Tavčarjevo. S tem se bo Zveza hvaležno spomnila svoje velike dobrotnice, večletne predsednice častnega damskega komiteja za »Tatjanino prireditev«. — Odbor.

u— **Najlepša počastitev spomina blagopokojne gospe Franje Tavčarjeve.** V spomin in v smislu želja gospe častne dvorne dame Franje Tavčarjeve je prispevala rodbina Knezova 500 din za dekliški internat Franje Tavčarjeve, nadalje je prispevala uprava ljubljanskega velesejma 3000 din za internat namesto venca na grob plemenite žene. V istem plemenitem namenu je darovalo gospejno društvo Josefinum v počastitev svoje dolgoletne predsednice blagopokojne Franje Tavčarjeve za internat 1000 din.

u— **Akademskemu fondu Franje Tavčarjeve** so darovale: rodbina prof. dr. E. Kansky in rodbina Mayer (Lože) 500 din ter rodbina zdravnika dr. Pavla Kanca 200 din, skupaj 700 din. Ravnateljstvo Akademskega kolegija se darovalcem za velikodušni dar kar najiskreneje zahvaljuje. Dijaški kuhinji Domovini je daroval namesto cvetja na krsto ge. Franje Tavčarjeve podravnateljі Kreditnega zavoda g. dr. Janko Berce 100 din. Najiskrenejša hvala! Posnemajte!

u— **Namesto venca in v počastitev spomina blagopokojne dvorne dame gospe Franje dr. Tavčarjeve** je daroval g. dr. Egon Stare, odvetnik v Ljubljani, Jugoslovensko-češkoslovaški ligi v Ljubljani znesek 200 din.

u— **Krajevna protituberkulozna liga** ima svoj redni občni zbor danes v sredo dne 13. t. m. ob 18. uri v mali dvorani mestne posvetovalnice na magistratu (Mestni trg). Članstvo se poziva, da se občnega zbora čim številneje udeleži.

u— **Ljubljanska podružnica SVD** je zaključila konec marca tedenska predavanja, ki jih je v zimskem času redno nudila svojemu članstvu in vsem interesentom. Sedaj pomladi, ko se pričenja življenje in delo po naših vrtovih, bo prirejala **strokovna vodstva po ljubljanskih vrtovih** s sodelovanjem izkušenih in priznanih strokovnjakov, po možnosti pa tudi daljše izlete v poučne svrhe. Prvo tako strokovno vodstvo bo v **sredo 13. t. m. ob 16. po sadnih vrtovih na Mirju.** Sestanek na Groharjevi cesti pri vili g. viš. sadj. nadzornika v p. in predsednika SVD Martina Humeka, ki je blagovolil prevzeti vodstvo. Člani in gostje dobrodošli.

u— **Kino-operaterji, radio-tehniki in kinonastavljenci** se obveščajo, da ima društvo kino-operaterjev, radio-tehnikov in kinonastavljencev za dravsko banovino s sedežem v Ljubljani svoj redni občni zbor 15. t. m. ob 19. v kavarni Union klubska soba. Opozarjamo poleg že obstoječega članstva zlasti vse one, katerih dolžnost bi bila pristopiti k našemu društvu, da se polnoštevilno odzovejo našemu vabilu. — Odbor.

u— **Danes zadnjikrat »Zloraba zaupanja« v kinu Unionu.** Kakor povsod drugod, je film »Zloraba zaupanja« navdušil tudi v Ljubljani najširše množice. Obiskovalci so se prepričali, da imajo tudi drugi narodi, v zadnjem času zlasti Francozi, krasne filmske umotvore, ki jih gleda človek z največjim užitkom in navdušenjem. Danes ima Ljubljana in vsi tisti, ki filma »Zloraba zaupanja« doslej še niso videli, zadnjo priliko ogledati si ta film, o katerem gre po mestu upravičena in utemeljena sodba, da je to najlepši film, kar jih je gledala filmska publika v preteklih sezonah. Danes bo tudi uprava kina Uniona zadnjikrat klicala telefonske abonente k tekmovanju za nagrade iz prve skupine. Klicala bo dve uri dopoldne od 10. do 12. ure in istotako popoldne dve uri od 16. do 18. Jutri in v petek ostane kino zaprt. Na velikonočno soboto ob 21. uri bo premiera edinega letošnjega filma s slovitim tenoristom Benjaminom Giglijem, velefilma »Uspavanka«.

u— **Vlom v Gospodarsko zvezo.** Menda se je pred prazniki zopet nateplo v Ljubljano več kriminalnih tipov. Včeraj ponoči so vdrli v skladišče Gospodarske zveze na Tyrševi cesti. Odprli so vrata oblačilnice in pobrali iz skladišča več kosov manufakturnega blaga v vrednosti 6000 din, pobrali pa so tudi nekaj živil. Vlom so opazili zjutraj uslužbenci.

u— **Revežem obleko, perilo in obutev!** Danes je spet dan, ko zbira mestna občina obleko, perilo in obutev za reveže. Prinesite tako blago dopoldne pred Vodnikov spomenik na trgu in ga oddajte tam mestnemu uslužbencu. Dobrodošlo je vse porabno in snažno blago.

u— **Poleg stavbnih del, o katerih smo že zadnjič poročali, dobiva tudi mogočna zgradba Univerzitetne knjižnice v bližini univerze** ličnejše vnanje lice. Pravkar bo končano krtje na valoviti strehi, kjer delajo kleparji že četrti mesec. Vsa pločevina meri skupno okrog 2000 kvadratnih metrov in tehta okrog 24.000 kg. Celotna krovska dela je izvršil Franc Košenina z Viča za izlicitirano vsoto 955.000 dinarjev. Streha je prevlečena s pločevino iz dragega bakra, zato utegne njena trpežnost trajati lepo število desetletij. Za sestavljanje posameznih kosov so porabili preko 200.000 zakovic. V Vegovi ulici se dokončna fasada kar vidno razširja od zgoraj navzdol in visoki oder je zmanjšan skoro že do drugega nadstropja. Izgleda, da so nadalnji krediti za zadnja potrebna dela vendarle odprti in dovoljeni. — V Florijanski ulici adaptira industrijec Anton Janežič v svoji hiši štev. 12, ki jo je kupil konec lanskega leta, v pritličju modern lokal, ki utegne poživiti tamošnje okolje. — V Hrenovi ulici štev. 3 je banski svetnik dr. Josip Logar v zadnjem času popolnoma prenovil zunanjščino svoje hiše. Istotako je bilo prepleskano pročelje sosednje hiše štev. 5.

u— **Huda nezgoda kolesarja.** Včeraj okrog 16.45 se je pripetila na Poljanski cesti huda nesreča. Neki kolesar je v polnem diru trešil s kolesa in se tako pobil, da je nezavesten obležal. Na pomoč poklicani reševalci so ga jadrno pripeljali v bolnišnico, kjer je pa nesrečni kolesar do večera ni zavedel. Šele zvečer so ugotovili njegovo identiteto, in sicer je to **hlapec Alojzij Hočevar** iz Vnanjih goric 8.

u— **Hud karambol na Gosposvetski cesti.** Včeraj okrog 17. se je peljala z vozom, na katerem je imela naloženih več zavojev, prevoznica Frančiška Zalaznikova s Sv. Petra ceste. Vozeč v smeri proti »Evropi«, je na križišču pred »Novim svetom« trešil z zadnjim delom voza v oje njenega voza in v konja tovorni avtomobil prevoznika Beltrama. Sunek je bil tako silen, da se konj zgrudil, z voza pa so zleteli vsi zavoji. Konja niso mogli premakniti z mesta in je tam ležal skoraj dve uri, naposled pa so ga naložili na voz in prepeljali domov. Najbrž ne bo več za nobeno rabo in ga bodo morali dati konjaču. Zadnji odmev tega karambola, o katerem trde priče, da ga je zakrivil šofer, bo pred sodiščem.

u— **Prijave za izlet v Postojnsko jamo,** ki bo na velikonočni ponedeljek 18. t. m., sprejemajo biljetarnice Putnika. V Postonjski jami bo ta dan koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske. Vožnja tja in nazaj, vstopnina v jamo in prispevek za skupni potni list znaša 75 din. Pri prijavi mora vsakdo izročiti 2 sliki s potrebnimi podatki. Otroci pod 10 let plačajo polovico vsote in za nje ni treba fotografij. Prijave sprejemajo vse biljetarnice Putnika do sobote 16. t. m.

Iz Maribora

a— **Ruska matica v Mariboru** je imela te dni svoj redni občni zbor. Izčrpna poročila o marljivem delovanju v preteklem poslovnem letu so podali predsednik prof. Sokolov, tajnik in knjižničar Akifijev in blagajnik Kramarenko. Posebno lepo se je razvijala knjižnica, stalno je delovala šola za ruske otroke, ki jih vodi ga. Volkova. Prav tako so lepo uspeli tečaji za Slovence, ki jih vodi prof. Sokolov. Pri volitvah so bili izvoljeni v matični odbor gg. prof. Sokolov predsednik, B. Nolde podpredsednik, g. Zaharov tajnik, Kramarenko blagajnik. Odborniki gg. kapetan Vasiljev, Bikov, inž. Minajev in Malcev. V nadzornem odboru so gg. Glebov, Akaro in Kviatkovski, Žerjavcev in da je on tat.

a— **Člani (-ce) Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev** stanujoči v II. in III. mestnem okraju (II. volilna edinica) so vabljeni na ljansko zborovanje, ki bo v sredo 13. t. m. ob pol 8. zvečer v mali dvorani Narodnega doma (drugo nadstropje) v svrho poročila in sklepanja o postavitvi delegatov in namestnikov za volitve.

a— **Strah slovenjegoriških posestnikov.** V okolici Spodnjih in Zgornjih Žerjavcev v Slovenskih goricah so se kmetje že dolgo pritoževali, da jim nekdo odnaša kure iz kurnikov. Za tatovi ni bilo sledu. Predvčerajšnjim pa so imeli svetolenarški orožniki srečo. V avtobusu so našli moža, ki je imel jerbas poln kur. Možakar je bil v zadregi, ko so ga vprašali, odkod ima kokoši. Na orožniški postaji so ugotovili, da je mož identičen z Mihaelom Kranerjem iz Spodnjih

a— **Mariborsko delavstvo sodeluje v borbi proti jetiki.** V ponedeljek je bila v dvorani Delavske zbornice konferenca obratnih zaupnikov mariborskih tvornic ki jo je sklicala tukajšnja agilno delujoča Protituberkulozna liga. Konferenco je otvoril in vodil predsednik Protituberkulozne lige sanitetni inšpektor dr. Jurečko. Konferenci so prisostvovali obratni zaupniki vseh večjih industrijskih tvornic Maribora in bližnje okolice. Po izčrpnem posvetovanju ter temeljiti diskusiji so navzoči obratni zaupniki soglasno izrekli pripravljenost da sodelujejo pri letošnji organizaciji Protituberkuloznega tedna v prvi polovici meseca maja. Tudi so izrazili obratni zaupniki pripravljenost, da se da tuk. Protituberkulozni ligi za časa protituberkuloznega tedna na razpolago 1 din od delavca kot enkratni mezdni odtegljaj v svrho omogočenja pobijanja jetike. Če upoštevamo razmeroma nizke mezde našega delavstva, moramo izreči tej pripravljenosti za pomoč in sodelovanje najtoplejše priznanje. Obenem so navzoči obratni zaupniki izvolili načelnika obratnih zaupnikov v tvornici Hutter in drug. g. Stanka Kokolia kot zastopnika delavstva v odboru tukajšnje Protituberkulozne lige.

Fran Golob †

Zagorje, 12. aprila.

Po Zagorju se je včeraj razširila žalostna vest, da je v Št. Jerneju nenadno preminil šolski upravitelj g. Franjo Golob. Zagorjani se ga dobro spominjamo, ko je pred 30 leti prišel v Zagorje v prvo službo, mlad in čil, navdušen za narodno prosvetno delo. Koliko načrtov je bilo takrat sklenjenih v posebni sobi gostoljubne gostilne Marije Weinbergerjeve! Mladi idealisti — učitelji, Kolenc, Stepišnik, Hladnik, Golob in orač glasbe v zagorski dolini g. Levstik pa drugi so takrat v takratnih razmerah marsikaj doprinesli, da je dolina dobila slovensko lice. Napredno bralno društvo, glasbeno društvo, godalni sekstet — posod je bil pokojnik soustanovitelj in sodelavec. Ko se je poročil z gdčno Minko Weinbergerjevo, je postal še delavnejši za splošni napredek Zagorja. Vedno odkrit zagovornik napredne misli in večletni marljivi tajnik nacionalne stranke je bil marsikateremu napoti.

Po prevratu je nedostajalo učiteljev, ki bi bili voljni sprejeti službo v Prekmurju. Franjo Golob je takoj leta 1919. odšel v Lendavo za upravitelja in je tam ostal tri leta. Nato je dobil upraviteljsko mesto na topliški šoli, kjer pa ni imel sreče.

Šele po daljšem času mu je bilo podeljeno upraviteljsko mesto v Št. Jerneju na Dolenjskem. Precejšnje razočaranje ga je potrlo, da javno ni več kazal tistega idealnega zanosa, kakor prejšnja leta, ostal pa je po srcu vedno pravi mož. Prišel je večkrat na počitnice v Zagorje in je z velikim zanimanjem sledil delu za narodno prosveto v naših krajih. Bil je navdušen Jugoslovan, kakor vsi njegovi bratje, saj so bili sinovi vzorne narodne matere izpod znanega Pirovškega vrha pri Cerkljah. Spomin na blagega pokojnika bo ostal med Zagorjani trajen in svetel.

a— **Velikonočni tržni dan** bo po tržnem redu samo veliki četrtek 14. t. m. tako da odpadeta tržna dneva na veliko sredo in veliko soboto.

a— **Posestno gibanje.** Policijski uradnik Anton Kunst in strojevodja državnih železnic Anton Matuš sta kupila hišo in parcelo Ob železnici 14 od Marije Riedlove za 112.000 dinarjev.

a— **Na cedilu so pustile »konzula« Klausa Edgarja** nekatere oboževalke, ki so mu par dni potem, ko so ga odpravili iz sodnih zaporov zopet v policijske zapore, prinašale v zapore nekatere priboljške. Zdaj se mora »konzul« Klaus zadovoljiti s hrano, kakršno imajo drugi jetniki. Policija vodi preko inozemskih policijskih ravnateljstev poizvedbe z namenom, da bi se ugotovila identiteta »konzula« Klausa, ker obstoja sum glede njegovega sedanjega imena.

a— **Čuden vzklik.** Te dni so slišali na kolodvoru iz nekega natrpanega vlaka čuden vzklik (Horuck bis Steinbruck). Obmejna oblastva so takoj odredila, da se je odhajajoči vlak ustavil, nakar so izsledili izzivača, ki so ga aretirali in ki ga bodo izgnali iz države.

Iz Celja

e— **Važen sestanek članov Nabavljalne zadruge v Celju** bo v petek 15. t. m. ob 20. v zadružni restavraciji. Razpravljali bomo o sestavitvi kandidatne liste delegatov in njih namestnikov, ki bodo zastopali naše članstvo na vseh občnih zborih pri centrali v Mariboru. Sklicatelj: Josip Močan.

AVTOBUSNI IZLET NA DUNAJ dne 24. aprila za ceno Din 220.—. Prijave sprejema drogerija »Sanitas«, Celje, do 19. t. m.

e— **Umrla je** v torek zjutraj na Frankolovem v starosti 74 let ga. Agata Skobernetova, mati posestnika Alojza Skoberneta na Frankolovem. Pogreb bo jutri ob 7. zjutraj iz hiše žalosti na župno pokopališče. Pokojni bodo ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

KINO UNION.
Danes zadnjikrat »PRINCEZA DAGMAR«

e— **Težka prometna nesreča.** Včeraj okrog 8. zjutraj se je peljal 17letni viničarjev sin Anton Vihernik iz Gotovelj pri Žalcu s kolesom po državni cesti v Celje. Spotoma ga je dohitel neki tovorni avtomobil. Vihernik se je oprijel z desno roko avtomobila in se tako vozil skozi Drešinjo vas pri Petrovčah. V tem je privozil iz Celja osebni avtomobil nekega celjskega podjetnika. Šofer osebnega avtomobila ni videl Vihernika, ki se je držal tovornega avtomobila. Pri srečanju je osebni avtomobil zadel v Vihernikovo kolo. Vihernik je odletel pri karambolu več metrov daleč in obležal s počeno lobanja in težkimi notranjimi poškodbami. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer se popoldne še ni zavedel. Vihernikovo stanje je kritično.

Kino Metropol. Premiera» »Živi mrtvec« po znamenitem delu Leva Tolstoja.

VZROK

Med strastnim ljubezenskim prizorom v kinu dregne gospa Ocvirkova svojega moža pod rebra in mu šepne:

»Zakaj me ti nikoli ne ljubiš tako vroče?«

Pa odvrne Ocvirk:

»Ali si že kdaj pomislila, koliko dobi ta igralec za svojo nežnost?«

Nevarna vlomilska družba pod ključem

Šest vlomilcev prijetih — Številni vlomi

Svetinje, 12. aprila

V zadnjem času smo večkrat poročali o tatvinah in vlomih, ki jih je izvrševala očitno ena in ista dobro organizirana zločinska družba v Svetinju (Ivanjkovci) in daleč na okrog po Slovenskih goricah. Orožniki pod vodstvom tukajšnjega komandirja narednika Radoša so bili trajno zaposleni z izsledovanjem te nevarne pa tudi nenavadno spretne zločinske družbe, ki ni bila izbirčna in je obiskovala zidanice in kleti, pa tudi trgovine in cerkve. Prav danes je »Jutro« poročalo o cerkvenem ropu v Polenšaku, kjer so tatovi odnesli za 12.000 din plena. Vlom je bil izvršen preteklo soboto.

Tukajšnji orožniki so že dolgo časa imeli piko na čevljarja Zidariča, ki se je sumljivo obnašal. Napravili so pri njem preiskavo in so našli precej zakopanega plena. Takoj nato se je orožnikom posrečilo razkrinkati njegovo družbo in sicer so prijeli vsega skupaj 6 članov: dva brata Tomažiča, ki sta delavca, nadalje kolarja Grašiča, nekega Grmiča in nekega mladega trgovca. Slednji je po neprevidnosti sprejemal od vlomilske družbe plen in ga prodajal dalje. Čevljar Zidarič je bil že dve leti na robiji in je takorekoč absolviral zločinsko visoko šolo. Plen, ki ga je tolpa nabrala v teku mesecev, je zelo velik. Izmed cerkva so obiskali Sv. Miklavža in Polenšak. Orožniki so zdaj našli nekaj delov razbite monštrance. Preiskava se pod vodstvom komandirja Radoša skrbno nadaljuje, aretiranci so v glavnem priznali svojo krivdo. V sredo bodo izročeni sreskemu sodišču v Ormožu. Prebivalstvo, ki so ga večne tatvine in vlomi mučili kakor mora, si je močno oddahnilo.

Gospodarstvo

Načrt javnih del iz štirimilijardnega posojila

Iz Beograda poročajo, da pripravlja kr. vlada program javnih del, ki se naj izvršijo iz štirimilijardnega notranjega posojila v smislu pooblastila finančnega zakona za tekoče leto. Kakor je znano, pooblašča finančni zakon v § 103 ministrski svet, da lahko v svrho izvedbe programa velikih javnih del, za melioracijo in gradnjo javnih zgradb in kmetijskih ustanov ter za narodno obrambo sklene na domačem trgu dolgoročno posojilo v višini 4 milijarde din s 6% obrestmi. Izkupiček tega posojila se bo porabil na podlagi načrta javnih del, ki ga bo določil ministrski svet. Emisija posojila se bo izvršila v 6 letih, tako da bo prišlo na eno leto nekaj manj nego 700 milijonov din. Za kritje anuitetne službe tega posojila pooblašča nadalje finančni zakon ministrski svet, da uvede posebno državno doklado ali pa poveča davčni prispevek v taki višini, da bo krit znesek, ki je potreben za službo tega posojila.

Finančni minister Dušan Letica je v narodni skupščini še pojasnil, da je od celotne vsote 4 milijard namenjena 1 milijarda za narodno obrambo, 1.5 milijarde za nove železniške proge, 0.5 milijarde za ceste, 0.5 milijarde za javne zgradbe in 0.5 milijarde za melioracije, asanacije in za pospeševanje kmetijstva. Po informacijah iz Beograda bo program javnih del, ki se bodo izvedla iz tega štirimilijardnega posojila, izdelan do konca tekočega meseca. Za ta program vlada pri nas veliko zanimanje, kar je razumljivo, saj je bil delež dravske banovine leta 1935. pri razdelitvi javnih del na podlagi enomilijardnega kredita zelo nizko odmerjen in Slovenija upravičeno pričakuje, da bodo potrebe Slovenije vsaj pri razdelitvi javnih del iz štirimilijardnega notranjega posojila upoštevane v taki višini, kakor to ustreza davčni moči naše banovine.

Vztrajati moramo na tem, da pride v ta novi program železniških gradenj predvsem proga Kočevje - Vrbovsko, ki je v uredbi o gradnji novih železnic iz leta 1935 navedena na prvem mestu med železniškimi progami, ki se bodo gradile. Žal se vprašanje gradnje te železniške zveze Slovenije z morjem tudi vsa zadnja leta ni premaknilo z mrtve točke, medtem ko so pričeli graditi druge železniške proge, ki imajo poznejši vrstni red, in tudi železniške proge, ki v tej uredbi sploh niso navedene.

Kakor poroča »Jugoslovenski kurir«, se bo iz štirimilijardnega kredita gradila predvsem velika transverzalna železnica Čačak - Valjevo - Tuzla - Doboj - Banja Luka v skupni dolžini 420 km. Normalnotirna zveza Kraljevo - Čačak pa se, kakor znano, že gradi. Gradnja te transverzalne proge bo trajala pet let in bodo znašali gradbeni stroški 1050 milijonov din. Iz tega sledi, da bo več nego dve tretjini kredita v višini 1.5 milijarde din, ki je predviden za železniške gradnje, porabljen samo za to železnico in bo za vse druge železniške gradnje ostalo le 450 milijonov. Kakor vidimo, bo za druge proge le še malo kredita. Opozoriti bi bilo treba vse merodajne faktorje da se mora v novem programu javnih del zajamčiti prednost gradnji železniške zveze Slovenije z morjem, ki je bila uzakonjena že l. 1922 in na katero čakamo že 16 let.

V zvezi z načrtom za gradnjo železnice Čačak - Valjevo - Tuzla - Doboj - Banja Luka poročajo iz Beograda, da bo proga razdeljena na 10 sekcij, od katerih bo vsaka imela štiri delne proge. S tem bo omogočeno, da se bo gradnja proge lahko izvršila v določenem času, obenem pa bodo lahko gradbena dela prevzeli domači podjetniki, ki sicer iz finančnih razlogov ne bi mogli sodelovati pri gradnji te železnice.

Skupščina Centrale industrijskih korporacij

V Beogradu se danes prične skupščina Centrale industrijskih korporacij kraljevine Jugoslavije, ki bo trajal nekaj dni. Včeraj je bila interna seja v Industrijskem domu. Industrijo iz Slovenije zastopajo na skupščini predsednik Zveze industrijcev v Ljubljani g. Avgust Praprotnik, nadalje gg. dr. Windischer, nar. posl. Ivan Mohorič, ravnatelj Anton Krejči, ravnatelj TPD dr. Vrhunc, Zdenko Knez in glavni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani dr. Goliar.

Včerajšnjo interno sejo je vodil predsednik Centrale g. Vladimir Arko. Na tej seji je bilo določeno naslednje novo predsedstvo centrale: **predsednik g. Avgust Praprotnik**, podpredsedniki: Vlada Ilić, preds. Industrijske zbornice v Beogradu, Vladimir Arko, preds. Združenja industrijcev v Zagrebu, dr. Milan Ulmanski, preds. Združenja industrijcev v Sarajevu, Djoka Djundjerski, preds. Združenja industrijcev v Novem Sadu, in Toma Maksimović generalni direktor tvrdke Bat'a v Borovem.

Stanje klirinških računov

Najnovejši izkaz o stanju klirinških računov z inozemstvom od 8. t. m. nam kaže, da se je saldo naših klirinških terjatev v obeh starih kliringih z **Italijo** zmanjšal za 5.6 na 36.3 milijona lir, medtem ko se je saldo naših terjatev v novem dinarskem klirinškem računu povečal za 9.1 na 109.1 milijona din. Celotni saldo vseh treh klirinških računov se je torej zmanjšal za 3.7 milijona din. Dne 11. aprila je Narodna banka izplačala po novem kliringu z Italijo klirinške nakaznice do številke 12.363 od 1. januarja 1938.

V kliringu z **Nemčijo** je saldo naših terjatev znova narasel, in sicer za 0.75 na 14.35 milijona mark. Nebistveno se je povečal saldo naših terjatev v **Turčiji** na 12.4 milijona din medtem ko se je saldo naših terjatev v **Poljski** skrčil za 0.7 na 11.9 milijona din.

Med pasivnimi kliringi zaznamuje naš klirinški dolg v Češkoslovaški povečanje za 1.4 na 138.0 milijona Kč, nadalje naš klirinški dolg v Madžarski za 2.9 na 40.0 milijona din in naš klirinški dolg v Rumuniji za 0.3 na 10.8 milijona din. Zmanjšal pa se je saldo našega klirinškega dolga v **Belgiji** za 0.04 na 3.85 milijona belg. v **Švici** za 0.06 na 2.44 milijona din, medtem ko se je saldo našega dolga v **Bolgariji** zmanjšal za 570.000 din in znaša le še din 2.000.

Dne 8. aprila je bilo pri nas v prometu za 53.8 milijona drahem grško-jugoslovenskih bonov (pred enim letom 54.9), medtem ko znaša saldo naših blokiranih terjatev pri Grški banki 20.5 milijona din (20.6).

Stanje Narodne banke

Zadnji izkaz Narodne banke od 8. t. m. zaznamuje precejšnje povečanje kritvenih rezerv. Zlata podlaga je narasla za 2.3 na 1784.9 milijona din (lani 1657.5), devize izven podlage pa so se povečale za 2.2 na 403.8 milijona din (lani 668.1). Tudi postavka raznih aktiv, kjer so tudi vknjižene rezerve zlata in deviz, zaznamujeta povečanje za 6.7 na 2269.0 milijona din (lani 1001.0). Menična in lombardna posojila so se v prvi četrtini aprila zmanjšala za 17.5 na 1595.5 milijona din (lani 1669.2).

Obtok bankovcev se je le nebistveno zmanjšal za 7.1 na 5857.5 milijona din (lani 5429.3). Obveznosti na pokaz pa so se povečale za 20.1 na 2627.2 milijona din (lani 1978.3); predvsem so narasle obveznosti na pokaz po raznih računih, in sicer za 26.3 na 1101.2 milijona din (lani 970.4), medtem ko so se žirovne naložbe zmanjšale za 10.9 na 1488.1 milijona din (lani 915.9). Vrednost zlatega zaklada skupaj z oficielno premijo je znašala 8. t. m. 2293.6 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27.03% (kakor prejšnji teden).

Gospodarske vesti

= **Zaposlenost v marcu.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev objavlja podatke o gibanju članstva v mesecu marcu. V tem mesecu je povprečno število zavarovancev v primeri s prejšnjim mesecem naraslo le za 2225, medtem ko je znašal lani v tem mesecu prirastek 4625. Sezonsko naraščanje zaposlenosti je torej letos precej manjše nego je bilo lani. V marcu je bilo povprečno 92.317 zavarovancev, to je za 5631 več nego lani in za 12.870 več nego pred dvema letoma. Povprečna dnevna zavarovana mezda se je od februarja do marca povečala za 0.20 na 23.90 din in je bila pri tem za 1.32 din večja nego v istem mesecu lanskega leta. Skupni dnevni zavarovani zaslužek pa je znašal 2,206.000 din in je bil za 249.000 din večji nego v lanskem marcu.

= **Kolektivna pogodba zagrebških trgovskih nameščencev.** V ponedeljek so bila v Zagrebu uspešno zaključena pogajanja med zastopniki zagrebških trgovskih združenj ter Saveza hrvatskih privatnih nameščencev za novo kolektivno pogodbo, ki bi veljala za vse trgovske nameščence v Zagrebu. Z novo kolektivno pogodbo so v glavnem urejena vsa vprašanja delovnega razmerja, tako glede delovnega časa, glede plač, dopustov, itd. Delovni čas je določen na 8 ur dnevno za vse trgovine in lokale. Minimalne plače so določene na 800 odnosno 1.000 din mesečno. Pogodba vsebuje tudi določbe o odpovednem roku, plačanem letnem dopustu, sprejemanju vajencev in drugo. Plače trgovskih nameščencev, ki presegajo minimum, določen v pogodbi, se ne bodo smele znižati. Pogodba še ni podpisana. Za primer, da bi v zadnjem trenutku nastale še kakšne težave, se je Zveza hrvatskih privatnih nameščencev odločila za stavko. Med delodajalci in delavci je pri teh pogajanjih posredoval dr. Maček.

= **Dividenda borskega rudnika.** Iz Pariza poročajo, da bo uprava Francoske družbe borskih rudnikov predlagala občnemu zboru 11. maja izplačilo dividende v višini 130.53 odn. 135 frankov za posamezne kategorije delnic. Lani je znašala dividenda 272.36 odn. 275 frankov. Zmanjšanje dividende pa ne pomeni, da je dobiček manjši, ker je družba v decembru 1936 izvedla povišanje glavnice od 15 na 60 milijonov frankov, in sicer prav zaradi tega, da se vsakoletni visoki dobiček razdeli na večje število delnic. Lanska dividenda je bila izplačana na 150.000 delnic, letos pa so deležne dividende tudi nove delnice, tako da se bo dividenda izplačala na 600.000 delnic. V celoti se bo porabilo za plačilo dividende nad 79 milijonov frankov nasproti 46 milijonov, kolikor je bilo izplačanih lani. Iz povišanega zneska za dividendo se da sklepati, da se je dobiček družbe lani še znatno povečal.

= **Zmanjšanje površine ozimnih posevkov.** Kmetijsko ministrstvo objavlja podatke o površini, ki je bila lani v jeseni posejana z ozimnimi posevki. Iz teh podatkov je razvidno, da se je z ozimno pšenico posejana površina v primeri s prejšnjim letom zmanjšala za 48.348 hektarjev ali za 2.2% na 2.113.600 ha. Z ozimnom ječmenom posejana površina se je zmanjšala za 16.430 ha (za 6.7%) na 228.590 ha, z ržjo posejana površina pa za 5810 ha (za 2.6%) na 214.380 ha. Nadalje se je skrčila s soržico posejana površina za 7021 ha (11.2%) na 55.610 ha, z oljnato repico posejana površina pa za 2820 ha (12.9%) na 19.060 ha. Skoro nespremenjena je ostala površina, posejana z lanom (7580 ha), z makom posejana površina pa se je nekoliko zmanjšala na 8180 ha. Zmanjšanje površine ozimnih posevkov pojasnjuje ministrstvo s tem, da so lani v jeseni poplave deloma onemogočile setev.

= **Propagandne zaklopne znamke za XVIII. ljubljanski pomladni velesejem** so na razpolago s slovenskim, srbohrvatskim (latinica in cirilica), nemškim ali francoskim napisom v lični in okusni izvedbi. Uprava ljubljanskega velesejma opozarja tvrdkam na željo znamke brezplačno in prosi da z njimi opremljajo vse svoje poštne pošiljke. Poštna uprava je uporabo teh znamk dovolila.

Borze

12. aprila

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu znova nekoliko podražili, in sicer trgovali po 8.98, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih in po 8.9924 (v Beogradu po 8.98), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 82.50. Nemški kliring-ski čeki stanejo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu nespremenjeno 14.50, za konec aprila pa v Zagrebu 14.46 in za 15. maj 14.39.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri mirni tendenci trgovala po 484 (v Beogradu je bil zabeležen le tečaj 483.50 — 484.25). Promet je bil samo še v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 91 (v Beogradu po 93.25).

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2407.91—2422.50 Berlin 1742.53 — 1756.41, Bruselj 731.30 — 736.36, Curih 996.45 — 1003.52, London 215.36 — 217.42, New York 4303.51 — 4339.83, Pariz 134.26 — 135.70, Praga 151.38 — 152.49, Trst 227.44 — 230.52.

Curih. Beograd 10, Pariz 13.50, London 21.6325, New York 435, Bruselj 73.3250, Milan 22.90, Amsterdam 241.4250, Berlin 174.95, Dunaj 50.50, Stockholm 111.5250, Oslo 108.7250, Köbenhavn 96.5750, Praga 15.1950, Varšava 82.10, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 482 — 484, za april 485 bl. 4% agrarne 60.50 — 61.50, 4% severne agrarne 61 — 62, 6% begluške 93 — 93.50, 6% dalm. agrarne 91 — 93.50, 7% stabiliz. 98.50 den., 7% invest. 98, 7% Drž. hip. banka 99 — 100.50, 7% Blair 91 — 91.50, 8% Blair 96 den.; delnice: Narodna banka 7250 den., PAB 224 — 226, Trboveljska 210 bl., Gutmann 60 den., Šećerana Osijek 110 bl., Dubrovačka 300 den., Oceania 600 den., Jadranska 375 — 405.

Beograd. Vojna škoda 483.50 — 484.25, 6% begluške 94.50 bl. (94), 6% dalm. agrarne 93 — 93.25 (93.25), 7% invest. 100.50 — 101 (100.50), 7% Drž. hip. banka 101 — 102 (102), PAB 226.50 den.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 12. aprila. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 82.50, za sept. 80.25; **koruza:** za maj 60.25, za julij 61.625, za sept. 61.875.

+ **Winnipeg,** 12. aprila. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 123.25, za okt. 88.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (11. t. m.). Tendenca stalna. — **Pšenica:** (78 — 79 kg) 181 — 184, sremska 180 — 182, baška potiska 183 — 186, banatska 172 — 181. **Koruza:** baška 101 — 102, banatska 98 — 97. **Oves:** baški 131 — 133, sremski 132 — 134, slavonski 135 — 137. **Ječmen:** baški in sremski 63/64 kg 142.50 — 145. **Moka:** baška in sremska »Og« in »Ogg« 275 — 285, »2« 255 — 265, »5« 235 — 245, »6« 215 — 225, »7« 185 — 195, »8« 115 — 120. **Otrobi:** baški in sremski v vrečah 92 — 99. **Fižol:** baški in sremski 187.50 — 192.50.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (12. t. m.). Tendenca stalna. **Koruza:** za maj 13.26 — 13.28, za julij 13.56 — 13.58.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 11. aprila. Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za april 4.71 (prejšnji dan 4.67), za julij 4.84 (4.75), za okt. 4.95 (4.90).

+ **New York,** 11. aprila. Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za pril 8.56 (8.54), za julij 8.66 (8.64).

Jubilejni turnir LŠK

Tudi v drugem kolu naši mojstri niso popustili

Ljubljana, 12. aprila

Tudi v današnjem drugem kolu, ki je bil značilen po zelo žilavih in zanimivih partijah, se poljskemu velemojstru dr. Tartakowerju ni posrečilo nasproti domačemu nasprotniku doseči več kakor remis, a tudi ostali inozemski mojstri niso mogli v borbi z našimi mojstri nikjer doseči zmage.

Najprej se je končala Caro-Kann partija med **Šorlijem** in **Bröderjem.** Ljubljanski amater je za hitrejši razvoj figur žrtvoval kmeta, ki ga je črni obdržal. Beli je imel ugodnejši položaj, ki je kazal najmanj na remis, je pa v naglici napravil hudo napako in izgubil figuro. Šorli se je seveda takoj udal.

Najlepša je bila sicilijanka med **dr. Astalošem** in **Steinerjem.** Zagrebški mojster je igral otvoritev sijajno in vprizoril strahovit napad na Steinerjevo kraljevo krilo. Črni je bil ves čas v obrambi in se ni mogel osvoboditi pritiska. Z izredno fino kombinacijo je dr. Astaloš osvojil damo za dve figuri in nato v 39. potezi gladko zmagal.

Vidmar ml. je igral nasproti **Kostiću** damski gambit. Črni je izbral indijsko obrambo, odbil napad in prešel v protinapad. Kostić je dobil kvaliteto, Vidmar pa v zameno 2 kmeta. V ugodnejšem položaju je Vidmar zaradi časovne stiske igral zelo slabo in je na mah imel izgubljeno partijo, ki jo je v 34. potezi predal. **Dr. Tartakower** in **Preinfalk** sta igrala Nimcovičevo varianto damskega gambita. Tartakower je igral manj rabljeno potezo, ki pa jo češče uporablja na turnirjih. Po izmenjavi centruma in težkih figur sta jadrala v končnico neenakih lovcev, ki se je morala končati remis.

Vse ostale partije so bile prekinjene. **Furlani** je kot beli uporabil nasproti **Nedeljkoviću** v francoski partiji znano Aljehinovo potezo in po manjvrednem odgovoru izbral varianto, ki je dovoljevala zelo živo igro. Partija je bila prekinjena v znatno ugodnejšem položaju za Furlanija, ki ima kmeta več.

Foltys in **dr. Vidmar** sta igrala damsko indijsko otvoritev. Naš velemojster je izbral kot črni obrambo, ki jo priporoča Aljehin. Beli je imel dolgo časa iniciativo, z izredno globokimi kombinacijami pa se je črni osvobodil in mu je celo uspelo ugrabiti kmeta. Partija je bila prekinjena v boljšem položaju za dr. Vidmarja, utegne pa biti ob najboljši obrambi remis. **Dr. Trifunović** se je nasproti damskemu gambitu **Pirca** branil pol indijsko. Pirc se je močno razvil na damskem krilu, črni pa je z dobro obrambo zaprl partijo. Igra se je izredno naglo razvijala, ker sta oba igrala skoraj a tempo. Prekinjena pozicija kaže na remis. Katalonska partija **Tot-Szabo** se je po obojestransko mirni igri razvila v končnico, kjer ima sicer Szabo neznatno prednost, ki pa bržkone ne bo zadostovala za zmago.

V III. kolu igrajo: **Preinfalk — Furlani, dr. Vidmar — dr. Tartakower, Kostić — Foltys, Steiner — Vidmar ml., dr. Trifunović — dr. Astaloš, Bröder — Pirc, Szabo — Šorli** in **Nedeljković — Tot.**

Fjodor Šaljapin †

Pariz, 12. aprila. br. Po krajšem bolehanju je danes umrl sloviti ruski basist in igralec Fjodor Šaljapin.

Fjodor Ivanovič Šaljapin je bil rojen 13. februarja 1873 kot kmetski sin v Kazanu in je bil georgijskega porekla. Mladost je preživel v bedi, dokler ga ni neki dirigent sprejel v cerkveni pevski zbor. Odtlej mu je siromašno življenje vedrilo petje. Sprva je bil čevljarski vajenec, pozneje pa se je učil mizarstva ter si je služil kruh tudi kot nosač v pristaniščih Volge. Končno se je pridružil neki potujoči gledališki družbi, s katero je prišel v južno Rusijo. V Tiflisu se mu je posrečilo priti do pevskega pedagoga Uzatova, ki se je izjavil pripravljenega, da ga zastonj izobrazi. Star šele 19 let, je postal Šaljapin s posredovanjem svojega učitelja član opere v Tiflisu, l. 1893 pa je sklenil svojo prvo pogodbo s carsko opero v Petrogradu, ker pa zaradi intrig ni mogel prodreti na površje. Zato je odpovedal pogodbo in vstopil v zasebno opero petrograjskega trgovca Mamantova. Le po zaslugi Uzatova in Mamantova je prišel dalje ter je bil od l. 1899 zopet član carskega gledališča in sicer tokrat Velikega gledališča.

Pred vojno je Šaljapin le redkokdaj nastopal v zapadni Evropi, gostoval je le parkrat v Milanu in Parizu, v Rusiji pa je bil nasprotno eden izmed najpopularnejših umetnikov, za katerega se je občinstvo tako navduševalo, da se sovjeti pozneje niso upali nastopiti proti njemu, čeprav so ga smatrali za izrazitega reakcionarja. Plačevali so mu najvišje plače, ko pa se mu je l. 1923 posrečilo dobiti dveletni dopust za turnejo po Angliji in Ameriki, je za vedno zapustil Rusijo. Odtlej je gostoval v vseh umetniških središčih Evrope in Amerike, kjer je žel s svojim mehkim in močnim baritonskim basom, kakor tudi s svojimi igralskimi sposobnostmi pri vsakem nastopu viharno navdušenje. Njegovi honorarji so bili še večji, kakor jih je svoj čas prejemal Caruso. Najboljši njegovi vlogi sta bili Boris Godunov (Musorgskega) in Ivan Grozni (Rimski Korzakova) v katerih je že v carski veliki operi žel največje triumfe.

Šaljapin je zapustil dva sinova in pet hčerâ. Njegova hči Marina, ki je bila meseca februarja l. 1931 izvoljena v Moskvi za rusko kraljico lepote, je učenka znane plesalke Preobraženske, sin Fjodor je filmski igralec, sin Boris pa je znan slikar portretov v Parizu. Šaljapin je l. 1930 izdal tudi svojo biografijo pod naslovom »Moj razvoj«, l. 1933 pa spomine v berlinski založbi »Tri maske«.

Celjski mestni svet

Celje, 10. aprila

Celjski mestni svet je imel v petek zvečer redno sejo. Trajala je tri ure in obravnavala celo vrsto tekočih zadev. Župan je v svojem poročilu naznanil, da je finančno ministrstvo v celoti potrdilo novi mestni proračun. Nujno potrebna avtomatska telefonska centrala v Celju je za enkrat še odložena, ker za njo ni potrebnega kredita. Tudi za gradnjo sodne palače v novem državnem proračunu še ni postavke, obljubljeno pa je, da bodo poskusili potrebna sredstva dobiti iz novega milijardnega posojila za javna dela. Akcija za obnovitev carinarnice v Celju zadeva na hude ovire, ker stremi carinska uprava za tem, da počasi ukine sploh vse ostale carinarnice, ki niso ob meji.

Po županovem poročilu je mestni svet prešel na dnevni red. Odkupila se bodo potrebna zemljišča za preložitev Ceste na grad. Sokolu Celje matica je bil na zadnji seji odobren prispevek 8500 din za napravo centralne kuriave v garderobi mestne telovadnice. Stroški pa so znašali 3.300 din več. Sokolova prošnja, naj mesto za toliko poviša svoj prispevek, je bila zavrnjena.

OUZD je hotel zgraditi svoje uradno poslopje na stavbišču, ki ga je dala brezplačno na razpolago občina poleg Delavskega doma. Z gradnjo bi se moralo začeti že v nekaj tednih. Sedaj pa je prišlo sporočilo, da je zagrebški Suzor gradnjo poslopja v Celju odklonil z vgovorom, da sedanje poslopje ne izpolnjuje zadostnje. Župan je v resnici v naravnost nemogočem stanju. Mestni svet je izrazil obžalovanje in začudenje nad tem sklepom. Obenem je vzel na znanje resolucije vseh delavskih in nameščenskih organizacij s celjskega področja. Resolucija poudarja, da ima celjska ekspozitura OUZD, ki obsega ozemlje od Solčave do Brežic v sezoni 16 do 17 tisoč zavarovanih članov, celjski ambulatorij pa je zelo pomanjkljiv. Zato zahtevajo delavci in nameščenci, naj Suzor spremeni svoj sklep in gradi novo poslopje v Celju.

Odobrena je bila oddaja preskrbe mestnih cest z gramozom v skupnem znesku 108.000 din. V slovitem stolpu na starem gradu bodo zgrajene betonske stopnice za 14.000 din. Industrijskim obratom se je znižala cena električnega toka za razsvetljavo tovarniških prostorov na 3 din pri porabi do 500 kwh mesečno in na 1.50 din pri porabi nad 500 kwh. V odsek za obvezno telesno vzgojo so bili izvoljeni člani mestnega sveta Bitenc, Prelog, Roš in dr. Voršič, mestni zdravstveni referent dr. Podpečan in vojaški referent Razlag.

Podžupanu veletrgovcu Stermeckemu je mestni svet dovolil, da zgradi na oglu Kralja Petra ceste in Prešernove ulice novo poslopje. Poslopje bo zgrajeno v glavnem na sedanjem mestu, tako da bo razširjenje zelo prometne, a zelo ozke Prešernove ulice v tem odseku za več desetletij iluzorno.

Osvojen je bil program nekake turistične veleke za mesto Celje, ki ga je sestavilo Olepševalno in tujskoprometno društvo po svojem direktorju Šubicu. Odobren je bil kredit 18.000 din za izdajo prospekta za Celje, Gornje Savinjsko in Logarsko dolino. Odklonjena je bila prošnja savinjske podružnice SPD, naj bi mestna občina opremila eno sobo v novem planinskem domu na Golteh.

Ko je bilo rešeno še nekaj za širšo javnost manj važnih zadev, je župan sejo zaključil.

Vestnik ZKD

Pomladne akademije

Po več mesecih dela v društvenih prostorih (v telovadnici, na gledališkem odru, v pevski sobi ... itd.) nas zdaj že vabi pomlad. Prijetni nedeljski dnevi bodo odslej odtegovali občinstvo našim prireditvam v zaprtih prostorih, zato je treba pohiteti, da prikažemo našim članom in društvenim prijateljem uspehe dela v jesenski in zimski sezoni. Društva pripravljajo akademije, koncerte, nastope...

Danes bomo posvetili pažnjo pomladanskim mladinskim akademijam.

V mnogih društvih povezejo materinske proslave z mladinskimi akademijami. Vzbujajmo tudi pri društvenem delu čut hvaležnosti in spoštovanja do očetov in mater; prav materinski dnevi so najlepša prilika, da počastimo starše nam zaupane mladine z delom in z vajami, ki smo se jih priučili in navežbali v dolgih zimskih mesecih.

Zakaj akademije z mladino?

Tako vprašanje se ta čas često ponavlja v naših društvih. Odgovor je prepričevalen: vsako društvo naj ima mladinski odsek, če gre le tako delo v okvir posameznih edinic. Pri Sokolu imamo posebne deške in dekliške vrste, odnosno oddelke (deca in naraščaj). Glasbena društva imajo posebne mladinske pevske zbore; morda imajo celo glasbeno šolo. Mnoga društva imajo posebne mladinske odre, kjer sodeluje mladi svet z uspelimi mladinskimi predstavami.

Kako hrepeni vsa naša mladež, da sodeluje pri akademiji! Iz te naše mlade čete, ki jo že v mladosti izvežbamo za telovadce, deklamatorje, igralce, pevce, goslače, klaviriste, ali ž njimi celo osnujemo samostojen mladinski orkester (tudi teh je v društvih ZKD več) bomo dobili čez leto skupino najboljših požrtvovalnih in izvežbanih društvenih delavcev.

Nalašč smo podrobneje osvetlili vprašanje, v dokaz, kako uspešno je mogoče na raznih popriščih zaposliti mladino. Kjer tega še nimajo, naj čimprej razmislijo, kako bi pritegnili mladino k društvenemu delu in tako poživili celotno delovanje.

Kaj pa občinstvo in ostalo članstvo?

Kdor ima kaj posla po naših edinicah ve, da so prireditve, kjer sodeluje mladina, najbolje obiskane. Otroke želi videti najprej domači; tudi krog sorodnikov in prijateljev pohiti, da vidi malčke kako nastopajo v svojih vlogah.

Ponavadi — to je predvsem v rokah vaditeljev, režiserjev, pevovodij i. dr. — je mladina materijal, ki se da zelo hvaležno obdelati. Otroci so pazljivi in se verno pokoravajo navodilom društvenih činiteljev. Mladina se zaveda svoje neizvežbanosti, zato prav rada vpošteva in izpolnjuje navodila režiserjev. Uspeh prireditve je zato zajamčen.

O sporedu.

Dvoje je treba poudariti: 1) naj bo pester in 2) ne predolg. Menjavajmo posamezne točke sporeda. Če prirejamo materinski dan, [illegible] uvodno besedo. Sestavimo jo tako, da jo bomo govorili i otrokom i staršem — mamicam. Govori — kratki in jedrnati — a so umestni tudi ob sleherni drugi akademiji. Podčrtajmo ob taki priliki društvene smernice, opozorimo na važnost vzgoje v društvu, poprosimo tiste starše, ki še tega niso doslej storili, naj nam zaupajo svojo deco. Hočemo jih vzgajati v dobre društvenike, za vsakdanje praktično življenje in v poštene državljane!

Predolg spored utruja. Prav nič ni neprijetno, če imamo sporeda le za 60 minut. Ne prekoračimo pa poldruge ure! Bolje je, da gredo gledalci domov še sveži in zadovoljni, kakor pa utrujeni zaradi predolge prireditve.

Priporočamo, da pregledate spored z uro v roki na poslednjih skupnih vajah. Brez skrbi črtajte nekatere točke, če jih imate že preveč ali pa, če niso še dovolj izpiljene. Prihranite jih za naslednjo akademijo! J. G.

Iz Julijske krajine

Predelska železnica. V zadnjem času tržaški listi spet mnogo razpravljajo o predelski železnici, ki naj bi vezala Trst s Trbižem in preko njega z zapadnim delom Srednje Evrope. Sedaj je speljana ta zveza preko Vidma. Ta proga pa je dolga 178 km. Če bi se zgradila železniška proga preko Predela od Sv. Lucije do Trbiža, bi se pot od Trsta do nemške meje po železnici skrajšala za 55 km. Trst bi v tem primeru nedvomno pritegnil nase del potniškega in blagovnega prometa, ki se usmerja sedaj proti Benetkam in bi si na ta način še bolj utrdil svojo pozicijo srednjeevropske trgovske pomorske baze. Lažje bi se tudi upiral obetajoči se preusmeritvi avstrijskega trgovskega prometa proti severu.

Pulski proračun. Pulski občinski svet je imel te dni svojo proračunsko sejo. Po novem proračunu so izdatki mestne občine proračunani na dobrih 10 milijonov lir. Izdatki in dohodki so uravnovešeni. Proračun dohodkov določa med drugim donos taks in davščin v znesku malone 6 milijonov lir. Za izredna javna dela in druge investicije je bil sestavljen še izredni proračun, za katerega izvedbo bo najetih več posojil, ki bodo znašala nekaj milijonov lir.

Tržaško klavnico nameravajo preurediti in modernizirati. Pred vsem bodo docela obnovili oddelek za izpiranje drobovja, zgradili nove hladilnice in nekaj novih odvodnih kanalov. Klavnica je bila zgrajena že pred 86 leti. Pozneje so jo ponovno povečali in izpopolnili, a vendar zadnja leta po svoji notranji ureditvi deloma ni bila več v skladu niti z zakonskimi predpisi za klavnice velikih mest. Stroški za modernizacijo klavnice so bili proračunani na 2.5 milijona lir. Mestna občina si namerava preskrbeti ta sredstva z dolgoročnim posojilom, a tako, da letni amortizacijski obrok ne bo smel presegati 255.000 lir. Sredstva za amortizacijo posojila naj bi se pridobila s povišanjem klavne takse.

Ukradeno strelivo. Pretekli teden so neznanci vdrli v dečje vzgajališče pri Sv. Jakobu v Trstu. Iz skladišča so odnesli poldrugi tisoč nabojev za puške, ki so bili last krajevne fašistične mladinske organizacije. Oblasti so uvedle preiskavo, ki pa je ostala doslej brezuspešna.

Poveljnik teritorialne obrambe Trsta, divizijski general Josip Porta je bil premeščen v Rim. Za njegovega naslednika je bil imenovan poveljnik artilerije tržaškega armadnega zbora general Josip Corte.

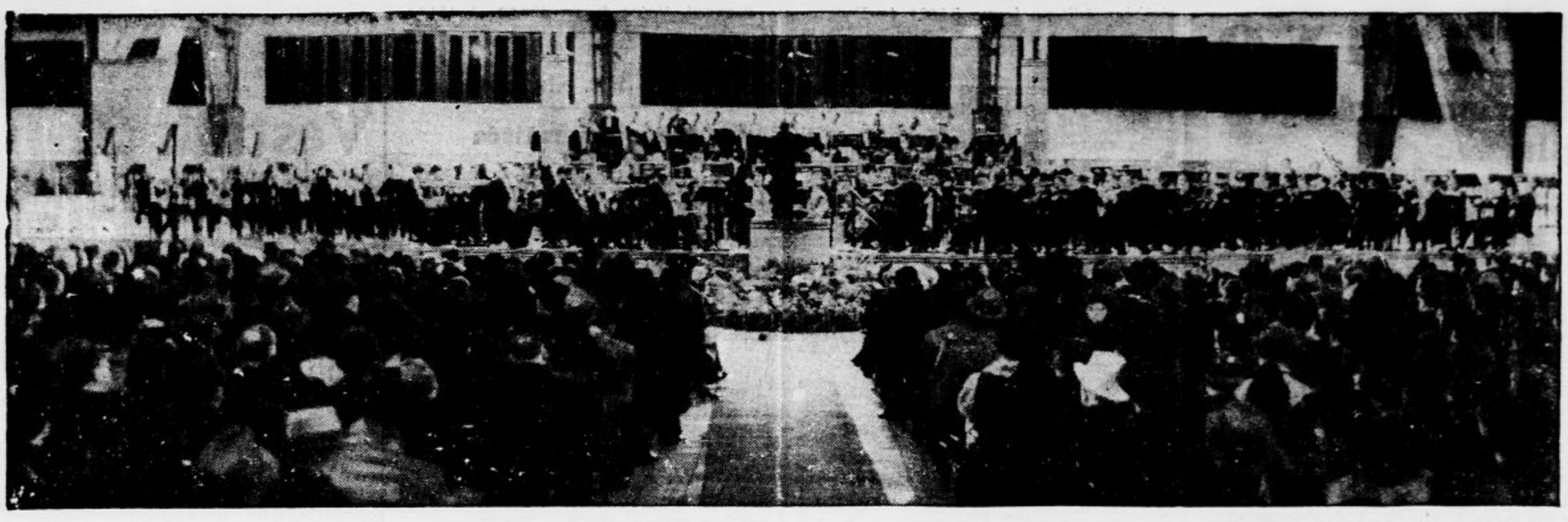

Poročali smo o velikih uspehih nacionalnega glasbenega festivala v Beogradu. Na tisoče ljudi se je že ponovno zbralo v velikem paviljonu beograjskega velesejma. Naša slika je bila posneta ob prvem koncertu naših treh glavnih filharmonij, ki je uspel nad vse pričakovanje

Ljudje v omami

V narkozi ljudje govore, zmerjajo, pojejo in imajo gospodarske ter gospodinjske skrbi

V vinu je resnica, pravijo, a prav tako bi lahko rekli: kdor govori v eterski omami, ne laže. To dejstvo je znano medicinski znanosti že dali časa, kajti neštetokrat se je izkazalo, da so bile navedbe ljudi v narkozi resnične. To bo tudi vzrok, da se zločinci v preiskovalnem zaporu ali ječi branijo operacij z narkozo. Pri tem bi lahko izblebetali stvari, ki jih najrajši obdrže zase. Seveda pa je zdravnik dolžan, da molči o vseh izpovedih, ki bi ušle pacientu v omami.

Zdravnikom je pa dovoljeno, da smejo na splošno govoriti o tem, kaj povedo ljudje v narkozi. V newyorški državni bolnišnici so to stvar proučevali več let in so dognali, da je najčešča sanja, o kateri govori človek v eterski omami, ljubezen. Zelo pogosto govori moški, ki ga operirajo, o ženski, kateri je daroval svoje srce, in marsikatere ženske izdajajo pod etersko masko imena ljubljenih mož, ki jih pri polni zavesti morda še niso nikoli omenile. Čestokrat zapojejo pacienti v narkozi tudi kakšno pesemco, ki jo pa le malokdaj dopojejo, kajti pacienti se v tem stanju oglašajo le za kakšno minuto, dokler popolnoma ne zaspijo. Večinoma zapojejo le prvo vrstico kakšnega šlagerja, tu pa tam recitirajo tudi kakšno lirično pesem in sploh so opazili, da postanejo v narkozi tudi najbolj trezni ljudje romantiki.

Na drugem mestu snovi, ki jih obdelavajo ljudje v narkozi stoji poklicno življenje. Pacient izdaja n. pr. z nekoliko kratkimi stavki svoje poslovne skrbi, bodisi da graja svoje uslužbence, bodisi da ozmerja kakšnega zavistnega tovariša ali neljubega tekmeca. Stvari, ki si jih v poklicu drugače samo misliš in ki jih iz sto vzrokov hraniš zase, ostajajo v podzavesti in se v tem stanju, ko je disciplinirano mišljenje izključeno, sproste. Pacienti govore o svojih predstojnikih, kakor bi se nikoli ne upali. V splošnem ljubijo pod etersko masko grajanje in pridige, pacient se prepira s svojimi nasprotniki na vse pretege, preden zaspi.

Ženske govore zelo rade o svojih oblekah, a prav tako rade se spopadejo s svojimi rivalinjami, ki jim mečejo vsakovrstne pri jaznosti v obraz. Včasih pa se pojavi tudi tako zvani »gospodinjski kompleks«, to se pravi: pacientka se nenadno ustraši, da ji mleko doma na ognjišču prekipeva ali da se me so smodi, da je pozabila zakleniti hišna vrata ali pa ugasniti luč v sobi.

Knjige v rdečem usnju, srebru in biserih

Dražba dragocenih starih knjig neznanega zbiratelja

V Londonu se bo vršila v bližnjih dneh javna dražba velikega števila knjig, za katere vlada med zbiratelji in knjigoljubi izredno zanimanje.

Te knjige predstavljajo tolikšno vrednost, da so se prireditelji dražbe odločili za posebne ukrepe, ki naj bi te dragocenosti obvarovale vlomilcev in tatov. Deset izmed knjig, ki jih bodo prodali, so bile nekoč last kraljev, a tudi dela, ki so bila last nekronanih nosilcev slovitih imen, zbujajo največje zanimanje. Med drugim bodo naprodaj knjige ki so pripadale Pompadourki Diani Poitierski, Mirabeauju, papežu Klementu VIII. in Klementu IX. Neka knjiga iz l. 1608., ki je lepo ilustrirana, je pripadala 14-letnemu prestolonasledniku Henriku, sinu Jakoba I. V njej je za tri strani na roko pisanih Davidovih psalmov z obrobnimi slikami in vezavo iz rdečega sunja, ki je okrašena s srebrom in biseri. Marsikatere vezave so mojstrovine knjigoveške umetnosti. 75 znanih mojstrov je sodelovalo pri teh vezavah, najlepše in najdragocenejše pa so izvršili neznani mojstri. Monnier, znamenit francoski knjigovez iz 17. stoletja, je moral biti na svoje delo še posebno ponosen. Enega izmed vzorcev je narisal nič manj nego šestkrat. Gre pa tudi za delo, ki zbuja posebno pozornost celo v tej edinstveni zbirki. Tu je videti kitajske pokrajine z vloženimi figurami pagodami, drevesi, cvetlicami, metulji in drugimi živalicami, ki zbujajo vtis slike. Kdo je lastnik vseh teh dragocenosti, ni znano.

Iz Berlina v Teheran v 31 urah

Nemčija ima sedaj direktno zračno zvezo ne samo z Irakom, temveč tudi z Iranom. Letalo Lufthanse bo obratovalo odslej redno na progi iz Berlina v Bagdad in do Teherana. Letalo prenaša pošto in potnike. Od Berlina do Teherana rabi 31 ur — to je toliko ur, kolikor je bilo treba ob začetku stoletja dni, da si mogel prepotovati to dolgo pot.

Beračica s tisočaki

V bližini frančiškanskega samostana v Turinu so našli mrtvo 75-letno beračico Petronilo Barlovo, ki jo je poznalo vse mesto. Pri pregledu je policija pod njeno obleko našla vrečico z vrednostnimi papirji in gotovino v znesku 25.000 lir. Navzlic temu bogastvu si videl staro ženico lahko vsak dan, kako je na trgih med odpadki stikala za ostanki zelenjave in sadja. Vsako opoldne je dobivala kosilo ob samostanskih vratih.

S pirenejske meje

V veliki španski tragediji se odigravajo tu pa tam tudi kakšni majhni, človeško dojemljivejši prizori. Republikanski miličnik, ki se je rešil preko Pirenejev v Francijo, objema tu ves srečen svojega sinčka, ki je bil izginil med splošnim begom iz Španije

Morske pošasti v mreži

Lov na morske volke — Krokodil zmagovalec v borbi med pošastjo in človekom

Avstralska vlada je sklenila pogodbo z lovci na morske volkove, da bi na obalah Novega Južnega Walesa iztrebili te nevarne pošasti. Stvar jo bo veljala skoraj 4 milijone dinarjev.

Najuspešnejši avstralska lovec na morske some je danes Norman Caldwell. Nekoč je ob obali pri St. Kildi v bližini Melbournea ujel belega soma. Grozotni pogled na to roparsko ribo, ki jo je prvič dobil pred oči, je nanj vplival tako, da je sklenil v bodoče loviti samo še morske volkove.

Novega velikega pogona na morske volkove se je udeležil tudi ta ribič. V prvem tednu je s svojimi tovariši ujel 50 somov, ki predstavljajo vrednost kakšnih 60.000 din. Lovišče je ta čas ob 65 km dolgi obali, ki so jo za čas pogona zaprli.

Somov danes ne love več s trnki, oziroma kavlji, temveč z vlačilnimi mrežami, ker je to uspešneje. Največji lov, kar so jih kdaj imeli v Avstraliji, je uspel v božičnih dneh l. 1932. ob obali pri Newcastleu. Navzlic nemirnemu morju, ki je bilo za ta lov zelo neprimerno, je takrat zašlo 210 pošasti v mreže. Takrat se je pokazalo, da bi mogli sistematični pogoni vsaj za nekaj časa obale skoraj popolnoma osvoboditi morskih volkov.

Samo ob obalah Novega Južnega Walesa, kjer so sedaj priredili novi pogon, je v zadnjih petnajstih letih 30 oseb postalo plen požrešnih morskih roparjev. Vsako leto so somi uničili torej povprečno dva človeški življenji. Uspehi na pogonih so lovce opogumili, da so se začeli s somi spuščati v boj tudi na odprtem morju, ne samo ob obalah. Somi so žilavi borci, kadar so v nevarnosti, posebno pa samice v času, ko nosijo mladiče.

Norman Caldwell je v svoji karieri kot lovec na morske volkove doživel že mnogo razburljivega, posebno pa neke noči, ko se je spravil nanje s trnkom, boljše rečeno, s kavljem. Spustil je 15 do 20 m vrvi, čakal, da bi kašna žival prijela, in je pri tem zaspal. Nenadno ga je zbudilo močno guganje čolna. Skušal je vrv počasi izvleči, toda po odporu je spoznal, da ima tokrat opravka z nenavadno močno živaljo. V takšnem primeru zmaga tisti, ki dalj časa zdrži. Volk dela obupne napore, da bi se rešil s kavlja, lovec pa mora potrpežljivo čakati, da žival pri tem nekoliko popusti, tako da mu je mogoče pritegniti nekaj vrvi. Boj traja potem toliko časa, dokler ni zverina dovolj blizu, da jo je mogoče ubiti iz čolna.

Tokrat je bil Caldwellov boj še posebno težak, kajti pošast ni hotela odnehati niti za las. Treba bi bilo torej dolgotrajnega napora, preden bi ga ribič spravil v primerno bližino. Upirati se je moral celo z vso silo, da ga ni žival sama potegnila za seboj. Po dolgem času je mogel potem v temi razločiti, da gre za tri do štiri metre dolgo zverino.

Okoliščine so pa bile ugodne za morskega volka, kajti med tem je nastajala oseka in morje je odnašalo čoln od obale. Zver pa je splavala pod čoln in si je s tem sama uničila svobodo gibanja . . . Tako jo je mogel Caldwell potegniti še bliže. Som se je na videz vdal. Deset minut pozneje je bilo videti, da se bo začel boj znova, som je postal živahen.

Toda Caldwell je v svoje začudenje opazil, da hoče riba plavati na videz narobe, z repom spredaj in z glavo zadaj. To je za morskega volka popolnoma nemogoče in dogajati se je moralo torej nekaj nepravilnega. Čez nekoliko sekund je potem Caldwell spoznal, da je stvar vendarle pravilna: v somov rep se je bil zagrizel namreč ogromen krokodil in ta je skušal ribo zavleči proti obali. Caldwell s krokodilom ni hotel tekmovati in je rajši prerezal vrv, da bi videl, kako se bo končal ta neverjetni boj med obema pošastima. Izkazalo se je, da je krokodil močnejši. Somu ni nič koristilo, da se je otepal z vsemi močmi. Krokodil ga je nezadržno zvlekel v plitkejšo vodo in tam je ogromno somovo telo v nekoliko minutah dobesedno izginilo v krokodilov gobec. Požrl ga je krokodil, a pri tem so v še večji meri pomagali morski pajki, ki jih je v takšnih plitkih vodah nešteto in ki imajo tam ulogo, da pospravljajo razno mrhovino kakor na suhem kakšni stepni jastrebi.

Čudna rubežen

Nenavadno rubežen so imeli te dni v nekem severnočeškem kraju. Tam je prišel eksekutor v neko stanovanje, da rubežen izvrši. Ker se je odrasla hči v neki sobi pravkar oblačila, ji je mati zavpila, naj se zaklene, dokler ne bo oblečena. Nato je eksekutor napravil kratek proces, vrata te sobe je enostavno zapečatil in je dejal, da se popoldne vrne. Toda popoldne ga ni bilo. Družina je nato naprosila orožnike, naj prisilijo eksekutorja, da bo prišel. Toda orožniki so dejali, da za takšne stvari nimajo več uradnih ur. Zapečatena hči je bila torej prisiljena, da se po vrvi spusti na cesto. Družina je morala noč prebiti pred spalnico, ker ni imela poguma, da bi pečat odstranila.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Zaprti božji grob

Kakor poročajo iz Jeruzalema, so tam cerkev Božjega groba zaprli, češ da se utegne zrušiti. Strokovnjaki izjavljajo, da je potres v lanskem oktobru zgradbo silno razmajal. Visoki komisar pa pravi, da bi bila nevarnost še večja, če bi se v zgradbi zbralo mnogo ljudi. Obenem je izjavil, da velikonočnih obredov v cerkvi noče popolnoma prepovedati, kriv pa bo vsakdo sam, če bo vse eno silil v cerkev in se bo zgodila kakšna nesreča. Cerkev bodo v najkrajšem času popravili.

Kakor vse kaže, so si palestinske mandatne oblasti zadevo s to nevarnostjo izmislile ali pa jo namenoma pretiravajo, da bi preprečile vsakoletno oskrunjevanje cerkve Božjega groba o velikonočnem času, ko se fanatiki raznih krščanskih veroizpovedi v tej cerkvi spopadajo in prelivajo na svetih tleh človeško kri.

Vrtnice za 400 dni

V Tokiju imajo poseben cesarski zavod, ki se bavi samo z gojitvijo in proučevanjem cvetlic. Tu se lahko ponašajo s stalnimi novimi pridobitvami. Najvažnejša pridobitev je nemara ta, da je tamkajšnjim gojiteljem uspelo zelo podaljšati dobo cvetenja. To so dosegli s posebno gnojitvijo in z obsevanjem. Kakor poročajo iz Tokija, je uspelo med drugim pripraviti vrtnice do tega, da cvetejo neprestano 400 dni. Stroški za ta eksperiment pa so znašali več nego 30.000 jenov.

Egiptska kraljica pričakuje otroka

V egiptski javnosti je zbudila veliko veselje vest, da pričakuje mlada kraljica Farida otroka. Upajo, da bo deček in mu bodo v tem primeru kot prestolonasledniku dali ime njegovega deda, pokojnega kralja Fuada

Dunajski kardinal je prišel glasovat

V nekem dunajskem listu pripoveduje neki poročevalec naslednjo zanimivo podrobnost o ljudskem glasovanju na Dunaju:

Na svoji vožnji skozi slavnostno okrašeno mesto smo dospeli do Stubenbastel. Tu stoji že od 7. zjutraj dolga človeška kača in čaka nestrpno, da bi mogla oddati svoje listke. Okrog 8. dospe peš vitek gospod v preprostem, črnem površniku in se uvrsti skromno za zadnjim možem v koloni. To je kardinal nadškof dr. Innitzer. Nenadno so ga spoznali nekateri funkcionarji in ti ga spremijo potem v njegov volilni lokal. Z dvignjeno desnico je stopil v prostor, formalnosti so kmalu opravljene, potem odda svoj glas. Strumen hitlerjevski mladec mu pripne po volitvi na prsi znak, ki naj spominja vsakogar na veliki dan. Kardinal se prijazno zahvali in zapusti potem z dvignjeno desnico ter pozdravom »Heil Hitler« volilni lokal.

Verstvo na svetovni razstavi

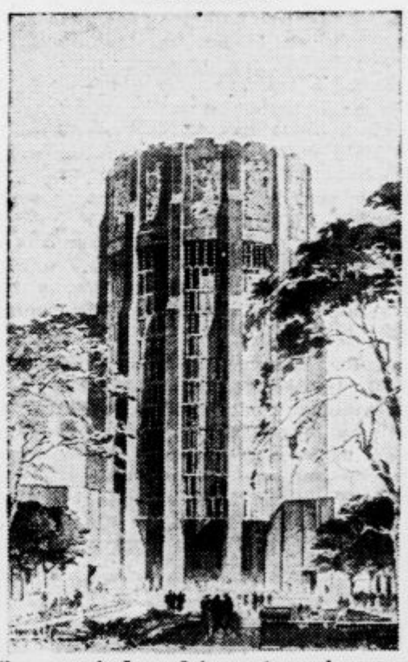

Slika nam kaže načrt za »tempel vere«, ki ga nameravajo zgraditi za newyorško svetovno razstavo. Tu bodo prikazali pomen in vpliv vere na razna področja ameriškega socialnega življenja

ANEKDOTA

Sloviti žongler Rastelli je bil nekoč na obisku pri znanem berlinskem slikarju. Preden je odšel, ga je slikar povabil v svoj atelje, kjer mu je pokazal svojo najnovejšo sliko. Rastelli se je z roko dotaknil slike, slikar pa je prestrašeno zavpil: »Nikar se ne dotikajte, barva je še vlažna!«

»Nič ne de,« je odgovoril Rastelli mirno, »nataknil sem si stare rokavice.«

VSAK DAN ENA

»Ali glavi škodi, če si barvamo lase?«

»Ne, ljudje z glavo si las sploh ne barvajo.«

(»Tidens Tegn«)

Nova francoska vlada Eduarda Daladierja

Nova francoska vlada, ki jo je sestavil g. Edouard Daladier. — Od leve na desno so: Marc Rucart, narodno zdravje; Queille, za kmetijstvo; Bonnet, zunanje zadeve; Chautemps, podpredsednik in resor za koordinacijo dela v predsedništvu vlade, predsednik in minister narodne obrambe Daladier; Sarraut, notranje zadeve; Frossard, javna dela; Jean Zay, prosveta; Guillachambre, letalstvo. V drugi vrsti: Patenotre, propaganda in narodno gospodarstvo; Champinchi, vojna mornarica; Iullien, pošta in brzojav; za njim stoji Paul Revnaud, minister pravde.

Kulturni pregled

Razgovor s skladateljem Mihovilom Logarjem

Beograd, aprila.

Izredno nadarjen in — kakor se zdi — tudi rojen pod srečno zvezdo je naš mladi rojak Mihovil Logar, eden najodličnejših zastopnikov sodobne jugoslov. muzike. Njegove kompozicije so vzbudile v vseh tukajšnjih glasbenih krogih izredno pozornost, ki se je stopnjevala v splošno priznanje. Najočitnejši dokaz so številne nagrade, ki jih je prejel in jih še prejema. Minule dni so mu priznali nagrado v znesku 20.000 din kot zmagovalcu v konkurzu za našo najboljšo domačo opero, ki ga je razpisalo društvo »Cvijeta Zuzorić« v Beogradu. Je to opera po besedilu Cankarjevega »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« (Sablazan iz doline šentflorijanske), ok kateri so prinesli vsi tukajšnji listi obširne in laskave članke.

Mihovil Logar je po rodu iz Istre. Rodil se je na Reki. Gimnazijo je dovršil na Sušaku. Potem je odšel v Prago, kjer je študiral kompozicijo pri znamenitih profesorjih K. B. Jiráku in Josipu Suku. Največ pogleda v lepoto glasbenega ustvarjanja mu je nudil prof Suk, ki je že tedaj videl v mladem Logarju izredni skladateljski talent. V Beogradu deluje Logar že 12 let, zadnjih deset let kot profesor za klavir in instrumentacijo na Glasbeni šoli V tem času je tudi mnogo potoval po svetu. Mikala sta ga jug in mistični Orient. Bil je v Afriki in skoraj v vseh evropskih državah. Zanimal ga je tudi sever in je obredel Baltsko in Severno morje.

V Beogradu je lahko na široko razvil svoje ustvarjalne sposobnosti in uglasbil celo vrsto del za klavir in orkester. Napisal je pet godalnih kvartetov in večje število kompozicij za razne komorne ansamble. Na področju simfonične glasbe je ustvaril simfonično pesnitev »Vesna«, zatem »Tokato« za klavir in orkester, »Serenado«, »Muziko za godalne instrumente itd. Za »Vesno« in za ciklus »Legenda o Marku« (na francoskem tekstu po naročilu iz inozemstva), je prejel dvakrat nagrado »Cvijete Zuzorić«. Nagrado za kompozicije sta mu podedila tudi zagrebški in beograjski radio. Večina njegovih dosedanjih kompozicij je tiskanih. Izšle so v založbi nedavno umrlega Jovana Frajta v Beogradu.

Dela Mihovila Logarja se odlikujejo po veliki lahkoti stila, po svoji neprisiljenosti in živi invenciji. Logar hoče ostati nezavisen in se ne mara pridružiti nobeni izmed obstoječih glasbenih šol ali šol ker mu je svobodna inspiracija ljuša od umstvenega dogmatizma.

Našel sem ga vedrega in nasmehljanega kakor vedno v njegovem stanovanju. V likni knjižnici se vrstijo okusno vezane knjige — njegove kompozicije. Odprem: »Plava grobnica« in na koncu partiture čitam: »Dovršil na ladji Sveti Duše 9. VIII. 1934 na potovanju v Afriko med luko Bona in Alžirjem«.

»Spomin na žgoče afriško sonce je v njej«, je dodal Logar na moje radovedno vprašanje.

Nato mi je pokazal svoje najnovejše delo, novo opero: »Pohujšanje« v dolini šentflorjanski«, ki je že druga njegova opera in je doživela še pred vprizoritvijo odlično priznanje

— Kdo vam je dal idejo za Cankarjevo »Pohujšanje«? Ali vas ni motilo, da imamo že opero po istem spisu?

»Vem«, je odgovoril prof. Logar, »toda to me ni prav nič motilo. Da bom popolnoma iskren: nisem je niti videl, niti preštudiral. Idejo za opero »Pohujšanje« mi je dal moj prijatelj dr. Radoje Belić, Srb, ki pa odlično pozna našo literaturo. Veliko mi je pri delu pomagal tudi pisatelj Slavko Savinšek, ki mi je dal marsikatero dobro misel pri sestavljanju libreta«.

Skladatelj Logar je dovršil opero v šestih mesecih, kar je nedvomno rekorden čas. če pomislimo. da je bil ves čas zaposlen tedensko po 30 ur v svojem profesorskem poklicu. Klavirski izvod in korektura sta bila dovršena v naslednjih treh mesecih.

— Ali ste se v glavnem držali scenskega reda in teksta v Cankarjevem »Pohujšanju?«

»V glavnem da! Sicer pa sami veste, da se v libretu to ali ono izpušča, vendar glavno ostane. Nekaj scen je zgolj v mimiki. Uvod v opero je po Savinškovi zamisli. Ko se zastor dvigne, stoji v ozadju slika Sv. Trojice na Vrhniki s pogledom na slovenska polja in planine. Na odru se pojavi recitator, ki v prozi recitira izvleček prekrasne Cankarjeve pesmi:

»Kako si prostrana dolina šentflorjanska« s koncem »O domovina, ti si kakor zdravje«, kar naj bi bila antiteza onim besedam v II. dejanju »Pohujšanja«: »O domovina, ti si kakor vlačuga!«.

Muzika v novi Logarjevi operi pa v splošnem nima zveze z našo folkloro, razen na treh mestih in sicer dvakrat kot tričetrtinski takt iz melodij naših narodnih pesmi. Tretjič je porabil našo folkloro kot uvod za tretje dejanje, ko se pojavi v dvorcu v sordiniranih harnah pesem »Gor čez izaro, gor čez gmajnico«, čeprav nima ne muzične, ne tekstualne zveze. Avtor je dal to lokalno barvo kot izraz svojih najgloljih in najintimnejših občutkov do zibelke naše domovine... Muzika je živa in mestoma čustvena Lahko se poje, tako da tudi študiranje ne bo delalo prevelikih težav. To se je videlo že po tem, s kakšno lahkoto je pripravil monolog gospoda Konkordata v III. dejanju član beograjske opere, basist g. Pihler na koncertu, posvečenem delom sodobne muzike, ki se je vršil v veliki dvorani Kolarčeve Ljudske univerze 9. marca t. l.

— Ali bomo kmalu videli Vašo opero na tukajšnjem repertoarju sem še vprašal g. Logarja.

»Upam. da. Ko so mi priredili zadnjič čajanko, je upravnik beograjskega Narodnega gledališča g. dr. Vojnović z veseljem pristal, da se vprizori opera še to sezono na tukajšnjem odru Toda zaradi prepisovanja skladbe in kratko odmerjenega časa ne kaže, da bo to mogoče še v tej sezoni. Pride pa gotovo na vrsto v začetku prihodnje sezone.«

— In Vaši načrti za bodoče?

»Načrtov je dosti, dela tudi dosti, a prav tako dosti vedrine po uspehu. Pridružujem pa se docela klicu vseh komponistov: Libret nam dajte!

Končala sva razgovor. Skladatelja sem spremil do Glasbene šole, kjer so imeli njegovi učenci pravkar svoj javni nastop.

»Pa pridite, ko bo premiera!« me je povabil, se nasmejal in se poslovil. V. B.

Ali smo res glasbeno pasivni?

Naša duhovna kultura je danes dospela na toliko razvojno stopnjo, da se lahko primerja s kulturami ostalih evropskih narodov; vprav ta njena višina ki je izraz kulturne tvornosti, aktivnosti in zavestne stremljivosti slovenskega človeka, je v očeh objektivnih opazovalcev vedno našla objektivnega priznanja ter je v tujini vselej odjeknila pozitivno. Že zavoljo tega ne moremo in smemo prezreti pogrešne trditve, ki jo je v svojem uvodnem govoru k slavnostnemu koncertu jugoslovenske narodne pesmi v Pragi dne 30. marca t. l. iznesel g. M. Cvrčanin: številnemu krogu češke inteligence je med drugim dejal, da smo bili že pred svetovno vojno Slovenci ne le politično, marveč tudi kulturno pasivni ter smo podlegali zapadnim vplivom in po, da smo ostali v glasbenem pogledu tudi po svetovni vojni pasivni. Ker je glasba organski del celotnega kulturnega sestava, je Cvrčaninova trditev povzročila videz naše obče kulturne pasivnosti, s čimer kajpada ne moremo soglašati.

Slovenski glasbeni razvoj karakterizira velika aktivnost in dinamika Gallus, Trubar prvi slovenski operni skladatelj Zupan, Linhart, Rihar, Mašek Mihevc, Vilhar Nedved brata Ipavca, Jenko Foerster, Sattner, Parma, Savin, in pa dolga vrsta ostalih slovenskih glasbenih tvorcev, — vsi ti pač dovolj dokazujejo moč naše glasbene tvornosti, ki je bila kljub zapadnim vplivom dovolj avtohtona. Narodnostna kultura morda ni izolirana posebnost nekega naroda ter ni odtegnjena četudi najmanjšim vnanjim vplivom. Zato je vprašanje čiste samobitnosti neke kulture problematično in dovoljuje le relativno reševanje; v tem smislu docela pozitivno interpretira tudi slovensko glasbeno samobitnost, ki sicer kaže zapadne vplive prav tako, kakor kaže n. pr. srbska vzhodne. — Slovenska narodna pesem (gl. n. pr. zbirke, ki jih je izdal APZ v Ljubljani, harmonizacije Marolta, Tomca, Švikeršiča, Hubada i. dr.) v cerkvi in izven nje prirojeno nagnenje Slovencev do glasbe, kvalitativno visoko stoječi pa številni slovenski pevski zbori, ki so nastali v mestu in na vasi, segajo daleč v preteklost našega narodnega življenja ter kažejo izreden porast zlasti v dobi nacionalnega prebujenja: vse to in še mnogo drugih dejstev dokazuje, da smo že davno pred svetovno vojno bili Slovenci produktivno ter reproduktivno v glasbenem oziru, torej kulturno dovolj aktivni in smo plodove svojih prizadevanj tudi dostojno dokumentirali. Zavoljo tujega kulturnega pritiska so sicer mnogi naši tvorci svoje duševne energije porabili v boju med slovensko in germansko kulturo ter so prav s tem onemogočili škodljivo nadmoč kulturnega germanstva. Kljub vsem oviram pa izkazuje slovenska glasbena kultura že pred svetovno vojno lepo razvojno stopnjo.

Po vojni, ko je odpadla potreba po borbi za ohranitev narodnostne kulture, je slovensko glasbo zajel silen razvojni tok, ki jo je vzporedil stremljenjem ostalih evropskih glasbenih kultur. Skladateljski krog se je pomnožil in se šolal pri pomembnih inozemskih, predvsem čeških mojstrih, slovenska glasba se je povsem uveljavila v tujini in tudi že dalje časa uspešno seznanja tuje narode s slovensko duševno podobo. Lajovic, Adamič, Osterc škerjanc, Kogoj, Bravničar, Švara, Ukmar, Tomc, Kopoc, Lipovšek,Pavčič, Premrl ter ostali s pravkar dozorevajačo generacijo: vsi ti so ne gledé na smer in način, ki ju zastopajo posamezniki ter ne gledé na vprašanje voditeljskega prestiža kateregakoli komponista naš glasbeni razvoj pospešili ter našo glasbeno produkcijo kvalitativno in kvantitativno dvignili. Danes z veseljem ugotavljamo da slovenska glasba išče lastnih poti, da se začenja vzporejati z ostalimi evropskimi kulturnimi hotenji, da skuša spajati stare in nove glasbene vrednote v kvalitetno sintezo ter da vliva v svoje ustvaritve osebni duševni obraz. Dejstva neovrgljivo dokazujejo, da **je zlasti povojna slovenska glasbena tvornost vsestransko aktivna in pozitivna.**

Ta kratek pregled, najkrajši in najsplošnejši ki ga je mogoče napisati, naj si g. Cvrčanin, če se še kdaj namerava izjavljati o slovenski glasbi, dopolnil s topredmetnimi članki v biografskem leksikonu, v naših in tujih revijah (tudi v »Zvuku«, dalje n. pr. v »Slovanskem přehledu«, XXX, 3, v Čehoslov.-jihosl. revue, IV. 4 i. dr.), z lepo publikacijo, ki jo je izdalo l. 1935 naše zunanje ministrstvo (»La Yougoslavie d'aujourd hui«, str. 245-255) itd., predvsem pa s sistematičnim spoznanjem slovenskega glasbenega življenja.

Slovence in slovensko glasbo Čehi prav dobro poznajo, zavoljo česar so Cvrčaninova izvajanja izzvala ogorčenje in upravičeno kritiko s vprašanji, kako morejo govoriti o naša kulturi ljudje, ki s svojimi trditvami dokazujejo absolutno nepoznanje predmeta, o katerem se izjavljajo. Čas je že, da vendarle enkrat postanemo sposobni objektivnega poročanja, zlasti pred inozemsko publiko. Načina, kakršnega se je poslužil za oris slovenske glasbene tvornosti nepoklicani g. C., namreč ne opravičuje ne doma in še manj v tujini niti slaba poučenost, niti ignoranca, niti premajhna volja do seznanjenja z našo kulturo. Načelo o spoštovanju posameznih kultur, kar je pogoj ugodnega medsebojnega sodelovanja, ne sme biti niti fraza niti se ne sme podcenjevati za dosego kakršnikoli postranskih namenov. Le čevlje sodi naj kopitar! — je prvo načelo, katerega dopolnjuje načelo resnice, objektivnost. Uravnavanje po teh osnovah pravilnega kulturnega spoznavanja narodov je tudi naša zahteva, ki odklanja vsak drugačen način in postavlja za svoje zastopnike doma in v tujini le tiste, ki so zato sposobni in poklicani. Zato je prikazanim načelom neodgovarjajoči g. Cvrčanin s svojimi »ugotovitvami« o slovenski glasbi docela pogrešil in ustvaril diametralno nasprotje pravega namena jugoslovanskega koncerta. Omenjena njegova izvajanja odločno odklanjamo in obsojamo, ker ne škodujejo le slovenskému ugledu in spoznavanju slovenske kulture v tujini, temveč nas hkratu žalijo v našem najplemenitejšem bistvu ter s tem ovirajo tudi uspešno kulturno in narodnostno sožitje doma.

Dr. Dragotin Cvetko (Praga).

Zapiski

Vladimir Levstik o naši literaturi in njenih vprašanjih V beograjski »Pravdi« nadaljuje Milan Rakočević svojo anketo med slovenskimi književniki. V nedeljski številki je izšel razgovor s pisateljem Vladimirjem Levstikom ki je med drugim izjavil. da pripravlja dva nova pripovedna spisa in gradivo za zgodovinski roman. V izjavi o krizi sodobne književnosti odklanja Levstik tendenčno literaturo nacionalne, socialne ali kakršnekoli druge smeri, ki bi ustrezala potrebam socialnih skupin. V ostalem pa sodi, da je beseda kriza, prav kakor vse besede, ki jih imajo ljudje vedno na jeziku, vprav. klasičen pojmovni vakuum. »Hotel bi vedeti, kdaj v svoji zgodovini ni človeštvo preživljalo kriz in kje bi dandanes bila književnost, če ne bi teh tisoče in tisoče let, odkar obstoji, padala iz krize v krizo!... Prepričan sem. da je tudi sedanja »kriza« glasnik relativne vedrine, ki ni več daleč od nas«. O naši sodobni kritiki pravi Levstik pikro: »O naši sodobni kritiki nikdar ne razpravljam. Razvit okus in naravna načela mi branijo, da bi se kdaj miselno zaustavlja! pri nečistih rečeh in sramotnih dejanjih«. O mladi književnosti sodi Vl. Levstik, da je naša literatura danes »neprimerno bolj mnogolična in materialno bogatejša kakor pred dvema desetletjema. In če pomislimo, da je vsak izmed teh ljudi šele na poti k svojemu vrhuncu, tedaj se lahko že v naprej veselimo bodočnosti«. Na vprašanje o kmečki literaturi odgovarja Vl. Levstik »Odi et arceo eleherno razredno književnost: meščansko ali delavsko enako kot kmečko. Umetnost je vedno lahko samo ena«.

Nova slovenska drama je izšla pri Novi založbi v Ljubljani: Potopljeni svet. Drama v štirih dejanjih. Spisal Stanko Cajnkar. Drama obravnava v obliki dramatičnih konfliktov duhovne probleme in težkoče sedanje dobe in postavlja tezo, da se svet potaplja ker izgublja svojo dušo, ker med notranjim in zunanjim človekom ni več resnične ubranosti in ker današnji svet ne pozna več sprave in odpovedi. Avtorjevo stališče v teh kočljivih vprašanjih je izrazito katoliško in to daje tej drami nje osnovno značilnost.

Sokolska mladina na delu

Zelo lepi uspehi pri tekmah moškega naraščaja

Ljubljana, 10. aprila

V telovadnici Narodnega doma so bile dopoldne prvenstvene tekme moškega naraščaja v višjem in nižjem oddelku. Pričele so se ob 10. ob velikem zanimanju sokolskega članstva in mladine, ki je napolnila vse galerije v telovadnici. Toplo je pozdravil naraščajnike-tekmovalce starosta br. Bogumil **Kajzelj** in jih v lepem govoru navdušil za plemenito borbo v telovadnici. Želel je vsem tekmovalcem pri tekmi obilo uspehov, ki ne bodo v ponos samo tekmovalcem, marveč še posebno Ljubljanskemu Sokolu, iz katerega je izšla že cela vrsta izvrstnih mednarodnih tekmovalcev. Govor br. staroste je bil z velikim odobravanjem sprejet, nakar so naraščajniki pričeli takoj s tekmo.

Načelniku in vodniku tekme **br. dr. Pustišku** se je prijavilo v višjem oddelku 14 tekmovalcev, v nižjem pa 36. Pripomniti moramo, da se je izbirnih tekem pred tedni udeležilo 120 naraščajnikov, kar je dosedaj rekordno število za Ljubljanskega Sokola. Naraščajniki so v višjem oddelku tekmovali v osmeroboju t. j. v obvezni vaji na drogu, bradlji, krogih, konju, v raznoterostih, plezanju, konju vzdolž s prožno desko in prostih vajah, nižji oddelek pa v peteroboju t. j. na drogu, krogih, konju, kozi, in prostih vajah. Tekme so potekle gladko v vzorni disciplini, sodniški zbor je svojo težko nalogo opravil vsestransko zadovoljivo. Tekma je trajala do 12 in je br. načelnik dr. Pustišek razglasil naslednje uspehe: v višjem oddelku: I. mesto Milan Kremesec od 96 dosegljivih točk 91.77, II, Dušan Legiša 83,55 točk. III. Rado Pešl 82.00 točk, 4. Branko Ahčin 81.68, 5. Kovačič Božidar 80.25, 6. Zvonimir Korošec 72.33, 2. Jože Bernot 71.50. V nižjem oddelku, 60 dosegljivih točk, I. mesto Pavel Zrimšek 55.45, 2. Anton Urbanc 55.40, 3. Jože Marčan 52.80, 4. Bojan Fortič 52.40, 5. Stojan Škodnik 52.10, 6 Miran Tratnik 50.80, 7. Vid Loskot 50.75, 8. Vladimir Kreč 50.35. Vsem tekmovalcem se je za njihovo požrtvovalno tekmovanje bratsko zahvalil načelnik br. dr. Pustišek, nakar je starosta br. Kajzelj izročil obema zmagovalcema prehodni darili, krasen kip in dragocen pokal.

V soboto zvečer pa je priredila deca Ljubljanskega Sokola izvrstno uspelo telovadno akademijo ob veliki udeležbi občinstva. Vse točke so odlično uspele in je bila deca deležna viharnega odobravanja in priznanja. Vaditeljskemu zboru Ljubljanskega Sokola, ki tako krasno vzgaja sokolsko mladino, veljajo tople čestitke.

Sokolsko društvo Kočevje priredi danes predavanje o Češkoslovaški. Govoril bo konzul ČSR g. Stanislav **Minovsky o Češkoslovaški** v vojni in miru, g. dr. Egon Stare pa o čsl. legionarjih, vojski in Sokolstvu. Po obeh predavanjih se bodo predvajali zvočni in barvasti filmi o prirodnih lepotah ČSR, legionarskem gibanju, obeh prezidentih bratske republike, IX. vs sokolskem zletu v Pragi, čsl. armadi in o kongresu čsl. agrarne mladine. Za šolsko deco bo predavanje ob 15. za ostalo občinstvo pa ob 20. uri.

SPORT

Še o nedeljskih dirkah v Zagrebu

Publika je opazila odsotnost ljubljanskih in mariborskih vozačev

Kakor smo že včeraj zabeležili »v nekaj vrstah«, je Motoklub Zagreb preteklo nedeljo priredil gorsko motociklistično dirko na Jelenovac, ki je uspela povsem zadovoljivo. Vreme je bilo razmeroma dobro, le nekoliko vetrovno in prehladno, pa vendar se je na startu in cilju ter tudi ob vsej progi nabralo precej občinstva.

Število prijav za to tekmo je bilo izredno veliko, toda žal dobre polovice prijavljenih tekmovalcev ni bilo na tekmo. Z odsotnostjo so se najbolj »odlikovali« ljubljanski in mariborski motociklisti, tako da je to opazila celo publika. Trije ljubljanski klubi so skupno prijavili sedem vozačev, od katerih pa sta na treningu bila navzočna samo dva, pri tekmi sami pa že samo eden, ker je drugi pri treningu padel in ni mogel več nastopiti. Slično je bilo z Mariborčani, ki so prav tako prijavili sedem dirkačev, pa se je dirke udeležil samo eden. Tako postopanje je treba odločno grajati, ker nikakor ne služi ugledu slovenskega motociklističnega sporta Prizadeti klubi in tudi dirkači bi morali stvar vzeti resno v premislek ter v bodoče skrbeti, da se ne bodo prijavljali, preden ne bodo res tudi odločeni, da pojdejo na start Nič ne de, če kateremu izmed dirkačev red in disciplina ne bosta po godu, toda pred očmi je treba imeti ugled in razvoj motociklističnega sporta, v katerem je — kakor v vsakem drugem sportu — prvi pogoj, sistematično delo.

Organizacija dirk je bila prav dobra, le občinstvo ni bilo najbolj disciplinirano. Uspehi so bili na splošno še dokaj dobri, čeprav niso bili izenačeni niti lanski rekordi. Ker je bila cesta v zavojih izboljšana, se je splošno pričakovalo, da bodo že po nekaj startih doseženi novi rekordi, toda obveljali so prav do zadnjega vsi stari.

Tehnični rezultati so bili naslednji:

Turni motorji do 1000 ccm: 1. Hlebov Aleksander (Motoklub Pohorje) Puch 1:25.3 petine; 2. Marković Milivoj (MK Zagreb) AJS, 1:29.2 pet.

Sportni motorji do 250 ccm: 1. in 2. Breznik Dušan (Avtokl. Ljubljana) 1:24.2 pet. in Drnovšek Slavko (IHMK Zagreb) 1:24.2 pet., 3. Marković (MK Zagreb) 1:30.

Sportni motorji do 350 ccm: 1. Drnovšek Slavko (I HMK) 1:24.1 pet., 2. Marković (MK Zagreb) 1:37.4 pet., 3. Rogina Albert (MK Zagreb) 1:28.1 pet.

Sportni motorji do 500 ccm: 1. Ozanić Kristo (MK Zagreb) 1:22.3 pet., 2. Vujić Alimpije (Beograjski MK) 1:24.3 pet., 3. Modlić Rudolf (MK Zagreb) 1:33.3 pet.

Sportni motorji do 1000 ccm: 1. Ozanić Kristo 1:22.1 pet., 2. Modlić Rudolf (oba MK Zagreb) 1:28.4 pet., 3. Jovanović Petar (Beograjski MK) 1:35.2 pet.

Motorji s prikolico do 1000 ccm: 1. Vujić Alimpije (Beograjski MK) 1:31.4 pet.

Izven konkurence je na stroju 1200 ccm vozil Pavlić Josip, član I. Hrv. Motokluba 1:29.2 pet.

„Pro Gorizia" v Ljubljani

Velikonočno nedeljo je nogometni savez dal na razpolago klubom, da lahko prirejajo prijateljske tekme. Skoro vsi ligaški klubi so si tudi pravočasno priskrbeli nasprotnike, nekateri domače, ostali pa tuje in celo inozemske. Tudi naš ligaš si je že o Božiču zasigural nasprotnika za te praznike. Po dolgih in napornih pogajanjih je vodstvu Ljubljane uspelo, da priredi za velikonočno nedeljo svojim simpatizerjem in prijateljem lepo mednarodno tekmo. To bo druga internacionalna tekma v letošnjem letu, a prva tekma, ki jo Ljubljana igra z italijanskim moštvom na svojem terenu. Čeprav nedeljski nasprotnik »Pro Gorizia« ne spada v elitno šestnajstorico italijanskih nogometnih klubov, vendar je nasprotnik, ki po svoji brzini, tehniki in tudi nogometnemu znanju ne zaostaja daleč za izbranci italijanskega nogometa Enajstorica »Pro Gorizie« je dobro vigrana in je v letošnjem tekmovanju pokazala prav lepe uspehe. Kakor naše je tudi njihovo moštvo sestavljeno po večini iz mladih moči, izmed katerih so nekatere že na indeksu, da preidejo v vrste elitne šestnajstorice.

Ljubljančani! Pridite v nedeljo na igrišče Ljubljane, kjer boste prisostvovali borbi dveh fair in dobrih moštev. Več v naslednjih številkah!

V nekaj vrstah

Za velikonočne praznike ne bo, kakor je to že stara navada, nikjer v državi in v nobenem nogometnem razredu prvenstvenega tekmovanja. Razni klubi, najboljši in najslabši, bodo oba praznika izrabili za prijetna gostovanja in koristne treninge. Naša Ljubljana te praznike ne bo šla na pot, temveč bo imela goste doma, in sicer goriško enajstorico »Pro Gorizia«. Ostali ligaši pa so v glavnem tudi že določili svoj prijateljski spored za ta dva dneva. Gradjanski bo gostoval v Novem Sadu proti Vojvodini. Concordia bo igrala na Sušaku proti tamkajšnjemu Orijentu. Hašk bo, kakor vse kaže, ostal doma in si bo tamkaj priskrbel primernega nasprotnika. Beograjski BSK je dogovorjen za dvodnevno gostovanje na jubilejnem turnirju Hungarije v Budimpešti. Med udeleženci tega turnirja je tudi drugi madžarski profesionalni klub Ujpest, tako da bo naloga, ki čaka bodočega prvaka na Madžarskem, precej težka. Hajduk bo imel goste doma, in sicer je povabil italijansko moštvo druge divizije Anconitano, ki spada med vodilne klube v svoji skupini.

Beograjska »Politika« objavlja notico, da se Jugoslavija pogaja z Ljubljano, da bi že to nedeljo odigrala prvenstveno tekmo, ki je na sporedu šele 14 dni pozneje. Ker ima Ljubljana ta termin že davno oddan, je seveda nemogoče, da bi prišlo do tega aranžmaja. Sicer pa je prelaganje prvenstvenih tekem zmerom nehvaležna stvar, ki težko zadovolji vse prizadete.

V zvezi z nedeljsko izredno skupščino jugoslovenskega olimpijskega odbora, so začeli beograjski listi spet na novo napadati jugoslovenski olimpijski odbor in njegove znane sklepe, da vprašanje organiziranja ene izmed prihodnjih olimpiad za za nas še precej časa ne bo aktualno. Kakor pišejo, nameravajo nekateri savezi, ki imajo svoje sedeže v Beogradu, zaradi tega sploh odpovedati sodelovanje v tem odboru. Čudno je res, kdo bo moral priti, da bo tem beograjskim strokovnjakom dopovedal, da olimpiada ni istovetna z mednarodno nogometno tekmo, na katero pride samo na en dan 25.000 gledalcev, pa je že samo zaradi tega na vseh koncih in krajih vse narobe. Da ne govorimo še o številnih drugih razlogih, ki so bili napisani in izrečeni že tolikokrat, da je treba za organiziranje svetovne olimpiade ogromnega aparata in denarja, ki ga pri nas danes žal še nimamo in ga bržkone tudi imeli ne bomo tako kmalu!

SK Kranj nas naproša za ugotovitev, da se je njegova prvenstvena tekma z Železničarjem v Mariboru končala s porazom 1:2 (0:0), ne pa, kakor je v naslovu objavilo poned. »Jutro« z 0:2. Kdor je pazno čital poročilo o tej tekmi, je mogel napako že sam popraviti!

»Ilustrovane sportske novosti«, št. 16 so izšle. Glavni del čtiva obsega poročila o zadnjih tekmah v ligaški konkurenci, dalje pa so uvrščeni tudi zanimivi članki iz teniškega, plavalnega, lahkoatletskega in hazenskega sporta. Posamezne številke so po 1 din.

Motoklub »Ilirija«. Seja upravnega odbora in sportne komisije bo v četrtek dne 14. t. m. ob 20. v sejni sobi restavracije Slamič.

Velik požar v Smolincih

Ptuj, 12. aprila.

Nedavno noč ob 4. zjutraj je nastal požar v Smolincih, občina Sv. Andraž v Slovenskih Goricah. Gorelo je gospodarsko poslopje posestnika Ivana Fekonje. Ker je bila streha slamnata in nekateri deli gospodarskega poslopja leseni, se je ogenj silno razmahnil, da ni bilo misliti na rešitev strojev in drugega gospodarskega orodja. Sosedje so mogli edino še rešiti dva konja. Zgorela pa sta dva vola, tri krave, dve svinji in 18 kokoši. Samo na živini znaša škoda 15.000 din.

K sreči je domačinom, ki so z vodo polivali streho hiše, vendar uspelo vsaj to rešiti, napravilo pa se jim je precej škode, ko so v strahu iznašali pohištvo na prosto. Celotna škoda iznaša okoli 80.000 din. Požar so pogasili edino domačini in sosedje, ker v kraju še ni gasilske čete. Sumijo, da je bil ogenj iz sovraštva podtaknjen. Nekega osumljenca, ki se odtlej skriva, iščejo orožniki.

Ljutomer, 12. aprila.

Poročilo v »Jutru« od 7. t. m. moramo glede vzroka požara, ki je vpepelil streho Novakove hiše, popraviti v toliko, da so orožniki ugotovili naslednje: Ogenj ni nastal zaradi tega, ker so se otroci za gospodarskim poslopjem igrali in streljali s karbidom, ampak pojavil se je v bližini dimnika in se je zaradi vetra in obilice lahko gorljivih snovi naglo razširil po vsem ostrešju. Prav to, da je v kratkem času zajel vso stavbo, je dalo povod, da so neki ljudje pokrivili posestnikove otroke, ki pa jih v kritičnem času ni bilo doma. Iz vsega pa sledi vendar ta nauk, da bomo morali povsod, ne samo po večjih krajih posvečati več pozornosti lahko vnetljivim snovem, ki ne bodo smele biti pod streho, najmanj pa v bližini dimnikov.

Iz življenja na deželi

Iz Zagorja

z— **Zanimivo skioptično predavanje o Češkoslovaški** in njenem Sokolstvu bo danes ob 20. v mali dvorani Sokolskega doma. Poleg članov bo gotovo tudi ostalo občinstvo posetilo predavanje, ki mora v današnjih razmerah vsakogar zanimati. — Sokolsko gledališče je zaključilo sezono. Poslednja predstava je bila v nedeljo zvečer. Gledali smo perečo komedijo »Na ledeni plošči«. Igra je bila v skrbnih rokah br. Adamiča, ki je igral tudi glavno vlogo profesorja Juneka. Kakor on, so tudi ostali zelo zadovoljivo ob velikem priznanju občinstva rešili svoje vloge. Bilo je mnogo odobravanja.

z— **Gospodinjski tečaj,** ki so ga priredile Kolašice v Sokolskem domu in ga je vodila gdčna Požrnelova iz Ljubljane, je bil te dni zaključen. Namen tečaja je bil, da se članice usposobijo v boljšem kuhanju in v praktični ureditvi gospodinjstva. Vseh udeleženk je bilo okrog 40 in se je tečaj vršil en dan za članice iz Zagorja, drugi dan pa za članice iz Lok in Kisovca.

z— **18. občni zbor električne zadruge v Zagorju,** ki je bil v nedeljo v kinu Triglav, je izkazal večjo uporabo toka, kakor prejšnje leto. Predsednik Čobal je podal kratko sliko zadružnega dela, podrobneje je poročal tajnik Kolenc, zatrjujoč, da prihajajo tudi v zagorsko dolino boljši časi. Blagajnik Prosenc je poročal o zadovoljivem stanju blagajne. Bile so dopolnilne volitve v nadzorstvo in načelstvo. Cena toku ostane še nadalje 3.25 din za kwh.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Jackson Gregory: 68

Juana Castanares

Roman

Bud Bell je togtno potegnil sapo skozi nos.

»Le spomni se, da je bil včeraj Hawk tisti, ki je rešil Blondinovo glavo zanke,« je rezko odvrnil.

Dan'l je imel navado, da je v trenutkih velikega presenečenja nekam čudno zažvižgal skozi zobe. Zdaj je zagnal takšen dolg, tenak žvižg, nato pa kratko in prezirljivo zakrulil. Po tem glasu je hitro pristopil in obstal tik nad Hawkovo glavo.

»Švinja!« je zakrakal in vzdignil nogo, kakor da bi hotel brcniti zvezanega v obraz. »Najrajši bi ti razbil butico, mrha podla, hinavska! Po tolikih letih se Blondino vendar že ujame, ti ga pa spet izpustiš? Mene puščaš v veri, da si mu sovražnik, takisto kakor jaz — nato pa potegneš z njim in mu pomagaš, da uide? Ti — ti —«

»Glej, Danny —«

»Zapri gobec,« se je Dan'l zadrl, »če ne, ti ga zamašim s peto svojega škornja! In naj ti ne pride na misel, da bi še kdaj izrekel moje ime, dokler živiš, kar tako in tako ne bo trajalo dalj kakor do jutrišnjega dne!«

»Tak poslušaj me že —«

»Bud Bell!« je osorno zaklical Dan'l.

»Da?« se je oglasil Bud.

»Stori, kar ti pravim. Zapomni si, da sem starejši od tebe in dosti bolj izkušen. Pazi na tega človeka kakor na milijon dolarjev v razbojniški jami. In imej ju ločena, Kida pa njega! Saj je nekaj majhnih šotorov; deni ju vsakega posebej, da ne bosta videla, kaj se godi, postavi k vsakemu stražo in glej, da bosta oba tako čvrsto zvezana, da jima bo kri lila izza nohtov. Jaz pojdem še nekoliko na okrog, ker mi prihaja nekaj sijajnega na misel; če boš do jutri dobro pazil na ta dva lopova, stavim skoraj glavo, da izgrebem dokaz, ki ju mora spraviti oba na vešala — posebno pa Hawka. Ubogaj me torej, Bud Bell!«

»Nič se ne boj!« je mračno rekel Bell. »Boljšega za to ne bi mogel najti od mene.«

Hawk se je zleknil vznak in zamežal. Za stisnjenimi vekami je videl prikazen: Blondina, kako je smejoč se in z dvignjeno glavo jezdil svojo pot — jezdil, hitro in daleč. Ogorčenje je znova vzkipelo v njem, a to pot le zoper samega sebe. Dan'lu ni zameril; starec je gledal stvari tako, kakor jih je moral gledati.

Ko so ga surove roke potegnile kvišku in postavile na noge, se ni branil; dva moža sta ga vzela v sredo, in med njima je na pol skakal, na pol sta ga pa vlekla v bližnji šotorček, kjer sta ga vrgla na tla kakor vrečo ovsa. Stisnil je zobe in se premagal, da ni ječal. Eden izmed stražarjev je prinesel svečo in jo zasadil v ilovnata tla, nato pa stopil k njemu in pazil nanj, kakor da bi bil Hawk prost in oborožen, ne pa zvezan, brez moči in brez orožja. Stražar je bil cowboy Curley.

Komaj je Bell odnesel pete, je prišel v šotor Dan'l.

»Poznam tega malopridneža, Curley,« je rekel s svarečim glasom. »To ti je prekajen lopov! Iztrga se in ti prereže vrat, da se niti ozreti ne utegneš. Ali si dovolj čvrsto zadrgnil vrvi?«

»Vse v redu. Dan'l,« je odvrnil Curley. »Ne pustim ga izpred oči; samo krivo pogledati naj se me drzne, pa ga izpremenim v mrhovino!«

»V takem primeru boš moral hitro streljati, prijatelj,« ga je Dan'l opozoril. »Ne maram, da bi me imeli za posebno sebičnega, a vendar ne bi želel, da nam uide. Ta gad ne pozna spoštovanja do sivih las!«

S temi besedami je Dan'l odšel in dalj ko pol ure ga ni bilo več videti. Ko je spet pogledal v šotor, je stal na Curleyevem mestu že drug stražar. Dan'l je pohvalno pokimal.

»Curleyu sem že rekel, kako naj pazi na tega modrasa,« je dejal nasledniku. »Pri tem peklenščku je vse mogoče!«

Jerry se je zarežal.

»Mislim da, Dan'l.«

Dan'l je stopil prav do zleknjene postave. Drobne oči so se mu pri svetlobi sveče tako zlobno lesketale, da se je Jery na tihem vprašal, ali je vobče že kdaj videl takšen strupen pogled.

»To ti moram reči, Hawk,« je zvito mežikaje izpregovoril Dan'l, »vsa ta leta sem imel tudi jaz dvome o tebi — kakor zdaj Bud Bell in svoje dni Charlie Bell, čeprav si trdil, da nas je takrat Blondino tako oropal in nekatere celó ubil. A jaz sem te imel že od nekdaj na sumu, da si bil ti! Ves čas mi roji po glavi, da —«

»Pazi na svečo, Dan'l!« je zaklical Jerry.

Dan'l se je hitro zasukal in se spotaknil ob svečo, namesto da bi se je bil ognil. Mahoma je napolnila šotor črna tema.

»Urno, Jerry! Hitro, človek, podvizaj se!« je živčno in razburjeno zavrisnil Dan'lov glas. »Poberi svečo! Strkljala se je za steno šotora. Tega človeka ne smemo niti za trenutek pustiti v temi. Hitro, človek božji! Jaz mu stopim ta čas na vrat, a ti se podvizaj z lučjo! Hawk, da se mi e ganeš! Nož imam v roki — če mi le z uhlji treneš, te oderem na meh.«

Hawk je začutil urne prste, ki so mu begali po telesu; nož mu je poščegetal zapestje, ko se je v naglem razumevanju zavalil na stran; njegove roke so bile proste! Vsa reč se je zgodila kar neverjetno hitro. Nato mu je nekdo šepnil na uho:

»Tvoj konj — osedlan — zdaj pri veliki piniji — tam na oni strani —«

Komaj je bil šepet utihnil, se je Dan'l spet rezko in razločno oglasil:

»Tak glej že, Jerry, da najdeš svečo! Ne pozabi, kaj sem ti rekel o tem prekletem nepridipravu. Moje načelo je, da ne sme človek nikoli —«

Jery je prižgal šibico, da bi našel svečo; najprej se je ozrl po sveči, šele nato po ujetniku. Vse, kar je videl, je bil Dan'lov stari, neznansko prepadeni obraz. Drugače je bil šotor prazen.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tkalskega mojstra
pridnega in poštenega, iščemo, ki zna samostojno izvrševati vsa popravila ter voditi obrat. Nastop 25. aprila. Le prvovrstne moči naj pošljejo svojo ponudbo na podružnico Jutra v Mariboru pod značko »Spreten in zanesljiv«. 9565-1

Pri lesni trgovini
za pisarniško delo zaposlitev do konca tega leta. Ponudbe z zahtevami pod »Začasno« na ogl. oddelek Jutra. 9566-1

Dekle
ki ima veselje do otrok in zna samostojno kuhati, — sprejmem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9557-1

Krojaškega pomočnika
za veliko delo, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9561-1

Vzgojiteljico
zanesljivo, iščem k trem otrokom do 7 let, z znanjem hrvatskega in nemškega ali francoskega jezika. Pismene ponudbe na Publicitas, Ilica 9, Zagreb pod značko »49484«. 9531-1

Oskrbnika ali oskrbnico
za kočo na Golici, išče Podružnica SPD na Jesenicah. Znanje gostinske obrti pogoj. Pismene ponudbe do 20. t. m. 9534-1

Knjigovodjo - bilancista
ki je obenem dober korespondent, sprejme industrijsko podjetje v stalno službo. V slučaju osebnega obiska je prinesti seboj spričevala. Ponudbe na tvrdko »Jara« tov. Čevljev, Tržič. 9530-1

Brivski pomočnik
dobi stalno mesto v frizerskem salonu »Rakar«, Prešernova ul. 9553-1

Prodajalko
za trafiko in branjarijo — sprejmem. Kavcija 3.000 din, plača 500 din. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9447-1

Trgovski pomočnik
mlad, neoženjen, po možnosti s prakso pri kožah in usnju, dobi takoj mesto. — Ponudbe na tvrdko Vaclav Vošinek, trgovec z usnjem in kožami, Maribor, Koroška 13. 9570-1

Brivski pomočnik
dober delavec, perfekten lubi štucer ter dober ondulier, dobi stalno mesto. Nastop 19. IV. Ponudbe na Kiraly, frizer Murska Sobota 9140-1

Samostojne prodajalke
v modni in galanterijski stroki se sprejmejo. Znanje nemščine v govoru in pisavi predpogoj. Reflektira se samo na izvežbane moči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalno nameščenje« 9218-1

Gospodična
inteligentna, živahna, z znanjem nemščine, gre na se zono za sobarico, servirko ali za natakarico. Ponudbe pod »24 let stara« na ogl. odd. Jutra. 9548-2

Zaslužek

Za din 2.500
zaslužite mesečno 1.000 din. Dopisi: »ANOS, Maribor, Orožnova 6. — Priložite znamke. 9201-2

Prodam

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mreže za postelje
dobite najceneje pri Andlovic, mizarstvo, zaloga pohištva, Komenskega ul. 34 9552-6

Dve palmi
poceni prodam. Kolodvorska ulica 34-I, levo. 9556-6

Za velikonoč
Kreko perilo
v ogromni izbiri po najnižjih tovarniških cenah. — Tavčarjeva 3. 9568-6

MALE OGLASE

za velikonočno številko

„Jutra“

ki izide že

v soboto zjutraj

bomo sprejemali

DO PETKA OPOLDNE!

Službe išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Službo blagajničarke
ali podobno pisarniško zaposlenje iščem. Imam meščansko šolo z vec leti pisarniške prakse. — Zmožna sem položiti večjo kavcijo. Kdor mi preskrbi primerno službo, plačam lepo nagrado. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blagajničarka 30«. 9560-2

Krojaški mojster
išče delo na dom, velike in male kose. Spreime samo fino delo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Prima delo«. 9546-2

Trgovski pomočnik
šofer, želi službe pri dobri in solidni tvrdki. Razume se tudi v lesni stroki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesliv šofer«. 9540-2

Vajenci(ke)

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovna z meš. blagom
na deželi sprejme v učenje hčerko trgovca, ki bi sprejel isto mojega sina, ki je dokončal dva razreda gimnazije, v poštev pridejo le večje trgovine na deželi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Večja trgovina«. 9527-44

Vino-mot

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krasen avto
»Buick«, sporedna tipa, skoro nov, 80 KS, tud. na obroke prodam. Ing. Štebi, Aleksandrova c. 4, mezanin. — Telefon 29-66. 9149-10

Chevrolet avtomobil
6 cilinderski, touring, odprt se tak. ugodno proda iz prve roke. Pred kratkim generalno repariran. Vprašati Ataža Stupica. 9153-10

Pohištvo

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Spalnico
iz afriškega bobingo furnirja proda proti hranilni knjižici Kmetske posojilnice ljubljanske Andlovic, mizarstvo, Ljubljana, Komenskega ulica 5. 9558-12

Stroji

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

5 kom. stružnic
najmodernejših 155x1000 in 200x2000 za promptno dobavo od tovarne v Nemčiji po zelo ugodnih cenah pri Ludvik Ileršič, zastopstvo nemških strojnih tovarn. — Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13 (Rimska cesta). 9459-29

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Kupim

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Štedilnik
dobro ohranjen, kupim. — Komidar, Vodnikova c. 4. 9562-7

Amerikansko pisalno mizo
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Amerikanska«. 9573-7

Obrt

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kožuhovino
čez poletje sprejme v shrambo, popravlja in modernizira po znižanih cenah — tvrdka I. Wanek 9541-30

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Družabnika
ki bi osebno sodeloval pri novovpeljanem podjetju v Ljubljani, z nekaj gotovine, iščem. — Mesečni dohodek 3.500 do 5.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurna eksistenca 997« 9559-16

Posojilo din 400.000
iščem. Vknjižba na prvo mesto za veleposestvo. — Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Primo loko«. 9537-16

Bančno kom. zavod
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40
kupi takoj in plača najbolje
hranilne knjižice
bank in hranilnic,
vrednostne papirje:
3% obveznice bone,
srečke, delnice itd.
valute vseh držav.
Prodaja srečk državne razredne loterije. 174-16

Hranilne knjižice
vrednostne papirje, delnice 4% obveznice vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini
Kupujte srečke Drž. razredne loterije v moji kolektur »Vrelec sreče«
AL. PLANINŠEK
Ljubljana Beethovnova 14
Telefon 35-10.
Trg. agentura za bančne in kreditne posle. 23-1e

Klišeje
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Sv. Petra nasip 23

Lokali

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Iščem večje skladišče
z velikimi vrati, v mestu ali bližnji okolici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Večje«. 9574-19

Posest

Vsaka beseda 2 din, davek 3 din, za dajanje naslova 5 din. najmanjši znesek 20 din.

Graščinsko veleposestvo
blizu Ljubljane, ugodno na prodaj. Vprašati na ogl. odd. Jutra pod »Edinstvena prilika«. 9538-20

Stanovanja iště

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Boljši gospod
samec, išče dve do trisobno komfortno stanovanje v centru ali neposredni bližini. Ponudbe pod »Nujno« na ogl. odd. Jutra. 9544-21

Sobo odda

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo
čisto, solnčno, s posebnim vhodom, oddam za 1. maj. Cesta 29. oktobra 24, I. n. 9555-23

Solnčno sobo
oddam takoj. Gosposvetska. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9535-23

Naročnike »JUTRA« so zavarovani za 10.000 Din.

Dopisi

Emil A.
Z zanimanjem pričakujem Vašega poročila. 9575-24

»II.«
Pridem 21. kje in kedaj, določi. Prav vesele praznike! 9550-24

Razno

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Predno odpotujete
kupite si kovčeg, torbice, aktovke, listnice, denarnice itd. pri
IV. KRAVOS
MARIBOR,
Aleksandrova cesta 13

20% popusta
na vse pralno blago za obleke in perilo, posteljno perilo, odeje, zastore, preproge, tekače itd. nudi
F. I. Goričar
LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 29.

Posebne novosti,
vseh oblačil, sport. samgarn, obleke, pumparice, perilo i t. d. najceneje
PRESKER,
Sv. Petra c. 14

Za vse izolacije proti vodi, vlagi in za hitro vezavo cementa
BETONIT
Za vlago nepropustni zunanji in notranji omet
Izolator
BETONIT,
kem. izd. Maribor.
Zahtevajte navodila)

Najboljši trboveljski
PREMOG
brez prahu,
koks, suha drva
I. Pogačnik,
BOHORIČEVA 5,
Telef. 20-59

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrovo mali oglasnik

HRUŠČ
vas več ne moti, ne po dnevi ne po noči, ako vzamete MIROPLAST. Mehke, plastične kroglice za zapiranje ušes. 6 krat jačji kot vata. Dobi se v lekarnah.

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

Iščemo
kemika analitika, inženjerja ali laboranta
z večletno prakso v analizah rud in kovin, mladega, samskega, — Ponudbe poslati na Rudnik Mežica.

†

Vsem prijateljem in somišljenikom naznanjamo tužno vest, da je v Odrancih pri Lendavi podlegel dolgotrajni zahrbtni bolezni naš dragi prijatelj, zaslužni javni delavec, bivši narodni poslanec, gospod

Anton Haidiniak

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek ob 10. dopoldne na domačem pokopališču.

Zaslužnemu borcu za jugoslovensko misel v našem Prekmurju, možu zlatega srca in jeklenega značaja ohranimo trajen hvaležen spomin.

V LJUBLJANI, 12. aprila 1938.

BANOVINSKI ODBOR
JUGOSLOVENSKE NACIONALNE STRANKE

Tisoče zahval prejema »MORANA«

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 13.: Gospodična Julija, Snubec. Red Sreda.

Četrtek, petek in sobota: Zaprto.

Strindbergova žaloigra »Gospodična Julija« in Čehovlj šala »Snubač« zadnjič za abonma Sreda. Ti dve deli predstavljata dvoje povsem različnih vrst dramatične literature: v prvem spoznamo globoko onalistično silo Strindbergove umetnosti, v Čehovlji šali pa širino ruske dovtipnosti v risanju človeških slabosti.

OPERA

Sreda, 13.: Jakobinec. Red Četrtek.

Četrtek, petek in sobota: Zaprto.

Nedelja, 17.: ob 15. Grofica Marica. Izven. Znižane cene. Ob 20. Manon. Gostujeta Zlata Gjungjenac in Josip Gostič. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Veliki teden v gledališču. Ves teden bodo obsežne priprave za veličastno velikonočno premiero Hoffmannsthal - Zupančičevega »Slehernika«. »Slehernika« so sicer že igrali v Mariboru, toda v drugačni obliki. Slehernik pa, kakor ga je po Hoffmannsthalu priredil Oton Župančič, se v svoji vsebinski in vnanji veličastnosti v režiji J. Koviča in v glasbeni prireditvi vojnega kapalnika J. Jiranka vprizori prvič na posebno prirejenem odru Narodnega gledališča.

RADIO

Sreda, 13. aprila

Ljubljana 12: Za kratek čas (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: Prebujenje (recitira g. V. Bitenc). — 18.20: Glasbene slike (plošče). — 18.40: Nočni lokalni vlaki (inž. Stanislav Roglič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Mesečni kulturni pregled. — 19.50: Šah. — 20: Orgelski koncert prof. Matije Tomca. — 20.40: Koncert pevskega zbora Grafike. — 21.30: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert Radijskega orkestra.

četrtek 14. aprila

Ljubljana 12: Virtuozi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Operna glasba (Radijski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Klavir in harmonij (gdč. M. Gnjezda in g. Kaškarov). — 18.40: Slovenščina za Slovence (gr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Savez Sokola kr. Jugoslavije. — 19.50: O mednarodni gimnastični prireditvi (g. J. Hvale). — 20: Nastop orglarske šole. — 20.50: Orgle (plošče). — 21: Koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče.

Beograd 17.30: Narodne pesmi. — 20.30: Harfa in čelo. — 20: Simfonični koncert. — 21.10: Klavirske skladbe. — 22.15: Lahka glasba. — **Zagreb** 17.15: Cerkveni koncert. — 20.30: »Slehernik«. — **Praga** 19.30: Glasbena legenda. — 22.40: Lahka glasba s plošč. — **Varšava** 19: Misterij. — 20.10: Klavirski koncert. — 21: Plošče. — 22: Nabožna glasba. — **Sofija** 17.30: Vojaška godba in narodne pesmi. — 21.45: Češke pesmi. — 21.30: Lahka in plesna muzika. — **Dunaj** 10.30: Schubertove skladbe. — 12: Orkester. — 16: Lahka glasba. — 17.55: Prenos Wagnerjevega »Parsifala«. — 22.40: Prenos iz Stuttgarta. — **Berlin** 19.45: Plošče po željah. — 20: Pester spored. — 22.30: Lahka godba in ples. — **München** 19.10: Pester glasbeni spored. — 21: Nemški večer. — 22.30: Nočni koncert. — **Stuttgart** 19.15: Kabaret in zvočni film. — 20: Vesele sličice. — 21: Komorna glasba. — 22.30: Nemška lahka in narodna glasba. — 24: Nočni koncert.

JANKO TIČEK IN NJEGOV OČE

56

Kmalu je prišel Džimi do miz in stolov, ki so bile zdaj z vsem, kar je bilo na njih, brez nadzorstva. Le poglejte si, koliko klobukov in naročnih torbic je ležalo na vseh straneh. Džimi je jel grabiti klobuke in jih drugega za drugim metati v vodo!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.